

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (2019) 1988 LAPKRITIS-NOVEMBER 1

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Lietuviškoji skautybė

Skautybė yra platus pasaulinio masto sąjūdis, jos įkūrėjo lordo Baden-Powellio žodžiais tariant – gerų piliečių mokykla. Geresnis, tobulesnis, žmogus yra sąjūdžio siekis. Gerumo pabrėžimas visur matomas ir jaučiamas. Ir gerųjų darbų skatinimas, ir maldelė "Padaryk, Viešpatie, mane rytoj geresniu, negu šiandien buvau", ir sąmoningas tarnavimas kitiems kaip idealas, ir įstatų raidė ir dvasia – viskas sukasi apie pastangas kaupti žmogų, ypač augantį ir bręstantį, saviuoklos linkme, iškeliant individualius poreikius pačiam ieškoti ir surasti tikruosius kelius, užuot juos iš anksto, net kartais ir per greitai, parodžius. Tais patyrimo, pažinimo, paties apsisprendimo metodais skautybės sąjūdis daugiausia ir skiriasi nuo kitų panašių ideologinių sambūrių, besirūpinančių žmogaus auklėjimu.

TODĖL kai kur ir anksčiau Rusijoje buvo susiorganizavę lietuvių skautų vienetai ar veikę pavieniai vadovai, lietuviškosios skautijos užuomazga yra laikoma 1918 m. lapkričio 1 d., kai Vilniuje Petras Jurgelėvičius-Jurgėla įsteigė pirmąją skautų-čių skiltį. Branduolėlis greitai išaugo ir po metų išsišakojo gausiomis Vytauto Didžiojo ir Birutės draugovėmis. Panašiu entuziazmu, koku tuomet skautybė plito visame pasaulyje, vienas po kito vienetai steigėsi ir nepriklausomoje Lietuvoje. Jų daugiausia buvo įvairiose mokyklose, ypač gimnazijose. Dėl išleisto vyriausybės įstatymo, tvarkančio vidurinių mokyklų organizacijas, skautų vadovų tarpe atsirado nuomonų skirtumų, neturėjusių betgi žalingų pasekmių atečiai. Skautams atsisteigus 1945 m. Vakarų Vokietijoje, visų nesutarimų žarijos greitai išblėso, o prieš akis atsistojo nauji ir svarbūs uždaviniai – jungtis į bendrą lietuviškosios skautijos darbą. Ir šiuose dirvonuose ryškėjo savitos priemonės, atremtos į gerai vystomą organizuotumą, pratinantį drausmingai žvelgti į svarbiuosius, gyveninius tautos reikalus. Visa tai labai prisidėjo prie paruošimo susipratusių pamainos, būtinos lietuviškai išeivijos veiklai.

NORS ideologines gaires yra aiškios, nors skautų vadovai yra ruošiami įvairiuose kursuose, lavinimo stovyklose, nors paskatinimams jie visai atžymimi, nors metodai yra patrauklūs ir įdomūs – vis dėlto ideologijos perdavimas ir skiepijimas turėjo ir tebeturi rimtų kliūčių. Pvz. tradicinė pasaulėžiūra, įtaikanti žmogaus ugdymą, kryžiuojasi su beribių laisvės siekimais, kryžiuojasi "duoti" ir "gauti"; vertybė "koks aš esu" dažnai atsimuša į tai "kiek aš turiu". Idealistiniai nusiteikimai ugdyti reikėtų geresnių pavyzdžių, nes vaikas neilgai išters varomas į ten, kuo patys tėvai nesidomi. Šitokios ir panašios problemos visada ir be perstojo yra svarstomos, panaudojant visas galimybes ir progas. Tai pats sunkiausias, bet ir pats reikalingiausias uždavinys vadovams, kad skautybės metodai neliktų sau tikslu, kad išorė, spalvos ir ženklai neblaškytų susitelkimo gilintis į tikrąją paskirtį. Vienas iš pačių įdomiausių skautybės struktūrinių bruožų yra vadinamoji skautiška šeima, kur senelis ir vaikai telpa vienoje ir toje pačioje organizacijoje, nešioja tą pačią uniformą ir stengiasi kasdien padaryti po gerą darbą. Patirtis parodė, kad amžiaus neribotumas, ypač išeivijos gyvenimo sąlygomis, tapo stiprinančia jungtimi išlikti lietuviškame kelyje ir visokeriopai siekti tobulėjimo. Nuo čia ir žvilgsnis ateitin – okupuotos Lietuvos prošvaitėse derintus pastangas naujai skautiškų skilčių užuomazgai Vilniuje. ČS.

KANADOS ĮVYKIAI

Vadų pokalbiai televizijoje

Rinkiminiam parlamento vadui skirti Kanados partijų vadų pokalbiai įvyko spalio 24-25 d. d. Pirmiausia juos transliavo prancūziškoji televizija, o sekančią dieną – angliškoji, apimanti visą Kanadą. Prancūziškojoje laidoje diskusijos vyko prancūziška kalba, kuri nei konservatoriui B. Mulroniui, nei liberalui J. Turneriui, nei socialistui E. Broadbentui nėra gimtoji. Geriau sekėsi Kvebeke augusiam ir šią kalbą ten išmokusiam B. Mulroniui. Palyginti neblogai prancūzų kalbą valdo ir jos mokėsis J. Turneris. Šiuo požiūriu silpniausias yra E. Broadbentas, nors jam kaip tik prancūziškoji laida buvo svarbiausia NDP socialistams praskinti kelius į Kvebeką. Visai Kanadai labiausiai rūpėjo angliškoji vadų pokalbio laida spalio 25 d. Abiem pokalbių laidoms buvo skirta po tris valandas. Angliškojoje laidoje kalbiniu atžvilgiu vadų trijulė turėjo lygias kortas. Skirtinga jiems buvo tik šio pokalbio vertė. Iš jo ne

daug naudos tikėjosi susilaukti viešosios nuomonės tyrimuose pirmaujantis konservatorių vadas ir Kanados ministras pirm. B. Mulroneys. Pokalbis betgi buvo labai svarbus liberalų vadui J. Turneriui, kurio partija ir jis pats atsidadė paskutinėje vietoje viešosios nuomonės tyrimo lentelėse. Nemažiau svarbus jis buvo ir socialistų vadui E. Broadbentui, norinčiam tapti opozicijos vadu. Tikrieji šio pokalbio rezultatai paaiškės tik Kanados parlamento rinkimuose lapkričio 21 d., tačiau kanadiečiams įprastai spėjiojimai prasideda jau dabar. Spauda ir televizija pokalbį laimėtoju pripažino J. Turnerį, aštriai puolusį ne tik B. Mulronį, bet ir E. Broadbentą. Esą jis, viešosios nuomonės tyrėjų paskelbtas nepopuliariausiu vadu, parodė savo tikrąjį pajėgumą. Pagrindiniai jo smūgiai buvo nukreipti į JAV ir Kanados laisvos prekybos sutartį, kuri dabar yra (Nukelta į 9-tą psl.)

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio atstovai Vašingtone. Iš kairės: poetas SIGITAS GEDA, akademikas ANTANAS BURASČAS, su mūsų rašytoju K. ALMENU ir žurnalistu VL. BUTENU. Nuotr. M. Mickienės

Popietė su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio nariais

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Tokia popietė JAV sostinėje įvyko spalio 9, sekmadienį, Šv. Elzbiotos par. salėje prie Vašingtono prisiglaudusioje Marylando valstijoje. Popietės dalyviai buvo du Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariai – poetas Sigita Geda, jau aplankęs nevieną lietuvių telkinį Amerikoje, ir neseniai į Vašingtoną pas savo gimines trumpam atvykęs Lietuvos mokslų akademijos sekretorius Antanas Buračas.

Pirmojoje popietės dalyje poetas S. Geda paskaitė kelis eilėraščius, liečiančius lietuviams svarbias tautines problemas. Su poetu supažindinęs Marylando universiteto atominų mokslų profesorius, rašytojas Kazys Almenas savo žodyje pastebėjo, kad "ta generacija žmonių, kurie sugebėjo išlikti tiesūs ir šėtono paunksmėje augdami, pasidarė labai svarbi, nes jiems atiteko našta ir garbė būti Lietuvos sąžine, Lietuvos balsu, kurie gali prabilti ir žmones ir juos kelti, kaip kadaise Kudirkos "Varpas" kad kėlė, kaip "Aušra" kėlė, ir ta prasme Sigita Geda, nori nenori, be poetinės plotmės įžengė į tą plotmę, kurią galime pavadinti politine plotme..."

Sigita Geda amžiną lietuvių gal taikliausiai apdainavo "Giesmėje apie pasaulio medį", kurios kelis posmus čia pacituosiu:

*Bandykime čia ramūs gyvent
ir numirti
Ir prisikelti bandykime po
vasaros žalios,
Nujausdami, kad niekad nereiks
mums išsikirti,
Vieni kitiems dėkokim, nes
esam Lietuvos ...*
*O kartais regis skaidrioji, žydrioji
padangė medis,
Virš Baltijos išskėtęs pražyduosius
šakas,
Nuo jos sklinda žmonės, vilties
dar nepraadę,
Ir tiesia į aukštą palaimintas
rankas ...*

Šiems ir kitiems tautinių eilėraščių posmams nuskambėjus iš poeto Sigito Gedos lūpų, kurių klausėsi netoli šimto vidurinės ir jaunesnės kartos lietuvių, antroji popietės dalis jau buvo skirta daugiau politinei temai – mus be galo dominantiems ir sparčiai į laisvėjančią pusę besikeičiantiems įvykiams Lietuvoje. Kaip tie įvykiai keičiasi, galim sužinoti iš kas savaitę mus pasiekiančių "Tėviškes žiburių" 1 psl., kur talpinamos iš Lietuvos mus tik ką pasiekusios nuotraukos ir nau-

jausią informaciją skelbiančias Lietuvos informacijos centro Niujorke pranešimai bei "TŽ" bendradarbių straipsniai. Antroje popietės dalyje daugiausiai kalbėjo akademikas Antanas Buračas, kartais įsiterpiant ir poetui S. Gedai. Buračas pasakojo, kad tas laisvėjimo judėjimas prasidėjo anksčiau ir pastoviai buvo iškoma kaip prasižvelgti. Tą buvusį nerimą apibendrina pogrindžio "Aušra" ir "LKB kronika". Šį pavasarį Rašytojų sąjungoje ir Lietuvos mokslų akademijoje pradėta aptarti, kaip įrašyti į konstituciją lietuvių kalbą ir kokia forma. Tai pavyko, nes liepos 9 d. po didžiulio mitingo Vilniuje partijos centro komitete jau buvo priimtas nutarimas lietuvių kalbą sugrąžinti kaip valstybinę, ir lietuvių kalbai suteikti tas pačias privilegijas, kurios neseniai buvo suteiktos rusų kalbai.

Birželio 13 d. įvyko Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės posėdis. Posėdyje nutarta ruošti rytojaus renginį – paminėti Stalino įvykdytus lietuvių trėmimus į Sibirą, bet suabejota, ar bus įmanoma suvaldyti susidariusią situaciją, ir taip pat kokia bus partinių institucijų pozicija. Tuo tarpu centro komitetas pranešė, kad mitingo dalyviai bus jėga skaidomi. Birželio 14 d. į surengtą mitingą Gedimino aikštėje susirinko labai daug žmonių ir žmonės mitinguoti buvo leista vieną valandą. Tuo metu Lietuvos persitvarkymo sąjūdis išvežimo paminėjo uždaroje salėje, Vilniuje, kur susirinko daug intelektualų.

Po birželio 14 d. minėjimų sąjūdis reikalavo, kad reikia oficialiai ant Gedimino pilies Vilniuje, sugrąžinti Lietuvos valstybinę vėliavą. Po dviejų mėnesių, t.y. spalio 7 d., ji jau plevėsavo virš Gedimino pilies ir apie tai užsienio lietuviams pranešė sostinės Vilniaus radijas... A. Buračo Vašingtone tartais žodžiais, "pasiaukojimo dėka tauta ir išlieka. Žmonės atkaklūs, žino, ko jie nori. Nors centro komitetas buvo tvirtai įsitikinęs, kad nors estai ir atvežė lietuviams vėliavas, jos viešai tikrai nepasirodys... Žmonių, ypač inteligentijos sąmonėjimo procesas vyksta labai palaipsniui, tačiau vis tik ta kylančių banga pastoviai pralenkia pati save. Tiek atsivėrė durų ir langu, kad tauta galėtų kvėpuoti pilna krūtine... susirinkusiems pasakojė A. Buračas, toliau pastebėdamas:

"Mes matome Lietuvą suverenią tarp kitų tautų (turbūt, tarybinių respublikų – K.), su sietais tokiais ryšiais, kurie teiktų privalomą, o ne kurie verstų kažką daryti, kas būtų tautai papildoma našta, ir verstų ją jaustis nelygiateisiu nariu būnant šitų nelaimių sandraugoje..."

Toliau, nors ir kalbėdamas labai abstrakčiai, A. Buračas pastebėjo, kad mūsų politinių reikalavimų sudėtinės dalys ir yra kultūrinis bei ekonominis suverenumas. Pasak akademiko Buračo, "ilgainiui Baltijos galėtų tapti priešakinės technologijos nešėju į Rusiją už gaunamą kurą ir energiją, kurią pasaulinė kaimo būtų sunku nusipirkti iš kitur tuo atveju, jei mes visai atsisakytume. Yra tarpinė tam tikra idėja – ekonominės laisvės idėja. Pabaltijys gali būti tas konventorius, kuris paragreitins Rusijos vystymąsi su ta sąlyga, jeigu ji Pabaltijį atskirs, padarys atskira eksperimento zona, suteiks jam ypatingas sąlygas..."

Paskira sąjūdžio komisija sudarinėja ir naujos konstitucijos projektą, nes pagal dabartinę konstituciją "Lietuvos piliečio nebėliko, liko tik lietuviškas įrašas pase, kad esi Tarybų Sąjungos pilietis...", sakė A. Buračas ir kartu pastebėjo, kad konstitucijos pakeitimas sudarytų galimybes ir politiniam suverenitetui.

Paklaustas, kokią išpūdį sudarė lietuvių išeivija, Sigita Geda taip atsakė: "Išeivija buvo Lietuvoje labai ilgai žemina, ir neturėjome supratimo, kad čia yra tiek išimokslinusių žmonių, dorų žmonių, ir yra tiek žmonių, kurie su tom pačiom idėjom, kuriom sergam ir mes... Vakaruose jūs, kaip reta, esat suverenus žmones ir jus visus pirmiausia diktuoja santykis su tėvyne. Yra begalės žmonių, kurie būtų reikalingi Lietuvai. Jei būtų atkurtas Kauno Vytauto Didžiojo universitetas, tai iš emigracijos lietuvių galėtų būti sudaryta profesūra. Mes tikimės, kad galbūt atsirastų tokios galimybės šiais laikais", kalbėjo poetas S. Geda.

Kai šis pranešimas bus atspausdintas, Vilniuje jau bus pasibaigęs Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimas, į kurį, gavęs specialų pakvietimą, buvo nuvykęs ir PLB pirm. dr. V. Bieliauskas. Iš ten ateis nauji pranešimai, nauja informacija, gal ir skirtinga nuo tos, kurią girdėjome spalio 9 d. Vašingtone.

Lietuvos įvykiai didžiojoje spaudoje

Paskutiniu laiku apie šiuos įvykius gana plačiai su komentarais rašė amerikiečių ir kanadiečių spauda. Čia pateikiame keli pavyzdžiai.

THE NEW YORK TIMES spalio 24 d. straipsnyje "Lietuviai siekia sumažinti Maskvos dominavimą" aprašo Persitvarkymo sąjūdžio steigiamąjį suvažiavimą – kongresą. Jame dalyvavę daugiau kaip 1000 atstovų. Buvo priimta eilė rezoliucijų. Viena iš jų reikalavo sumažinti politinius ir ekonominius ryšius su Maskva, tačiau susilaikyta nuo reikalavimo visiškai atsisukti nuo Sovietų Sąjungos.

Tūkstančiai pritarė Sąjūdžio idėjoms pačiame suvažiavime Vilniaus sporto rūmuose, o taip pat ir 200.000 minia, žygiuodama Vilniaus gatvėmis. "Po 50 metų prispaudos mūsų tauta vėl siekia atgauti laisvę" – sakė istorikas Jurgis Oksas. O Antanas Terleckas visus dalyvius sukelė ant kojų su pastaba: "Sovietų Sąjunga turi atitraukti karines jėgas iš Lietuvos". Priimta rezoliucija nėjusi taip toli, tačiau nubalsuota įvesti Lietuvoje atskirą valiutą, lietuvių kalbą turi būti oficiali ir valstybi, atskirai lietuvių tvarko ir diplomatinės misijos užsienyje, atskirai nuo Maskvos tvarko ekonominius reikalus.

Tokie susirinkimai, kaip pažymėjome, jau buvo Estijoje ir Latvijoje. Ten irgi buvo reikalaujama politinės, kultūrinės ir ekonominės autonomijos. Tokie reikalavimai dar taip neseniai buvo Maskvos laikomi beveik išdavystės veiksmais. Bet dabar iš Maskvos pučia kiti vėjai. Gorbaciovas manąs, kad Baltijos kraštai, būdami daugiau vakariečiai ir su stipresne pramone negu kitos Sov. Sąjungos dalys, gali būti modelis visai Sovietų Sąjungai. Todėl ir naujasis Lietuvos partijos vadas A. Brazauskas galėtų suvažiavime pasakyti: "Sąjūdžio tikslai atspindi visų Lietuvos gyventojų interesus. Mes neturime bijoti fakto, kad Sąjūdžio veikla ir pažiūros skiriasi nuo partijos pažiūrų. Sąjūdis aiškiai pasisakęs, kad ateityje statys savo kandidatus į valdžios ir partijos postus."

A. Brazauskas perdavė Gorbaciovo sveikinimus susirinkimui, pažymėdamas, kad neseniai su juo matėsi ir jam pasakęs, kad Sąjūdis yra ta jėga, kuri galinti sustiprinti Lietuvos autoritetą. Taip pat Brazauskas konferencijoje pareiškęs, kad noris geresnių santykių tarp partijos ir Katalikų

Bažnyčios. Lietuvoje esą 3.6 mil. gyventojų, iš kurių 80% lietuvių ir, pasak Bažnyčios, 2.5 mil. tikinčiųjų. Suvažiavime buvo itin pabrėžta, kad Sąjūdis neskelbia diskriminacijos kitom tautybėm, įskaitant rusus ir lenkus. Tačiau, kaip estai ir latviai, siekia sustabdyti imigraciją iš kitų respublikų.

CHICAGO TRIBUNE, spalio 24 d. rašydamas apie suvažiavimą pažymi, tai buvęs pirmas toks politinis susirinkimas, kuris reikalavęs nepriklausomumo nuo Maskvos ir pusiau autonominės Lietuvos kariuomenės. Laikraštis taip pat nurodo, kad Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje egzistuoja gilus tautinis sentimentas, maitinamas nepriklausomybės laikų prisiminimu. Suvažiavimas pasiuntęs Gorbacioviui telegramą, išreiškdamas pilną pritarimą Gorbaciovo reformoms. Sąjūdis neatsisakysias nuo konstruktyvių pakeitimų visoje gyvenimo srityse. Priimtos rezoliucijos, reikalaujančios pilnos ekonominės ir politinės kontrolės, išskyrus bendrą gynybą ir bendrą politiką bei federacinių fondų paskirstymą. Lietuviai kariai tarnauja tik Lietuvoje, reikalauja religinės laisvės, nustatyti ribą norinčių Lietuvoje gyventi iš kitų Sovietijos vietų.

Stalino valdymo laikotarpis skelbiamas kaip tautudystės era. To laiko nusikaltėliai traukiami teisman ir baudžiami. Stalino ir Hitlerio sandėris, kurio pasekmėje Baltijos kraštai prarado nepriklausomybę, skelbiamas nelegalia sutartimi. Lietuva nepriklausomai turi būti Jungtinių Tautų narė ir pati palaiko ryšius su užsienio kraštais. Suvažiavime atstovai nubalsavo, kad būtų nutrauktos specialios privilegijos partijos nariams: geresnių butų parūpinimas, atskiros maisto krautuvės ir medicinos klinikos.

Neaišku esą, kokie Sąjūdžio santykiai bus su Lietuvos partija ir centru Maskvoje. Iš pirmų įspūdžių atrodo, kad šie santykiai busiū nuosirdūs, nes Gorbaciovas priitarąs pagrindinei Sąjūdžio linijai. Lietuvos partijos sekretorius pareiškęs, kad artimai dirbsiās su Sąjūdžio žmonėmis. Laikraščio manymu, Gorbaciovas tik iš baltiečių gali tikėtis reformų pasiekimų.

THE BOSTON GLOBE spalio 24 d. skelbia, kaip 20.000 lietuvių prie Vilniaus katedros prieš pamaldas ašarodami dainavo tautines dainas, kai katedra buvo grąžinta tikintiečių (Nukelta į 2-ą psl.)

Šiame numeryje:

- Lietuviškoji skautybė**
Lietuvių skautų 70 metų veiklos sukaktis
- Popietė su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio nariais**
Atsivėrė durys ir langai, kad galėtų tauta kvėpuoti
- Trečias parpuolimas Golgotos kelyje**
Iš buvusio kalinio kun. Alfonso Svarinsko užrašų
- Mokytojų prisiminimai**
Lietuvio tremtinio katoginis kelias
- Lenkijos tautinės mažumos**
Statistika pagal lietuvių, lenkų ir kitų duomenis
- Panašumai, skirtumai ir idėjos**
Išpūdžiai aplankius Kanados lietuvių
- Kunigo Alfonso Riškaus suaktis**
Savųjų ir kitų sielovados tarnyboje
- Triguba lietuviško rašto spraga Brazilijoje**
Beveik tuo patiu laišku mirė trys laikraščio redaktoriai
- "Varpo" šimtmečio suaktis**
Paskaita spalio 9 d. Toronto lietuvių namuose

TEVIŠKOS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Laidėjas: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalą kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672.

U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POST: *STER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 1195 Lewis, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuvos įvykiai didžiojoje spaudoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

siams. Vilniaus katedra XIV šimtelyje buvo krikščionybės centras. O laikraštis, rašydamas apie Sąjūdžio suvažiavimą pastebi, kad buvo sukeltos ovacijos, kai vienas kalbėtojas siūlė Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą laikyti krašto okupacija.

THE GLOBE AND MAIL spalio 29 d. rašė, kad Gorbaciovo artimiausias bendradarbis Jakovlevas pareiškė, kad Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje nebus leidžiama spausdinti atskirų pinigų, atskirai tvarkyti diplomatinis reikalus ar atlikti kitus veiksmus, siekiančius nepriklausomybės. Tačiau pažymėjęs, kad daug baltiečių reikalavimų yra teisėti, todėl jie verti padaršinimo. Bet, kad tos respublikos atgautų prieš 40 metų turėtas nepriklausomybes, nėra realu.

Tas pats laikraštis, o taip pat ir **THE TORONTO STAR** ir **THE TORONTO SUN** spalio 27 d. paskelbė, kad besitraukiantis Raudonosios armijos dalinys iš Lietuvos, prieš užimant nacių Vokietiją, kankino ir nužudė netoli Telšių 73 politinius kalinius. Lietuvos komunistų partijos laikraštis "Sovietskaja Litva" rašė, kad žudymus vykdė sovietų kariai, vadovaujami mjr. Doncovo ir kpt. Jermolajevio. Po keturių dienų, kai vietovė buvo užimta vokiečių, policija įsakė žydams iškasti lavonus. Vėliau šie ir šimtai kitų žydų buvo nacių sušaudyti. Šiuo netikėtu atskleidimu, pažymi laikraštis, Grobačiovas nori panaikinti Stalino laikų baltasias istorijos dėmes.

• Namai be lietuviškos spaudos — tai namai be tautinės šviesos

A+ STASIUI RAUPĖNUI

iškeliauvus amžinybėn,

žmoną MARIJĄ ir visus artimuosius skausmo valandoje giliausią užuojautą reiškia –

"Province of Ontario Health Dept." Hamiltone
buvę bendradarbiai

J. Astas
A. Bugailiškis
A. Burbulevičius
St. Dalius
J. Januškevičius
A. Juraitis
K. Karaška

E. Lengnikas
J. Liaugminas
K. Norkus
A. Paulauskas
M. Repečka
H. Rimkevičius
J. Tarydas

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!"**

Iš buvusio kalinio užrašų

Trečias parpuolimas Golgotos kelyje

1983.I.26 - 1988.VII.11

Kun. ALFONSAS SVARINSKAS

Viduklės klebonas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Ceche (darbo vietoje) žiemą dažnai šaltoka (10 C). Smulkios metalinės detalės, o rankos grumba. Daug triukšmo. Vienoje patalpoje detales štampuoja ir jas surenka. Presai 10 – 40 tonų, o detalės – vos keletas gramų. Dažnai po darbo skauda galvą.

Medicina – nusikalstamas faktorius. Medicinos felčerė leitenantė – budelis Kondratjeva Anna Fiodorovna tvirtino: "Mes gydome tik tiek, kad galėtumėte dirbti."

Nuo jos neatsilikdavo ir girtuoklis gydytojas Pčelnikovas. Ant abiejų sąžinės ne tik kalinių kančios darbe ir buityje, bet ir kalinių gyvybės. 1983-86 m. mažojoje zonoje mirė 8, o didžiojoje – 5. Paskutinė auka – kalinis D. Furasov, technikos mokslų kandidatas iš Kijevo Politechnikos instituto. Sirgo inkstais ir negavo reikiamos medicinos pagalbos. Vos paguldžius į ligoninę, už dienos mirė.

Kaip parengia lageriui šnipus? Už karo metais padarytus tariamus ir tikrus nusikaltimus gresia mirties bausmė. Tardytojas pastato prieš dilemą: jei sutiksi talkinti valdžiai, gausi 13 metų, po pusės bausmės galėsi rašyti malonės prašymą; jei gerai dirbsi (čia lemiamą vaidmenį vaidina operatyvinis darbas), valdžia patenkins malonės prašymą; jei nesutiksi – mirties bausmė. Dažnai už tą patį teisiama net du kartus didesnę bausmę, kai iškyla koks nors nuspėjamas nusikaltimo faktas.

KGB turi lageryje etatinius liudininkus, kurie padeda sudaryti reikiamas bylas! Aš pažinau tokius 3 žmones. Jie buvo: kaukazietis Iliasov, Komisarov ir Gauris (ukrainietis).

Lagery užverbuotųjų privilegijos: 1. geresnis darbas, 2. be eilės siuntynys. Paprastai atsidėjus pusę bausmės leidžiama gauti 5 kg maisto siuntinį per metus. Ir visiems – kasmet 2 bandomosios po 1 kg. Negalima siųsti siuntinių per bandomosios gerų saldinių, šokolado, arbatos, kavos, medaus ir kitų skanių dalykų. 3. Ilgas 3 dienų pasimatymas. 4. Kas savaitę 100 gramų arbatžolių (o kartais ir konservų!). 5. Brandinama viltis, kad per malonės prašymą galės anksčiau išeiti į laisvę.

Disidentams, priešingai, nuolat atimama teisė pirkti krautuveles, gauti siuntinius ir bandomosios, pilnai ar dalinai sulaukoma išsiuntinamoji ir gaunamoji korespondencija.

Kiekvienas kalinys turi teisę rašyti du laiškus per mėnesį, o gauti – neribotai. Mano trečdalis laiškų prapulda, o gaudavau nedaug, dažniausiai tik iš brolio ar šeimininkės. Jei gauname ar išleidžiamus laiškus konfiskuodavo, tai pranešdavo, kad yra "įtarimas laiško tekste" arba "sąlygotumai". Laiškai eidavo

1-2 mėn. Retais atvejais greičiau.

Pasimatymai – po 1 ilgą (1-3 paros) ir du trumpus (2-4 val.) kiekvienas. Tarp ilgų pasimatymų intervalas 1 metai, tarp trumpų – 6 mėnesiai. Man davė pasimatymą su seserimi Janina 1983 m. rugsėjo mėn. – 1 parą ir pernai 3 val. rusų kalba. Sesuo mažai supranta rusiškai. Šiaip formaliai už kokius nors "nusikaltimus" atimdavo pasimatymą iš anksto, o pernai, nors formalus draudimo nebuvo, ilgesnio pasimatymo nedavė.

Kitiems per visą kalėjimo laiką neduoda pasimatyti. Pvz. gudas Michailas Kukabaka sėdi jau 12 metų iš eilės ir negauna nei pasimatymo, nei gali rašyti ar gauti laiškus. Jokios teisės ir teisybės! Senovės revoliucionieriai sakydavo: — Dievas aukštai, o caras toli. Dabar ir Dievo nebėliko, o caras toli Kremluje.

Moralinė būklė slogi. Daug užverbuotų. Kartais nėra su kuo pasikalbėti. Mat dirbama dviem pamainom arba geruosius dažnai sodina į izoliatorių. Visa lagerio administracija yra KGB rankose. Paskutinis žodis KGB įgaliojimo lageriui. Be jo žinios negalima pakeisti nei darbo, nei lovos barake.

Žiaurios bausmės. Po karo duodavo 5-7 paras izoliatoriuje. Dabar gi 15. Ir besėdinti gali pratesti. Inž. žydas Lubman Leonidas Jakovlevič išėdėjo be pertraukos 70 parų. Pavasarį, rudeni ir žiemą labai šalta ir drėgna. Kertės apšalę ledu, o nuo lubų kartais varva vanduo. Izoliatoriuje patalinės nėra (nuoga lenta), atima bušlata, o palieka, jei vasara, plonus apatinius baltinius, medvilninę kurtką ir kelnes. Žiemą leidžia šiltus baltinius.

Megztinio lageryje šieiti iš viso neleidžia. Ne vienas praranda ir sveikatą. Pvz. gruzinas Gogbaidze Guram gavo džiovią. Mirtis Lubman per 10 metų sėdėjo izoliatoriuje virš 600 parų ir keletą dešimčių mėnesių kalėjimo režime. Aleksandras Ogorodnikov per 7 metus sėdėjo virš 600 parų.

Izoliatoriaus bausmė dvejoja: su išvedimu į darbą arba be išvedimo. Su išvedimu į darbą: maisto norma šiek tiek mažesnė negu lagery; duonos 600 gr. ir cukraus 10 gr. Be išvedimo į darbą: vieną dieną 300 gr. duonos, sriuba, košės geras šaukštas, žuvies 30 gr. ir cukraus 10 gr. O kitą dieną duonos 300 gr., žuvies ir vandens. Taigi žmogus lieka pilnai alkanas.

Atlyginimas už darbą. Sovietai slepia priverstinį kalinių darbą. Formaliai moka už darbą. Pvz. virėjams ir kitokios ūkio tarnybos kaliniams atlyginimas 70 rb. 50% iškaito lageris už apsaugą ir butą, 25 – 30 rb. už maistą ir už drabužius. Belieka 3 – 5 rb. O kiti dar turi privalomų teismo išlaidų ar moka savo vaikams alimentus. Todėl nebėlieka pinigų net margariniui ar rūkalams.

Lagery daug lengviau tikinti žmogui. Belieka tik stengtis gerai išpildyti Dievo valią. O visa kita patvarkys Dievo Ap-

vaizda. Stai ir mane po 21 metų lagerio Dievas atvedė į Vakarus. Bet čia dar Dievo valios neatspėjau. Todėl, kol kas valgau, skaitau, miegu ir džiaugiuos gyvenimu.

ŽIAURUS RUSIJOS ĮSAKAS:

Pagal naujus sovietų įstatymus, galima iš lagerio ir visai neišeiti. Baigus vieną bausmę, duodama kita.

Stalino laikais buvo OSO (Osoboe Soveščanije – ypatin-gas susirinkimas), prie NKVD (Vidaus reikalų ministerijos). Dabar gi Rusijos federacijos aukščiausios tarybos prezidentas 1983 m. rugsėjo 13 d. (2 dienos po Madrido) papildė Baudžiamojo kodekso 187 str. trečią dalimi. Pagal šį straipsnį, jei kalinys "grubiai" lažo nuostatus, daug kartų sėdi izoliatoriuje, lagerio administracija (ne prokuratūra) gali sudaryti bylą ir perduoti teismui. Bausmė 3 – 5 metai. Sudaryti bylą gali be jokio vargo. Liudininkų visiems bus tiek, kiek reikia, nemažiau dviejų.

Taip pagal B. K. 187, 3 galima iki sovietų valdžios galo neišeiti iš lagerio. Ir pagal šį įsaką (įsigaliojo 1983.X.1) jau neteisė, mano žiniomis, du rusus: Poriš ir Aleksandrą Ogorodnikovą.

Štai kaip Vakarų pasaulio valstybės juokiasi iš daugelio žmonių kančių!

1. Amerikiečiai renka žinias apie karo nusikaltėlius Sov. Sąjungoje:

a. Tokie liudininkai, kaip jau pasakojau, yra fiktyvūs. Valdžia turės tiek liudininkų, kiek tik reikės. Pvz. pernai iš Pirmės lagerių vežė į Vilniaus Saugumą kalinius Juozą Steiblą ir Leoną Stonkų. Jie pateikė žinias apie karininką Gecevičių, gyvenantį Anglijoje. Nė vienas šių kalinių, grįžęs į lagerį, nebuvo nuširdinęs savo tautiečiams ir nepapasakojo tardymo eigos. Tik vienas kitą kaltino, kad davė parodymus prieš lietuvių karininką.

b. Renka žinias pas priešus. Kas gi buvo objektyvus savo priešo atžvilgiu? Juo labiau sovietai. Žmonės, apie kuriuos renkamos žinios, kovojo prieš Sov. Sąjungą. Jie nebuvo vokiečių sąjungininkai. Juo labiau baltiečiai. Istorią taip susiklostė, kad jie turėjo kariauti: petyis į petį prieš bendrą prieštą. Šiuo atveju jų visų tikslai sutapo. Baltiečiai ir kiti skaudžiai išgyveno kroato ir esto Lino išdavimą Sov. Sąjungai. Jei jie ar kiti išeiviai nusikalto žmoniškumui, tegul teisia juos pagal Europos arba pagal vietos, kur jie gyvena, įstatymus.

Ispanijos parlamentas apdovanojo TSRS kompartijos generalinį sekretorių Černenką ordinu, kuriuo pagerbtai, kaip tvirtina Maskvos televizija, tik 3 žmonės. Ispanų karalius Don Juan Carlos padarė vizitą Maskvai. Galbūt TSRS kalinių vargai ir kančios svetimi ispanams. Bet ar jie jau užmiršo pilietinio karo metus 1936-39 metais?

Ir po šio įsako atvažiavę įvairių tautų diplomatai gausiai žarsto komplimentus Maskvai. Argi jiems svarbu, kad Sov. Sąjungoje milijonai svajoja, kaip prasimaitinti!

(Bus daugiau)

A+ JUOZUI KUŠLIKIUI

mirus,

žmonai NINAI, dukrai DANUTEI, giminėms ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

D. V. Simonaičiai

A+ DORAI MAŠALAITAI-SCHNEIDER

mirus Šveicarijoje,

jos mamytę ONĄ MAŠALIENĘ, seserį STEFĄ ir brolių VYTAUTĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame –

Mockevičiai

A+ DORAI MAŠALAITAI-SCHNEIDER

staiga mirus Šveicarijoje, jos dukras ir sūnus, mamytę ONĄ MAŠALIENĘ, seserį STEFĄ, brolių VYTAUTĄ bei jų šeimas gilaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame –

J. S. Bubuliai

D. C. Wiese

A. E. Bubuliai

A+ JULIUI KASPARAVIČIUI

mirus,

jo žmoną MALVINĄ, Anapilio moterų būrelio narę ir visą šeimą giliai užjaučiame bei kartu liūdime –

Anapilio moterų būrelis

A+ JONUI GOVĖDUI

staiga mirus,

jo žmoną ONUTĘ, sūnus JONĄ ir DENĮ su šeima bei visus gimines nuoširdžiai užjaučiame –

B. N. Fisher

J. M. Tamošiūnai

M. P. Šostakai

P A D Ė K A

Netekus mielos mamytės
a.a. Marijos Kalinauskienės,

sulaukiau daug užuojautos. Tad nuoširdžiausiai dėkoju visiems už atsilankymą į Mišias mamytės atsiminimui, atsiuntusius gėles į namus, užprašytas Mišias, užuojautas per spaudą ir pareikštus užuojautos žodžius asmeniškai.

Nuoširdžiai dėkinga –

Bronė Prakapienė su šeima

P A D Ė K A

Mano mylimam vyrui

A+ ANICETUI ŽIŽIUI

mirus, reiškiau gilią padėką Tėvams pranciškonams už mal-das laidotuvių namuose, apeigas šventovėje ir palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines Anapilyje.

Nuoširdus ačiū sol. V. Verikaičiui už gražias giesmes bei vargonavimą.

Gili padėka visiems dalyvavusiems laidotuvėse, užprašiusiems Mišias, papuošusiems karstą gėlėmis ir pareikšusiems užuojautą.

Ačiū V. Birštonui už skanius pusryčius.

Visiems dėkinga –

žmona Magdalena

Canadian Art Memorials Ltd.

76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Šv. Tėvo atnašautose prel. Audrio Bačkio konsekravimo vyskupu Mišiose aukas neša RIČARDAS BAČKIS ir kun. ALFONSAS SVARINSKAS, rankose laikantis gintarinį Marijos paveikslą

Baltiečiai sukelti ant kojų

Santrauka Jeff Trimble straipsnio, išspausdinto "U.S. News & World Report" 1988.X.17

Niekur Sovietų Sąjungoje "perestroikos" revoliucija taip garsiai nekalba, kaip trijose nepriklausomai galvojančiose Baltijos respublikose – Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje. Vilniuje 300.000 pasirašė peticiją, reikalaujančią, kad tarptautinė inspekcija tikrintų vietinę atominę jėgainę. Taline demonstrantai žygiuoja šaukdam: "Estija yra mūsų rankose". Rygoje latviai reikalauja savo olimpinės komandos ir vietos Jungtinių Tautų organizacijoje.

Kas čia vyksta? Kodėl Kremlius aktyviai remia autonomijos prasiveržimus Baltijos valstybėse, kai tuo tarpu jis siunčia armiją numalšinti panašius tautinius impulsus Sov. Armėnijoje? Gorbačiovas ir jo rėmėjai naudoja Baltijos valstybes kaip geriausią bandymo dirvą "perestroikos" radikalesnė reformoms. Strategijoje yra žymi ir rizika. Suvaržymų sumažinimas Baltijos valstybėse gali suteikti Gorbačiovo politikai desperatiškai reikalingą sėkmės ir atpildo pavyzdį. Bet laisvės paragavimas gali išprovokuoti bandymą atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos, bandymas, kurį Maskva tikrai numalšintų. Nors visose trijose respublikose yra mažiau nei 8 milijonai gyventojų ir reliatyviai mažai gamtos turtų, jos yra ideali bandymo vieta Gorbačiovo reformoms. Sovietų Sąjunga jas absorbavo 1940 m., sudariusi Stalinui sutartį su nacių Vokietija.

Kokie bebūtų Maskvos motyvai, laisvėjimo rezultatai yra nuostabūs, ypač greitas augimas nepriklausomų politinių demonstracijų šią vasarą, paminint Stalino-Hitlerio pakto metines. Jos sutraukė šimtus tūkstančių žmonių Vilniuje, Rygoje ir Taline. Jie garsiai remia Gorbačiovo reformas ir nėra drovūs pareikšti nepasitenkinimą esančia būkle. Pvz. Remigijus Ragušas, 28 metų technikas Vilniuje, pareiškė: "Tai yra mūsų gyvenimas, bet Maskva nusprendžia kaip turime gyventi". Kaip tik tuo metu, kai Vilniuje buvo ruošiami planai pastatyti paminklą Stalino teroro aukoms, kuris bus atidengtas kitais metais. Neseniai įvykusiame Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio susirinkime pasigirdo tiesiog burnojimas prieš sovietus: – pasisakyta prieš Lenino pa-

minklo statymą. "Jau dabar turime pakankamai jo statulų", – pasakė jaunas vyras.

Turbūt niekas taip neerzina baltiečių, kaip masinis slavų antplūdis, daugiausia rusų, užimti tūkstančius darbų, kuriuos sukuria industrializacija. Vos pusė Latvijos gyventojų iš 2.6 milijonų yra vietiniai latviai. Estijoje iš 1.5 milijono 60% yra estai. Tiktai Lietuva, su savo žemės ūkiu pagrįsta ekonomija, išvengė imigracijos potvynio. Lietuvoje 80% iš 3.6 milijonų gyventojų yra lietuviai.

Nors šiaip valdžia netrukdo disidentų judėjimo, tačiau jie gana griežtai reaguoja. Pastutinį mėnesį policija lazdomis muše bei leidimo susirinkusiems Vilniuje ir suėmė aštuonis asmenis. Vėliau jie buvo paleisti, prašant Persitvarkymo sąjūdžio vadovams. Sovietų KGB agentai iš toliau atidžiai stebi atsirandančias politines grupes ir jų judėjimą.

Baltiečių aktyvistams svarbu neperžengti sovietų tolerancijos ribų. Kaip vienas asmuo išsireiškė: "Jei Lietuva iškeltų klausimą atgauti prarastą teritoriją, kaip kad daro Armėnija, susipyktų su Lenkija, Rusija ir Gudija, kurios gavo mūsų žemių dalį. Bet mes neleidžiame, kad šis klausimas darytų poveikį mūsų santykius su Maskva".

Komunistai sako, kad autonomijos reikalavimas Baltijos valstybėms yra suderinamas su Lenino idealais. "Norime laikytis Lenino 1924 m. konstitucijos, kuri griežtai apriboja centrinę kontrolę", – pasakė vienas Vilniaus intelektualas.

Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje vietinės kalbos paskelbtos oficialiomis. Gegužės mėnesį Maskva sutiko, kad Estijoje ekonomija faktiškai būtų laisva nuo centrinės kontrolės, nors galutinai visi klausimai dar neišspręsti.

"Komunaro" įrankių fabrike Vilniuje darbininkai nubalsavo atmeti 1989 metų gamybos planą, pateiktą iš Maskvos. "Pasakėme ministerijai, kad norime patys kontroliuoti savo atliekamą darbą", – sakė vyriausias inžinierius Gintautas Naginskas.

Maskva remia baltiečių eksperimentą, tačiau signalizuoja, kad ne visiems bus leista taip daryti, bent šiuo metu.

Paruošė Jurgis Strazdas

Per anksti džiūgauti

ALGIMANTAS EIMANTAS

Skaitome spaudoje, kad Gorbačiovo įsakymu Lietuvoje bei visoje Sovietų Sąjungoje mokyklose nebuvo rašomi istorijos egzaminai. Priežastis – būtų nepadoru testuoti melo ir apgaulės propagandą, kuri metų metais buvo pučiama, kaip dūmai į akis, visam Rytų blokui ir visam pasauliui. Dabar su "perestroika" ir "glasnost" gimė nauja pažiūra ir stalinizmo erą, į sovietijos praeitį. Viešumon tapo iškelta daug žiauriųjų, intrygų, žudynių ir suklastojimų, kuriais bandyta nuslėpti niekšybes.

Ypač bloga, kad toji akiplėšiška propaganda klaidino savus piliečius. Buvo garbinami tam tikri "didvyriai", pasitarėvė komunistinei santvarkai, o dabar – jie jau smuko "nusilpėnusiųjų" sąrašė arba yra visai išbraukti. Nereikėtų galvoti, kad asmenybių garbinimas yra užbaigtas reikalas. Reikėtų palaikyti ir pažūrėti, kas atsitiks, kai Gorbačiovas pilnai įsitvirtins Kremliaus sosto.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvos namų)

Priima pacientus pagal
susitarimą

Telefonas 532-7115
*Susitarus priima pacientus
ir vakarais*

Lietuvos laisvės lygos Vilniuje surengtoje demonstracijoje, protestuojančioje prieš Ribbentropo-Molotovo sandorį 1939 m. palaidoti Baltijos valstybių nepriklausomybė. Nuotraukoje – sovietinė milicija, blokuojanti gatvę ir neleidžianti minios į Gedimino alėję bei pasirošusi grumtynėms su demonstrantais

Mokytojo prisiminimai

Perspauddiname straipsnį iš Tauragės "Leniniečių balso" rugšėjo 10 d. laidos. Jame aprašomas tremtinio katoginis gyvenimas.

RED.

Šiandien spausdiname prisiminimus vieno mokytojo, ke-liolika metų išbuvusio tremtyje. Krapavickas Nikodemus 1941 m. birželio 13 d. išvežtas su kitais tauragiškiais. Į klausimą už ką, gali atsakyti tik taip: Antraisiais tremties metais buvau apklausiamas, ką veikiau, kuo užsiemiau Lietuvoje. Apklauskimas vyko tendencingai. Tikslas – apkaltinti. Lyg tai darbas mokykloje, tarnyba kariuomenėje, buvusi aktyvi pagalba fašistinei Lietuvos valdžiai. Todėl esąs kaltas. O 1943 m. gale pateiktė pasirašyti pranešimą, kad Ypatingojo posėdžio sprendimu man skirta dešimt metų darbo pataisos lagerio už aktyvią kovą prieš darbo klasę. Dešimt metų lagerio, o po to, nežinau kieno sprendimu, tremtis neribotam laikui.

Reabilituotas 1957 metais į Tauragę grįžo 1959-aisiais. Dirbo mokytoju. Dabar pensininkas.

* * *

1940 metų rinkimuose į Lietuvos seimą Pagramančio apylinkės komisijoje buvau sekretoriumi. Gyventojų susirinkimuose mokykloje aiškinau Konstitucijos piliečiams teikiamas teises. Atrodo, mažiau tekancios saulės varšas. Bet greit pajutau melą, skriaudą, nelaimę.

1941 metų birželio 13-14 dienomis jauni, seni, gyvenimo ryžto pilni, visų profesijų žmonės išgyvenome nužmoginimą, kančias ir sunaikinimą. Tik apie 10% išlikome gyvi. Viskas liko praeityje, kuria iki šiol niekas nesidomima: nestatomi paminklai, neužrašytos žmonių pavardės, nede-ginamos amžinos ugnys. O juk buvo žmonės be kaltės kalti. Jei kokiam valdžios pareigūnui primindavau apie tai, tai klausančiam lyg dygi ašaka įstrikdavo gerklėje: be atsa-ko neįauki tylos valandėlė.

Taip, mes esame gyvi liudininkai nerašytos, bet išgyven-tos istorijos. Šiandien tai prisiminus, lyg atgyja tas troškulis, išgyventas esalone, gyvuliname, utėlėtame vagone. Už mažyčio geležimis apkalto vagono langelio dulks-nyko smulkus lietus. Mes pro langelį lėkštemis rinkome nuo vagono stogo krentančius vandens lašus, malšinome troškulį, troškulį gyventi. Lie-pos 7-ąją, iš vagonų išėjus, keistos ir negailestingos mu-selės siurbė mūsų kraują. O mes buvome beginkliai, bejė-giai kovoje su jomis. Pro la-gerio vartusėjome jau vos vilk-dami kotus. Vakare grįždami iš darbo, tai vedėme, tai ne-šėme nusilpusius draugus. Kartais pagarbiam apėję su-smukusių draugą, palikdavome jį, nes jėgų pakelti nebebuvo. Parėjus prie vartų kruvinais, muselių sukančiotais veidais, bado iškreiptais veidais, pasi-tikdavome muzika. Ji juokėsi iš mūsų, kad mes grįžtame vėl į namus. Pašaukia į šalį tai vie-ną, tai kitą mūsų likimo drau-gą: dirboti blogai – eisite į karcerį nakvoti. Taip kas nak-

tį buvo prikemšamas iš lentų sukalts karceris, kur nė mai-šo negausi.

Keistas dienos davinys. Jei užrašyta, kad dienos norma įvykdei 150 proc., gausi 405 gramus. Valios nėra ją dalyti visai parai. Tik gavęs tuoj su-valgai. Prie virtuvės langelio rytą ir vakare gauni po 0.5 lit-ro drumzlinio vandens, vadi-namo sriuba. Virėjai tuomet buvo belaisviai mongolai. Dar neatsitraukęs nuo langelio, tą sriubą išgeri vienu sriubiniu. Nereikia nei šaukšto, nei indo plauti. Taip po darbo "sotus" eini poilsio ant narų – plikų lentų. O iš palubio blakės ata-kuoja.

Vėl rytas, vėl garuojančio vandens puslitis. O duona, šiai dienai duota iš vakaro, jau sukirsta. Reikia skubėti. Jau čiažiai žvanga geležinkelio bėgis, kviesdamas dirbti belaisvių našiai, kad komuniz-mas greičiau klestėtų.

Gaminome frontui pabėgius, kasykloms atramas, įtvirtini-mams rąstus. Mes, belaisviai, kasėme Baltosios jūros kana-lą, statėme įgarką, Vorkutą. Statėme miestą prie Amuro, kurio vardą pasisavino kom-jaunimas. Ir anglies kasyklos, ir aukso plovyklos, neįžengia-mi taigos miškai – mūsų, alks-tančių, darbas, mūsų prakaitas ir kraujas, mūsų kaulais iš-grįsti keliai.

Šeštą valandą ryto prie la-gerio vartų jau spygyauja virš-ninkas Sivakovas. Jis grasina mirtimi, jei mėgins kas skin-tis kelią į laisvę bėgimu. Šal-ta, minus 40 laipsnių. Belais-viai apsiėmę tik tuo, ką iš namų atsivežė: kas rudeniui paltu, kas vatine antklode ap-sisukęs, kas dar kuo nors. Tai nepatiko čia atvykusiam labe-rių grupės viršininkui Pavlo-vui. Jis su Sivakovu kartą ry-tą prie vartų pradėjo draskyti nelaimingųjų apdarą. Esą taip apsiėmę belaisviai yra ne-judrūs – negalės gerai dirbti. O dieną, mūsų brigadai dir-bant būsimo geležinkelio tra-soje, jie išrenginėjo iki marš-kinii, tai guldė ant sniego, tai statė prie telefono stulpo. Da-bar visi žinos, kaip reikia reng-tis, kaip reikia dirbti. Iš bri-gados liko tik pusė.

Jei mėginsi susikurti lau-želį, prie jo šildyti stingstan-čius sąnarius, sargybinis jį išspardys. O parėjęs į lagerį nakvosį karcerį be minėtos sriubos ir be duonos, tavo kru-viną prakaitu uždirbtos.

Taip slinko dienos ir metai. O gretos retėjo, du jaučiai vos spėjo per parą lavonus išvilkti. Nebuvo jiems rūbų, nors sa-vais gyvi čia vilkėjo. Nebuvo nė karšto buvusiam žmogui. O paskutinė pagarpa – tai kirva-pente į kaktą lavonui, tai at-lieka budintis sargybinis prie lagerio vartų. Jiems muzika maršų negrojo. O paskutinio poilsio vieta – tai biržė už arkliedžių, patčių žuvusių ran-komis iškirsta.

Čia ir poilsio dienos savo-tiškos buvo. Per mėnesį tik vie-na. Tą dieną belaisviai su savo manta, iš namų atvežta, turė-davo išeiti už vartų. Čia vasa-rus karščių bei muselių kanki-nami ar žiemos šalčių spau-džiami, ar rudens lietaus mer-giami, visą dieną būdavome. Sargybiniai gyvenamąjį zo-

noje smulkia krata vykdavo. Po to kratydavo belaisvius: atiminėdavo vertingesnius daiktus. Vėliau, nelikus ver-tingų daiktų, atiminėdavo vi-sa, ką turėdavo belaisvis. Lie-tuvių čia buvo apie 2500. Buvo estų, latvių, mongolų, čiuvašų. O po pergalės ties Stalingra-du čia sutikdavome daugelio tautybių belaisvių: Pavolgio vokiečių, totorių, kinų, japo-nų, suomių, lenkų.

Sargybiniai iki pergalės prie Stalingrado buvo nuteikti mums labai priešiški. Jie bu-vo mobilizuoti. Vienų fronte jau buvo žuvęs sūnus, kitų tė-vas ir panašiai. Jie mus įsivaiz-duodavo kažkokiais fašistais, kurie užpuolė Tarybų šalį ir nuo kurių žuvo jų tėvai bei vai-kai. Bet ir jų nuomonė laikui bėgant keitėsi, slapčiomis kai kurie mums pasakodavo apie šalies padėtį. O apie 1947-48 metus sargybą perėmė būtin-sios tarnybos kareiviuokai. Jie užjautė mus, mes supratome juos.

Sunkūs buvo 1941-43 metai. Dėl savivalės, sadizmo ir ne-apykantos mums. Kurie likome gyvi, po 1943-ųjų atsidoso-mę lengviau. Vyko karas. To-dėl ir maisto trūko, ir apdaro geresnio nebuvo. Mes visa tai supratome, nes su mumis jau šnekejo. Tik niekaip nega-lėjome suprasti, kodėl mus po 10-ties metų lagerio visus išvežiojo ištremimui.

Kiek prisimenu, pirmoji lie-tuviškoji auka lageryje buvo Vidžiūnas iš Tauragės apskr-ties, iš Tenečių. Jį sargybinis nušovė darbo metu. Čia mirė Skaudvilės pradinės mokyklos mokytojas J. Jurgilas, Luomų pradinės mokyklos mokytojas J. Kuras, Batakų pradinės mokyklos mokytojas Jakelai-tis, Tauragės mokytojų semi-narijos agronomas Matukaitis. Mokytojas Turčinavičius, gri-žęs iš tremties ir reabilituo-tas 1957 m., mirė Pagramanty-je. Tarp mūsų, mirė tauragiš-kių žydų: plytinės savininkas Gudelis, malūno ir lentpjūvės savininkas Gitkinas, limonado dirbtuvėlės savininkas Še-reševskis, viešbučio savininkas Bermanas, Anykščių vyno par-duotuovės savininkas Tauragė-je Kaplanas. Gitkinas ir Še-reševskis tikrai mirė tame la-geryje. Beje, kartu su mumis kentė patyčias buvęs prezi-dentas A. Stulginskis, buvęs švietimo ministras J. Tonkū-nas, buvęs Šventosios uosto vyr. inžinierius Šniukšta.

Daug iš Tauragės tada išve-žė. Bet štai, kai reikia, mažai pavardžių beatsimenu. Tauragės kraštotyrininkai abejingi tuo klausimu. Negirdėti, kad jie rinktų žinias, padėtų pil-dyti prisiminimų anketas. Juk daug buvusių represuotų to padaryti nesugeba, o dar daugiau bijo tai daryti.

Parduodame ir
siunčiame

220 voltų/50 H.
elektrinius reikmenis
(įskaitant ir

"Camcorders", "VCR" bei "TV"

vartojimui Europoje.

Universal Overseas Services

Tel. (416) 755-7779

Lenkijos tautinės mažumos

KAZYS BARONAS

Visiškai netikėtai Miuncheno antikvariate užtikau 652 psl. geopolitinį leidinį "World Political Geography". Išleistas keturios laidos (paskutinė 1950 m.). Šalia dviejų redak-torių, leidinio bendradarbiais išvardinti dar 32 asmenys, dau-giausia universitetų profeso-riai ar docentai. Nusipirkau, kadangi keturiose vietose mi-nima Lietuva, primenant 1940 m. rugpjūčio 3 d. Baltijos vals-tybių inkorporavimą į Sov. Są-jungą (psl. 69), 1939 m. pasi-rašytas sutartis su Lietuva, Latvija ir Estija (psl. 88), Molotovo pranešimą, kad Lie-tuva, Latvija ir Estija įjung-tos į Sov. Sąjungą (psl. 90) ir prijungimą Klaipėdos krašto prie Lietuvos (psl. 140). Deja, autoriai pamiršo įtraukti į ro-dyklę "Lithuanians" vardą, mi-nint prieškarinės Lenkijos ma-žumas, jų tarpe ir Vilniaus krašto bei Suvalkų trikampio lietuvius.

Visiškai teisingai leidinio autoriai 17-tą sk. pavadino "Poland: a perpetual pro-blem" (Lenkijai su žemėla-piais skiriama 12 psl.). Jau pirmuose sakiniuose leidėjai rašo, kad "tūkstantį metų Len-kija ir lenkai sudarė proble-mą centrinei Europai ir pa-tys sau." Tai geografiniai, ekonominiai, tikybiniai ir kal-biniai veiksniai.

Neliesiu leidinyje pateiktų Lenkijos istorinių duomenų, jos šiaurinės geografinės padėties, klimato ir t.t., susto-siu prie mažumų klausimo.

Lietuvių skaičius

"World Political Geography" rašo, kad prieškarinė Lenkija turėjo 32.390.000 gyventojų, ir Europoje užėmė 6-tą vietą. Ta-čiau tautinės mažumos suda-rė 30% visų gyventojų. Tai pa-sekmės ekspansijos į rytus ir vakarus (tik ne į vakarus!), kvietimas žydų ir vokiečių eko-nominio gyvenimo pakėlimui. Didžiausią mažumą – 14% vi-sų Lenkijos gyventojų sudarė ukrainiečiai (Ruthenians) buv. Austro-Vengrijos imperijos – Galicijos žemėje. Savivaldy-biniame gyvenime jiems buvo suteikta autonomija, bet uk-rainiečių tas nepatenkino. Šiaurėje 4% sudarė gudai (White Ruthenians) ir rusai, išsklaidyti tarp lenkų. Žydai, atvykę į Lenkiją iš Vokietijos ir Austrijos, sudarė 8%, vokie-čiai 3%.

Lietuvių buvo taip pat 3%. Jie tik dalinai asimiliavosi. Jų dauguma šiandieną gyvena sovietinėje teritorijoje.

1919 m. pasirašyta sutartimi, Lenkija tautinėm mažumom suteikė pilietybę, laidavo joms mokyklas, įstaigas gim-tąja kalba. Aplamai "Lenkija buvo duosni tautinėms ma-žumoms".

Jau daugelį kartų buvo įro-dytas Lenkijos "kilniaširdiškumas" lietuviams, tad į tokius leidinio išvedžiojimus nėra prasmės atsakinėti. Nėra jo-kijų abejonių, kad 3% lietuvių mažumos skaičius yra gerokai išpūstas (beveik 960.000 lie-tuvių iš 32 mil. gyventojų). Ta-čiau taip pat negalime sutikti su 1931 m. visuotiniu Lenkijos gyventojų surašymu, radusiu jos ribose tik 82.313 lietuvių.

Lietuvių šaltiniai

Pasiremdamas plačiais šal-tiniais, Suvalkų trikampio sū-nus dr. Bronius Makauskas sa-vo išlaidoje studijoje (Bro-nislaw Makowski, Litwini w Polsce 1920-1939, Panstwowe

Wydawnictwo Nankowe, War-szawa 1986) taip pat nagrinėja Lenkijos lietuvių skaičių, im-damas pvyzdžiu 1930 m. Stani-slovo Elskio referatą, kuriame jis nurodo, kad švenčionių ir Vilniaus-Trakų apskrityse gy-veno 63.000 lietuvių, Baltsto-gės vaivadijoje (Suvalkų tri-kampyje) 18.000 ir Naugarduko – 10.000. Tokiu būdu jau susi-daro ne 82.000, bet 91.000 lie-tuvių skaičius. Toliau, 1936 m. slapta raštas valstybinei ka-rininkų policijai nurodo 103.-000 lietuvių. Dr. B. Makauskas rašo, kad lietuviški šaltiniai lietuvių skaičių nurodydavo tarp 400 ir 500 tūkstančių, o Lietuvos statistikos metraštis išspausdino nekonkrečią in-formaciją: Lenkija okupavo 27.000 kv. km. Lietuvos teri-torijos ir apie 1 milijoną gy-ventojų, tačiau nenurodyda-ma, kiek jų tarpe buvo lietu-vių.

Valstybės statistikos kalen-doriuje (Kauņas, 1937 m. psl. 76) rašoma, kad "per 200.000 tautiniai susipratusių lietu-vių gyvena Lenkijoje." Atrodo, pasak autoriaus, šis skaičius buvo paimtas iš Laikinojo lie-tuvių komiteto pirm. dr. D. Al-seikos slapta prasto surašy-mo, radusio vien tik kaimuose 200.000 lietuvių.

Lenkijos mažumų klausimą nagrinėjo ne vien lietuviai ir lenkai, bet taip pat ir kitatau-čiai. Ir taip čėkas J. Chmelar studijoje "National Minorities in Central Europe" lietuvių skaičių Lenkijoje nurodo 300.000, jo tautietis S. Horak "Poland and Her National Mi-norities 1919-1939" taip pat įrašė 300.000 lietuvių.

1939 m. lenkų spaudoje pasi-rodė informacija, nurodanti Vilniaus vaivadijos tautybių sudėtį. Joje gyveno 68% lenkų, 18% lietuvių ir 14% kitų tau-tybių (žydų, gudų, rusų, kara-imų). Visai teisingai dr. B.M. sako, kad lenkų nuosimtis yra aiškiai perdėtas, tačiau 18% lietuvių jau sudarytų 222.000 skaičių.

Lenkijos pasiuntinys Kaune Pranas Chorvatas šias visas informacijas pavadino neat-sargiomis, kadangi tie skai-čiai neapima lietuvių Baltsto-gės vaivadijoje. Tokiu būdu lietuvių skaičius siektų 250.-000, o gal net ir daugiau (Pra-no Chorvato 1939 m. kovo 1 d. raštas Lenkijos užsienio rei-kalų ministerijai). Tuo pačiu paaiškėja ir lietuvių skaičius Baltstogės vaivadijoje – Gar-dino ir Suvalkų apskr. Jis siektų 28.000, o ne 12.986, kaip pa-rodė 1931 m. Lenkijos gyvento-jų surašymas, kadangi Suval-kų apskr. gyvena 17-18.000 lie-tuvių, o ne 1931 m. surašytais duomenimis 6.762 lietuviai. Ki-ti priklauso Gardino apskr.

Pr. Chorvatas išpėjo Lenki-jos užsienio reikalų ministe-riją šių duomenų viešai nes-kebtai, įžiūrėdamas juose kenksmę Lenkijos valstybės interesams.

Taip pat tame pačiame anti-kvariate radau 1937 m. Miuncheno dienraščio "Muenche-ner Neuste Nachrichten" kom-plektą. Prekybos psl. atžymės svetimų valstybių valiū-tų kursas. 1937 m. vasario 11 d. mūsų litas Berlyno biržoje buvo vertingesnis už daug-elio pasaulio valstybių pinig-us, beveik prilygdamas Lenkijos zlotui, Danigo guldenam, tačiau pralenkdamas Čekoslo-vakijos kronas, Italijos liras, Bulgarijos levas, nekalbant jau apie Pietų Amerikos vals-tybių valiutą.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvai-riuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"VILTIES" KONKURSAI

"Komjaunimo tiesos" 100 nr. paliečiama medinių liaudies skulptūrų problema: jos dažnai dingsta iš joms paskirtų vietų, atsidurdamos privačiuose rinkiniuose. Jau seniai ieškoma būdų pagaminti tokių skulptūrų kopijoms ir jomis pakeisti originalus, kad jie nepatektų į privačias rankas. Drožtinių kopijų gamyba yra brangi. Be to, jos išvagiamos taip pat kaip ir originalai. "Viltis" dabar paskelbė konkursą pigiai ir greitai medinių skulptūrėlių kopijavimo technologijai sukurti. Kopijos turi prilygti originalui savo estetinė išvaizda. Viena iš galimų paieškos krypčių — skulptūrėlių liejimas iš giminingo medžio pjuvenų ir polimerų mišinio.

"VAKARINĖS NAUJIENOS"

Vilniaus dienraštis "Vakarinės naujienos" pradėjo leisti mažesnio formato savaitgalini skirtą laidą, apimančią penktadienį ir šeštadienį. Ligšiolinė normalaus formato šeštadienio laida nepasirodys. Mat šeštadieniais buvo gerokai sumažėjusi "Vakarinių naujienų" paklausa. Tiražs nuo 120.000 egz. tekdavo sumažinti iki 100.000, kartais išleidžiant ir dar mažesnę skaičių. Šeštadieniais skaitytojai yra užimti išvykomis bei kitais savaitgalio reikalais, mažiau laiko turi spaudai. "Vakarinių naujienų" savaitgalio numeris iki pusės puslapio dydžio sumažintu formatu skaitytuos pasiekė penktadieniais. Ši laida turės 16 puslapių, atstojančių normalaus laikraščio formato aštuonis puslapius. Red. Algimantas Semaška žada parūpinti daugiau apžvalginių bei pažintinių rašinių, skirti didesnę dėmesį skaitytųjų laisakams.

SUMUSĖ REŽISIERIŲ

"Literatūra ir menas" spalio 7 d. laidoje paskelbė atvirą laisvą LTSR vidaus reikalų ministeriui, milicijos generolui mjr. Stasiui Lisauskui, pasirašytą Lietuvos kinematografininkų sąjungos prezidento pirm. J. Griciaus, Lietuvos kino studijos direktoriaus pavaduotojo J. Lazausko, Lietuvos kinematografininkų sąjungos dokumentinio kino sekcijos pirm. E. Zubavičiaus ir "Dokumentikos" susivienijimo meno vadovo A. Reneckio. Laiskai liečia rugsėjo 28-29 d.d. įvykius Vilniuje, Gedimino aikštėje, kur buvo panaudota grubi jėga prieš Lietuvos laisvės lygos neregaliuosius suorganizuotą mitingą. Tokia vidaus reikalų ministerijos taktika savo posėdyje spalio 4 d. pasmerkė Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos prezidiumas, pareikalavęs viešo tyrimo, kaltųjų nubaudo. Atviro laiško autoriai taip pat reikalauja surasti ir nubausti Gedimino aikštės atstų specialiu viadus reikalų ministerijos dailinių vyrus, sumušiusius savo darbą atliekančių Lietuvos kino studijos rež. Vytautą Damaševičių. Vidaus reikalų ministerijai gen. mjr. S. Lisauskui skirtame laiške rašoma: "Visi mes žinome

apie rugsėjo 28 dienos įvykius Vilniuje, Gedimino aikštėje. Lietuvos kino studija, jausdama pareigą objektyviai užfiksuoti šiandienos visuomeninius įvykius, pasiuntė į aikštę filmavimo grupę. Savo užduotį grupė vykdė, netrukdydama nei vidaus reikalų organams, nei aikštėje susirinkusiems žmonėms. Savo kūrybinę pareigą režisierius Vytautas Damaševičius tebevykdė ir rugsėjo 29 dienos rytą, stebėdamas grupę žmonių, paskelbusių badavimą Gedimino aikštėje. Kaip žinom, į aikštę atvyko VRM spec. daliniai 'sulaikyti' šių žmonių..."

SUDAUŽĖ APARATŪRA

Milicininkų žiaurumas atskleidžia tolimesnį atviro laiško dalis: "Režisierius V. Damaševičius kreipėsi į aukštesnį milicijos karininką siekdamas išsiaiškinti situaciją ir oficialiai prisistatyti 'sulaikymo' akcijos vadovams. Jam nebuvo leista šitaip padaryti. Atvirkščiai. Čia pat karininko akivaizdoje režisierius buvo sumuštas, sudaugyta filmavimo aparatūra. Vėliau, velkant nesipriešinantį režisierių per aikštę į 'sulaikymo' transportą, jis buvo toliau mušamas. VR skyrių V. Damaševičiui buvo surašytas sulaikymo protokolas, ir jis buvo paleistas be jokio apgailestavimo dėl šių neteisėtų veiksmų, net neatsižvelgiant dėl panaudotos fizinės prievartos. LTSR kinematografininkų sąjunga ir Lietuvos kino studija reikiška ryžtingą protestą prieš šį niekuo neįsivokiamą susidorojimą su Kinematografininkų sąjungos nariu, Lietuvos kino studijos režisieriumi Vytautu Damaševičiumi ir reikalauja nubausti kaltus dėl to asmenis. Manome, kad tik tokiu būdu mes išvengime 'baltųjų ir juodųjų' dėmių, užtvėrančių kelią į teisinę valstybę, visuotinę visuomenės persitvarkymą..."

PARTIEČIO ŽODŽIAI

Spalio 3 d. vakarinėje Vilniaus televizijos "Panoramos" laidoje apie tuos įvykius prabilo vietinės kompartijos centro komiteto sekr. Lionginas Šepetys: "Kaip žinia, šių metų rugsėjo mėnesio dvidešimt atstų dieną Vilniuje įvyko ar buvo išprovokuotas labai skaudus įvykis. Į sostinės valdžios neleistą mitingą Gedimino aikštėje susirinko žmonės, prieš kuriuos buvo panaudota grubi jėga. Nukentėjo ir dalyviai, ir pareigūnai. Tai labai apgailėtina. Tai skauda pamoka dabarčiai ir ateičiai. Įvykiui ištirti sudaryta vyriausybinių komisija, į kurią įeina visuomenės atstovai, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio narių grupė. Norėčiau ta proga, gerbiamei draugai, dar kartą priminti, kad gyvename įtemptu metu ir bet kokia konfrontacija, be žalos, niekam neatneša naudos. Dabar partinės organizacijos vyksta aktyvi rinkiminė kampanija. Sąjūdis ateina į savo pirmąjį suvažiavimą. Žodžiu, visiems yra daug darbo..." Sekr. L. Šepetys siūlo šalinti įtampos priežastis ir tautoti rimti. V. Kst.

Sovietinė milicija veda suimtą demonstrantą Vilniuje, Gedimino aikštėje, kur Lietuvos laisvės lyga surengė demonstraciją, protestuojančią prieš Ribbentropo-Molotovo sandorį 1939 m. palaidoti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių nepriklausomybę

Lietuvos kariuomenės atkūrimo

MINĖJIMAS

rengiamas

lapkričio 26, šeštadienį, 7 v.v., Jaunimo centre, 48 Dundurn St. N., Hamiltone.

Programoje: trumpa oficialioji dalis; Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas muz. Dario Deksnys; Kazimiero Deksnio vadovaujamas orkestras "Žagarai"; skanus maistas, įvairių gėrimų baras; vertingų laimikių loterija. Įėjimas — \$6, studentams — \$5.

Lapkričio 27, sekmadienį, 10.30 v.r. Aušros Vartų šventovėje iškilmingos pamaldos už žuvusius savanorius, karius, šaulius ir partizanus. Pamaldose organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėlavomis. Minėjimą rengia ir visus kviečia gausiai dalyvauti.

DLK Algirdo šaulių kuopa Hamiltone

Hamilton, Ontario

PASIBAIGUS VASAROS SEZONUI, rugsėjo 15 d. DLK Algirdo šaulių kuopos Hamiltone valdyba savo posėdyje nutarė ruošti Lietuvos kariuomenės minėjimą. Lapkričio 26, šeštadienį 7 v.v. Jaunimo centre, 48 Dundurn St. N., įvyks iškilmingas šventės minėjimas su trumpa oficialia dalimi, koncertu ir šokiais. Ryšium su paskutiniaisiais įvykiais Lietuvoje oficiali dalis bus praversta iškilmingia, negu būdavo ankščiau. Koncertą atliks Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas muz. Dario Deksnys. Choras turi savo repertuarą gražių dainų, kurias išgirsime atsilankę į minėjimą. Gausiai dalyvausime, pagerbdami mūsų chorą ir jo vadovę. Gros Kazimiero Deksnio orkestras "Žagarai", bus skanus maistas, įvairių gėrimų ir vertinga loterija. Lapkričio 27, sekmadienį, 10.30 v.r. Aušros Vartų šventovėje įvyks iškilmingos pamaldos, visos organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėlavomis. Po pamaldų, vainiko padėjimas prie kankinių kryžių. Rengėjai kviečia visus Hamiltono ir apylinkių lietuvių gausiai dalyvauti. Šaulių kuopos valdyba

KALĖDINIS BAZARAS jau arti! Prašome užėiti į Jaunimo centro salę lapkričio 13 d. po 9 ir 10.30 v.r. Mišų, smagiai pabendrauti. Rasite vaikams įdomių žaidimų, bus mažoji ir didžioji loterija. Galėsite pasigardžiuoti įvairiais šeiminiškių pagamintais valgiais ir skanėstais. Iki pasimatymo!

Hamiltono ateitininkai

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame už su-ruostas mums išleistuves iš Hamiltono į West Lorne. Ačiū rengėjoms iš Hamiltono ir Toronto, turusioms žodį, muzikantui, visiems dalyvavusiems, prisidėjusiems prie bendros dovanos ir asmeniškas. Dėkojame už pagalbą, draugystę, praleistą laiką, bendradarbiavimą kultūriniam ir kasdieniniam gyvenime. Labai prašome neužmiršti mūsų. Būsime visada maloniai priimti. Nuoširdus lietuviškas ačiū. Iki pasimatymo — Danutė, Vytautas, Tomas Kekiai

St. Catharines, Ont.

KLB ST. CATHARINES APYLINKĖS valdyba praneša, kad lapkričio 27, sekmadienį, tuojau po 10 v. Mišų Tėvų pranciškonų patalpose, 75 Rolls Avenue, St. Catharines, šaukia LB apylinkės visuotinę susirinkimą. Susirinkime bus svarstomi apylinkės reikalai ir renkama nauja valdyba. Valdyba prašo visus, gausiai dalyvauti šiame svarbiame susirinkime. Mūsų visų pareiga surasti kandidatus, sutinkančius sudaryti naują apylinkės valdybą 1989 m. kadencijai.

KLB St. Catharines apylinkės valdyba

Paieškojimas

Vytautas Sideris, gyvenantis Lietuvoje, Norto km., Marijampolės rajone, ieško savo pusbrolio gyvenusio Toronte. Sideriai yra kilę nuo Steisiūnų km., Lazdijų rajono. Pats ar žinantys, prašomi skambinti P. Lukošui, tel. (416) 389-3289, Hamilton, Ontario.

Norite susipažinti su savaitraščiu "TEVIŠKOS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Advokatas

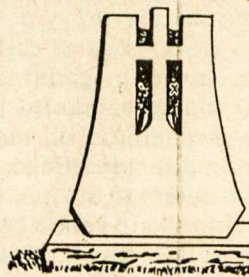
AUDRIUS A. STONKUS

20 Hughson St. South, Suite 1003
(Union Gas Building)
Hamilton, Ontario L8N 3C8
Telefonas
(416) 529-7462

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.

208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712 Namų tel. 762-3502
694-1013 Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių — didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams bronzinius bei porcelaninius pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistru.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porcelano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lėmputėms.

Varžytinių kainos — visų projektų meistriškumas garantuotas.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavyse namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 3%
santapus 5.75%
kasd.pal.taupymo s-ta.....5.25%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 9.5%
1 m. term. ind.mėn.pal. 9%
3 m. term. indėlius 10%
RRSP ir RRRIF (pensijos).....7%
RRSP ir RRRIF 1 m. 9.5%
RRSP ind. 3 m. 10%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 12.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 10.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Čikagoje veikiančiai suvalkiečių draugijai, šiemet švenčiančiai aukštinę veiklos sukaktį, vadovauja Aleksas Nevardauskas. Praėjusį pavasarį draugija dar turėjo 62 narius. Metiniame posėdyje tada draugijon buvo priimti septyni nauji nariai. Revizijos komisijos nario Viktoro Utaros perskaitytame akte pabrėžiama, kad finansiniu požiūriu Suvalkiečių draugija yra geroje būklėje.

A. a. Marija Kuprionienė, miškininko prof. J. Kuprionio našlė, mirė rugsėjo 11 d. Los Angeles mieste, sulaukusi 86 metų amžiaus. Velionė palaidota rugsėjo 14 d. Forest Lawn kapinėse šalia savo vyro. Gedulines Mišias Šv. Kazimiero šventovėje atšaušo ir apeigas kapinėse atliko prel. V. Butka. Liko liūdintys vaikai — sūnus Algis, dukros Dalia Dudienė, Danutė Ankaitienė su šeimomis ir šešias velionės vaikaitėlis.

JAV LB tarybos sesijoje spalio 1 d. Čikagoje dalyvavo 61 narys, nors jų yra 69. Aštuoni sesijon negalėjo atvykti. Naujosios krašto valdybos pirmininku 34-riais balsais išrinktas dr. Antanas Razma, žymusis veikėjas Čikagoje. Krašto valdybą sudarys jo pasirinkti ir sesijos dalyvių patvirtinti nariai: dr. Jonas Račkauskas, Regina Kučėnienė, Bronius Juodelis, Aušra Zerr, Arvydas Barzdukas, plk. Donatas Skučas, Dalia Kučėnienė, Pranas Joga, dr. Paulius K. Žygas, Birutė Jasaitienė, Danguolė Valentaitė, Darius Sužiedėlis, dr. Petras Kisielius, jn., Vytautas Skudis, Lynas Norušis, Ramunė Kubiliūtė ir Ramona Steponavičiūtė. Tarybos prezidento pirmininke išrinkta Angelė Nelsienė, nariais — Almis Kuolas, Danguolė Navickienė, Algis Raulinaitis ir Romas Nelsas; kontrolės komisijon — dr. Česlovas Mickūnas, Alfonsas Petrutis, Marius Žiaugra, Gintas Čepas; garbės teismas — Vytautas Kutkus, Algis Rūgienis, Gražina Kiaučiušienė, Vytautas Petrulis ir Gražina Kamantienė.

Pedagoginis lituanistikos institutas Čikagoje 1988-89 mokslo metus Jaunimo centre pradėjo šešiolikos naujų studentų įvedimu. Susirinkusius šventės dalyvius pasveikino instituto direktorė Stasė Petersonienė, supažindindama su dėstytojais. Instituto rektorius prof.dr. Jonas Račkauskas painformavo jaunimą apie pagerintą sąlygą lituanistikos studijoms. Paskutinio kurso studentai Jūratė Jankauskaitė, Vida Dami-joaitė ir Dainius Brazaitis vadovavo tradiciniams "egzaminams", kurie laukė šešiolikos naujų studentų. Tada paaiškėjo, kad į Pedagoginį lituanistikos institutą įsijungia keletas grįžusių iš Vasario 16 gimnazijos V. Vokietijoje, viena studentė iš Argentinos ir vienas studentas iš Kalifornijos. Naujųjų studentų "krikštą" atliko dėstytoju dirbantis kun. Jonas Duoba, talkinamas "krikštateviu" Irenos Regienės ir Broniaus Juodelio. Užbaigai visi sugiedoj studentų himną "Gaudemus" ir vieną lietuvių liaudies dainą.

Jungtinis LB finansų komitetas, surengęs VII-jį PLB seimą, IV-jį pasaulio lietuvių kultūros kongresą ir VIII-ją pasaulio lietuvių tautinių šokių šventę, darbą baigė specialiaame posėdyje rugpjūčio 31 d. Čikagoje, PLB būstinėje Jaunimo centre. Organizatoriai kiekvienam renginiui buvo sudarę atskirus finansų komitetus. PLB seimo komitetui sutiko vadovauti valdybos vicepirm. Stasys Jokubauskas, kultūros kongreso komitetui — dr. Antanas Razma, tautinių šokių šventės komitetui — dr. Petras Kisielius. Tų komitetų vadovai betgi nutarė sudaryti bendrą jungtinį komitetą, patys pasilikdami jo pirmininkais, koordinatore pasikviesdami PLB valdybos vicepirm. Birutę Jasaitienę, įžininku — Kostą Dočką. Informacijos reikalams buvo pakviestas Antanas Juodvalkis, komiteto nariais — Prudencija Jokubauskienė, Matilda Marcinienė, Alina Vadešienė, Aldona ir Ramojus Vaičiai, Pranas (Frank) Zapollis. Baigiamieji komiteto posėdyje pasiūlyta atlikti darbą, priimta išd. K. Dočkaus pateikta apyskaita, prisiminti darbštūs komiteto talkininkai — Antanas ir Viktorija Valavičiai, S. Daulienė, S. Adomavičiūtė, p. Trimakienė, J. Ivauskienė, A. Čepėnas ir V. Dijokas.

Argentina

Argentinos lietuvių centro "Inkaro" ansamblis, dalyvavęs VIII-joje pasaulio lietuvių tautinių šokių šventėje Kanados Hamiltone, Argentinon grįžo liepos 18 d., o rugpjūčio 20 d. paminėjo savo veiklos 15 metų sukaktį. Minėjimas buvo pradėtas nauja tautinių šokių pyne, priitariant O. Juknos orkestrėliui. Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos vardu "Inkarą" sveikino Ariana Rastauskaitė. Raštu buvo gautas VLIKo atstovo A. Mičiūdo sveikinimas. Ansamblio vadovui Juozui Pulikui įteiktas dr. Alfredo Stanevičiaus pagamintas lietuviškas kryžius, puošęs Lietuvių centro raštinę. Suvenyrais apdovanoti ir buvusių "Inkaro" šokėjų. Minėjimo dalyviai inkariečiams sugiedojo "Ilgiausių metų". Lietuvių centro valdybos pirm. A. Grigonis padėkojo J. Pulikui už jo didelį darbą su jaunimu, B. Daratėnienė valdybos vardu įteikė medinę lėkštę su lietuviškais ornamentais. Rugsėjo 3 d. "Inkaras" šoko japonų surengtoje šventėje, o rugsėjo 4 d. — Ateivių Motinos Marijos šventėje.

Australija

"Mūsų pastogei" skirtą vakaronę rugpjūčio 27 d. Melbourne lietuvių klube surengė LB Melbourne apylinkės valdyba ir jos pirm. K. J. Lynikas. Vakaronėje buvo rodoma jo gauta vaizdo juosta iš Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Vilniaus Vingio parke liepos 9 d. surengtų demonstracijų ir iš ten lepos pradžioje įvykusios baltiečių studentų dainų bei tautinių šokių šventės "Gaudemus X". Kita vaizduojamė vakaronės dalyvių supažindino su "Juodojo kaspino dienos" demonstracijomis Melbourne. Pajamas "Mūsų pastogei" papildė laimikiais gausi loterija.

A. a. Benediktas Zabiela, prieš šešerius metus ištiktas sunkus paralyžius, mirė š. m. birželio 13 d. Castlemaine ligoninėje. Velionis gimė vargingoje šeimoje 1918 m. rugpjūčio 8 d., septyniolikos metų amžiaus įstojo Lietuvos kariuomenės ir joje pasiliko iki sovietinės likvidacijos. Vokiečių-sovietų karo pradžioje pateko vokiečių karo nelaisvėn. II D. karo metus su grupe lietuvių baigė darbo tarnybos dalinyje Norvegijoje. Australijon iš pokarinio stovyklų V. Vokietijoje atvyko 1947 m. su pirmąja ateivių grupe. Pokariniams ateiviams privalomą dviejų metų darbo sutartį atliko elektros jėgainės statyboje Viktorijos valstijos Kievo kalnuose. Vėliau naktimis dirbo pašte, o dienomis studijavo muziką, konservatorijoje įsigydamas akordeono specialybę, susipažindamas su kompozicija. Prie Woodendo miestelio netoli Melbourne įsigijo penkis akurus žemės, pasistatė namą. Toje sodyboje organizavo "Brolį" pavadintą senelių prieglaudą Melbourne lietuvių. Pritarimo nesulaukę — sodyba tapo nuolatine "Lituanikos" stovyklaviete Melbourne skautų "Džiugo" tuntu. Ja taipgi savo renginiams pasinaudodavo ir kitos Melbourne lietuvių organizacijos. Velionis pats grojo akordeonu ir suorganizavo kapelą lietuviškiems šokiams. Buvo sukūręs kaimiško stiliaus operą "Kalvio duktė", parašęs ir 1965 m. išleidęs romaną "Klaida". Velionies veiklą nutraukė paralyžius, dėl kurio teko amputuoti dešinę koją. Ilgą laiką jo ryšys su pasauliu buvo palaidomas tik akių žvilgsniu. Palaidotas birželio 18 d. Woodendo kapinėse. Gedulines Mišias Šv. Ambrozijaus šventovėje atšaušo kun. Maurice Ahern. Garbės sargyboje prie karsto stovėjo Melbourne ramovėnai. Kapinėse Melbourne lietuvių vardu su velioniu atsisveikino K. Miėdažys, skautų "Džiugo" tuntu — ps. P. Kviecinskis.

Britanija

Baltiečių taryba Londone naujuosius darbo metus pradėjo spalio 1 d. Rotacine tvarka tada įvyksta pasikeitimai valdyboje. Pirmininkavimą dabar perėmė estai. Pirmininke buvo išrinkta Nora Morley-Fletcher, vicepirmininkais — Aleksas Vilčinskis ir latvis Guntis Berzins. Įžininku liko estas Tiit Reigo. Baltiečių taryba dabar ruošiasi gruodžio 10 d. Londone įvyksiančiam Europos laisvės sąjūdžio mitingui. Jame sutiko dalyvauti žymūs kalbėtojai iš visos Europos. Pagrindinis mitingo organizatorius yra Baltiečių tarybos viceprezidentas Sir Frederic Bennett.

AUDRA
Travel
CORPORATION

"NAUJAMETINĖ"
gruodžio 27/88 - sausio 10/89
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - \$2100 Kan.

"VASARIO 16-TUJ"
vasario 10-21
(Vilnius-Kaunas-Druskininkai)
AIR FRANCE Kaina - \$1989 Kan.

"PAVASARINĖ"
gegužės 14-26
(Vilnius-Kaunas)
FINAIR Kaina - \$2100

"ŠVENTINĖ"
birželio 30 - liepos 16
(Vilnius-Kaunas-Klaipėda)
FINAIR Kaina - \$2600

"JUBILIEJINĖ"
liepos 14-25
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - \$2220

"GINTARINĖ PALANGA"
rugpjūčio 11-27
(Palanga)
FINAIR Kaina - \$2350

1989 m.
kelionės
LIETUVA

"SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI!"
gegužės 26 - birželio 6
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - \$2100

"GEGUŽINĖ"
gegužės 26 - birželio 12
(Vilnius-Kaunas-Klaipėda)
AIR FRANCE Kaina - \$2600

"ŽOLINĖ"
rugpjūčio 11-20
(Vilnius-Kaunas)
FINAIR Kaina - \$1999

"BOBŲ VASARA"
rugsėjo 6-19
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - \$2150

"RUDENINĖ"
spalio 6-17
(Vilnius-Kaunas)
AIR FRANCE Kaina - \$1999

(kelionės kainą įskaityta: pilna kelionės kaina, mokesčiai, vizos mokesčiai, kelionės, sveikatos, gyvybės ir bagažo drauda. Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų. Kainos garantuojamos — įmokėjus visus pinigus. Vietos garantuojamos — įmokėjus \$300 rankpinių. (Po naujų metų numatamos kelionių kainų pakilimas).

KVIEČIAME UŽSISAKYTI KELIONĖ DABAR!

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Prieš penkiolika metų jubiliejinę stovyklą buvo pagerbti lietuviškosios skautybės veteranai. Pirmoje eilėje iš kairės: S. J. Budrienė, LSS vyr. skautininkė S. L. Milukienė, LSB vyr. skautininkas v.s. fil. P. Molis, LSS tarybos pirmosios pirm. v.s. A. Saulaitis, skautų ikūrėjas pirmūnas v.s. P. Jurgėla, garbės skautininkas ir pirmasis Lietuvos vyr. skautininkas v.s. V. Šenbergas, v.s. A. Šenbergienė, v.s. F. Kurgonienė, St. Lozoraitis, jn., v.s. O. Zailskienė, v.s. dr. A. Mauragis ir v.s. V. Vijeikis

Panašumai, skirtumai ir idėjos

Apsilankymą Kanadoje prisiminus

VILIUS BRAŽENAS

Per trijų rugpjūčio mėnesio savaitę nebuvimą namie susikrovė geroka krūva pašto. Grižęs pagaliau dasikasčiau iki "Tėviškės žiburių" 34 nr., kas priminė man malonius apsilankymo redakcijoje metu duotą pažadą, "ką nors parašyti "Tėviškės žiburiams". Atsisotą prieš klausimą – apie ką rašyti?

Rašyti apie "Žiburiuose" man aprodytas moderniausias laikraščio paruošimo priemonės būtų bergždžias reikalas. Juk bent kiek tame susivokią skaitytojai gali tai atpažinti iš "TŽ" išvaizdos. Kaip du su puse metų redagavusiam amerikiečių laikraštį, naudojant gan modernias priemones, "TŽ" techniškai "užkulisiai" mane maloniai nustebino.

Pats maloniausias, lengviausias ir šiandien populiariausias dalykas būtų rašyti apie užplanuotus ir netikėtus susitikimus. Tačiau tai būtų įsikaabinimas praeities bei asmeninių prisiminimų, ko šiandieną ir taip jau pakanka mūsų spaudoje, ir kas daugeliui nebūtina įdomu. Rašant iš turistinio taško visada galima priskaldyti krūvą paragrafų. Šiuo atveju gal pakaktų paminėti, kad, peržengus sieną, susidaro įspūdis, jog Kanados pakelėse ir miestų gatvėse beveik nematyti necivilizuoto prišiukšlinimo, kuo deja, negali pasigirti amerikiečiai. Kitas skirtumas: vietoje juodųjų mažumos Kanadoje dominuoja ateiviai iš Azijos. Tai ypač krenta akysna Toronto aerouoste.

Vargu ar daug kam naujiena, kad pragyvenimas apskritai Kanadoje atrodo žymiai brangesnis, negu JAV. Namų kainos Toronto atrodo astronomiškai, palyginus jas su panašiu namų kainomis, pvz. Pietvakarių Floridoje. Kadangi Kanadoje gausu neapgyventos erdvės, stebina gyventojų susigrūdimas į didmiesčius. Tad tiek turistinių įspūdžių. Negi rašys kanadiečiams apie Toronto miesto įdomybes, kurias mudviem su žmona ant greitųjų aprodė Janina ir Zenonas Mažonai? Taipogi reikia tikėtis, jog gamtos grožiu besidomį kanadiečiai yra jau matę ar pamatys garsųjų "Trisdešimtys tūkstančių salų" uolinį grožį, kuriuo turėjome malonumo pasigėrėti drauge su mūsų "gidais" dr. Aleksu ir Aldona Valadkais.

Šią vasarą Ontario kanadiečiai galėjo pasigirti, kad pas juos kurį laiką buvo šilčiau, negu pas mus, Bonita Springs, Floridoje, prie Meksikos įlankos. Todėl mūsų planas Kanadoje "atvesti" tegalima buvo įvykdyti tik įkritus Georgian Bay, Simcoe ar Gibson ežerų vandenin.

Deja, du pastarieji mano apsilankymai Kanadoje esmėje nebuvo turistinio pobūdžio. Praėjusio rudens skridimo tikslas buvo paskaita Toronto Lietuvių namuose, o šią vasarą važiauvau trims paskaitoms stovyklaujant savaitę vyrų poilsio stovykloje Wasaga Beach, Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje. Sakyčiau, kad

ir vėsesnėje aplinkoje, gražioje gamtoje, arti Georgian Bay paplūdimio paatostogauti norį ir liuksuso neiešką, amerikiečiai galėtų susidomėti Toronto lietuvių stovyklavietėmis. Ypač jei kainos išliktų taip pat įmanomomis, ir jeigu būsimų stovyklų savanoriai vadovai pasitaikytų tokie veiksmingi ir sveitingi, kaip pasitaikė man ten stovyklaujant. Tai stovyklai vadovavo Toronto Lietuvių namų vyrų būrelio veikėjai Augustinas Sukauskas – komendantas, jo pavaduotojas Zigmas Revas, kultūrinės programos bei raštinės vedėjas Vladas Stabačinskas ir mankštos vedėjas ("sveikatos ministeris") Valteris Drešeris. Ši stovykla pasirodė iš dalies esanti ir šeimų stovykla. Be tokios rūšies stovyklų ten vyksta savaitinės vaikų sportininkų, jaunų šeimų ir kitokios stovyklų. *rodaliniuoliu kintogabur*

„Džiaugiantis „proga“ pasidailinti mintimis su kanadiečiais lietuviais ir iš lietuvių bei dar gyvųjų patirti apie jų veiklą, mane ypač užintrigavo tai, kad Toronto vyrai parodė susidomėjimo kalbėtoju, kurs nevisada skelbia ortodoksines mintis. Reiškia Toronte esama žmonių, kurie nėra užkietėję pažiūroje – "Taip darė mano tėvas, taip darė mano senelis, ir..." Išeitų, jog tenai nesibijoma "kontroversijos", kuo deja, retai tegali pasigirti "intelektualais" save skaitant asmenys bei vienetai Amerikoje, o gal ir Kanadoje. Tiesą pasakius, dažnai nesibijoma "kontraversijos" ateinančios iš "liberalinės" kairės. Tai įrodė ir pastarojo Kultūros kongreso organizatoriai, kviesdami kalbėti apie išeivijos spaudą "Akiračių" Dr. V. Rekašių, net nebandant tai išbalansuoti iš dešinės. Dažnai girdime, jog komunistas yra "brolis lietuvis", tačiau to taip dažnai netaikoma anti-komunistui... Tokių pažiūrų pasekmėje į užkampį nustumiamas Lietuvos laisvės klausimas.

Tai mane grąžino prie "Tėviškės žiburių" 34 nr. Leonardo Valiuko straipsnio "Visos mūsų jėgos Lietuvos laisvei", kurį perskaičiau grįžęs iš kelionės ir ketinau jį pakomentuoti. Susidariau įspūdį, jog tarp Kanados ir JAV lietuvių veiklos esama nedžiuginančio panašumo: veiksniai ir kitos organizacijos veikia centristiniu principu, padarant mūsų "pašaknes" (angliškai – "grass-roots"), pavienius bei plačiai išsibarsčiusius lietuvius, bendrabiais. Todėl man ypač artimas buvo jo siekis – "Visų geros valios lietuvių" įjungimas į Lietuvos laisvinimo žygį. Tai buvo ir mano pagrindinė mintis pokalbio Kanadoje temos "Atidarykime antrą frontą išeivijoje".

Deja, tuoj po to atėjo liūdna žinia, jog Leonardo Valiuko balsas staiga nutilo. Tai, manau, bus nuostolis ne tik "Tėviškės žiburių" skaitytojams, bet ir Lietuvos laisvinimo veiklai išeivijoje apskritai. A.a. Leonardas daugelio buvo skaitomas "kontraversine" asme-

nybe, tačiau jis nerodė nei savos, nei kitų "kontroversijos" baiminimosi būdamas platesnės politikos pionierium, vadovaudamas kongreso Baltijos laisvės rezoliucijų komitetui, redaguodamas "Į laisvę" žurnalą, kalbėdamas ar rašydamas apie išeivijos veiklą ir spaudą. "TŽ" redaktoriams gal bus malonu patirti, jog asmeniškame pokalbyje, mudviem liepos mėnesį susitikus Los Angeles, ir pakutiniuose laiškuose man jis labai teigiamai atsiliepė apie "TŽ". Iš tikrųjų, savais "TŽ" straipsniais L. Valiukas man sutaupe daug pastangų tvirtai pasakydamas tai, ką aš pats būčiau norėjęs pasakyti.

Minėtame straipsnyje L. V. iškalbingai ragina suorganizuoti "informaciją Lietuvos bylos kelimo ir gynyimo klausimu kitataučių tarpe". Tad neuostabu, kad vos perskaitęs mano kreipinį išeivijos spaudoje dėl Svetimiems informuoti tinklo (per laišku "banką"), organizavimo, jis tuoj pat parėmė šią mintį ir padarė "inašą į banką" gausiais savų laišku JAV spaudoje pavyzdžiais. Tai gal buvo atsilyginimas į mano ankstyvą teigiamą atsiliepimą į jo veiklą organizuoti JAV kongreso laisvės rezoliucijų komitetą. Nors tada ir gyvenau 3,000 mylių atstume nuo Kalifornijos, Connecticuto, buvau pakviestas komiteto direktoriaus "specialaus asistento" postan.

Kadangi didžiai įvertinau L. Valiuko patirtį, drąsą užsimojimuose ir gilų bei platų supratimą išeivijos potencialo Lietuvos laisvinimo veikloje geopolitikos rėmuose, nudžiugau "TŽ" 37 nr. pamatęs dar vieną po jo mirties spaudos šviesą išvydusį straipsnį "Stovyklų programų sulietuvinimas", kurio esminę mintį gan tiksliai susumuoja antrinė antraštė: "Stovyklų ir studijų savičių programose visas dėmesys skirtinas Lietuvos laisvinimo ir lietuvių gyviniams reikalams". Tikiuosi, kad lietuvių gyvi "TŽ" skaitytojais įsiskaitys abu čia minėtus straipsnius, gerai pasvarstys jų siūlymus juos pritaikys sau asmeniškai bei savoms organizacijoms, pašalinti ar išvengti "sustingimui Lietuvos laisvinimo žygiuose ir darbuose". Kadangi kaip kaitas žino esu ir pats kėlęs tuos klausimus spaudoje ir savo kalbose, po tais abiem straipsniais būčiau mielai, ir jausdamasis pagerbtas, pasirašęs kaip jų bendraautorius. Bėlika tikėtis, jog a.a. Leonardo Valiuko siūlymai Lietuvos laisvinimo kovai pagyventi ir paspartinti nebus palaidoti drauge su tų siūlymų autorium.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Sovietų konstitucijos laisvės

Maskvoje viešai leidžiamas neoficialus biuletenis "Ekspress-Kronika" 40-toje laidoje rašo: "1939 m. rugsėjo 28 d. Maskvoje buvo pasirašyta tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos sutartis, pagal kurią Lietuva pateko į sovietų "įtakos sritį". Šios sutarties sukakties proga Lietuvos laisvės lyga nusprendė suruošti mitingą, kuriame būtų paminėti lietuviai, žuvę prijungiant Lietuvą prie Sov. Sąjungos. Šis mitingas buvo Vilniaus Lenino rajono vykdomojo komiteto uždraustas.

17 v. milicijos daliniai pradėjo supti Gedimino (katedros) aikštę, kurioje buvo numatoma praveisti mitingas. Milicininkai šurkščiai tampė žmones iš aikštės. (...) Apie 18 v. prie Gedimino aikštės ėmė rinktis dešimtys tūkstančių žmonių. Lygos aktyvistai nusprendė praveisti mitingą šalia esančiame parke. Į susirinkusius per megafoną kreipėsi vienas iš mitingo organizatorių – Vytautas Bogušis. Po jo turėjo kalbėti Antanas Terleckas, bet jis tuoj buvo pertrauktas. Demonstrantų kryptimi pajudėjo specialūs daliniai. Kareiviai bloškė žmones ant žemės ir daužė juos lazdomis. (...) Pagal Lietuvos televizijos pranešimą buvo sulaukyti 25 asmenys, kurie žada būti patraukti atsakomybėn. (...) Tą patį vakarą Gedimino aikštėje buvo atnaujintas solidariumo su politikaliniais bėdovimas. (...) Rugsėjo 29 d. apie 5 v.r. į aikštę atvyko vidaus reikalų ministerijos kariuomenės specialūs daliniai. Jie mušė badaujančius ir buvusius aikštėje badavimo liudininkus. Įsismaginę "konstitucijos saugotojai" primušė ir kino režisierių V. Damaševičių. Vilkdami nesipriešinantį V.D., jie tęsė mušimą. Buvo sudaužyta ir filmavimo aparatūra. J.B.). Tą pačią dieną Algimantas Andreika ir Inga Kriaunevičiūtė buvo administracijos nubausti 15-ka parų

arešto. Rugsėjo 30 d. milicijos sumuštas Andreika buvo paguldintas į ligoninę." (...)

Sovietinės Lietuvos konstitucijos 48-tas straipsnis sako, kad... "Lietuvos TSR piliečiams garantuojamas žodžio, spaudos, susirinkimų, mitingų, gatvės eitynių ir demonstracijų laisvės". Šias laisves turi Gorbačiovo "perestroika" remiantis Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, bet ne disidentai. Ironiškai, aštuonios dienos po šių įvykių, spalio 7 d., Lietuvoje ir kitur Sov. Sąjungoje buvo švenčiama konstitucijos diena.

Vatikanas ir rytinės Lenkijos sienos

Toronto lenkų laikraštis "Kurier" rugsėjo 9 d. laidoje stambiomis raidėmis rašo: "Vatikano oficialus 'Annuario pontificio' tarpiškai išreiškė Apaštališkojo Sosto nusistatymą dėl rytinių Lenkijos respublikos sienų. Po antrašte 'Polonia' yra išvardintos ne tik diecezijos, kurios randasi dabartinės Lenkijos sienose, bet ir diecezijos atimtosios žemės. Tokia yra oficiali Vatikano pozicija nuo karo pabaigos ir sovietų rytinių Lenkijos žemių okupacijos. Šventasis Sos-

tas pripažino, kad tos teritorijos tikrai 'de facto' randasi kitoje sienos pusėje, bet diecezijų sienos paliko tokios pačios kaip ir prieš karą. Ryšium su tuo keistai atrodo (lenkų) pasisakymai, kuriuose atsižadama rytinių Lenkijos teritorijų kitų naudai".

"Kurier" redaktoriai turi galvoje Vilniaus, Lvovo, Pinsko ir Lucko diecezijas, kurios pagal 1925 m. konkordatą ir dabar priklauso Lenkijos bažnytiniam vienetai. VLIKo valdyba yra šia padėtimi patenkinta ir nesiekia "de jure" Vilniaus prijungimo prie Lietuvos bažnytinės provincijos.

"Kurier" redakcija vanoja tuos lenkus, kurie nesiekia buv. Lenkijos rytinių teritorijų prijungimo prie Lenkijos. P.v. lenkų istorikas-rašytojas Pawel Jasienica pasisakė: "Bet kokie bandymai atimti lietuviams Vilnių ir ukrainiečiams Lvovą būtų, mano manymu, lenkų tautinė savižudybė". Panašiai yra pasisakę ir daugiau lenkų intelektualų.

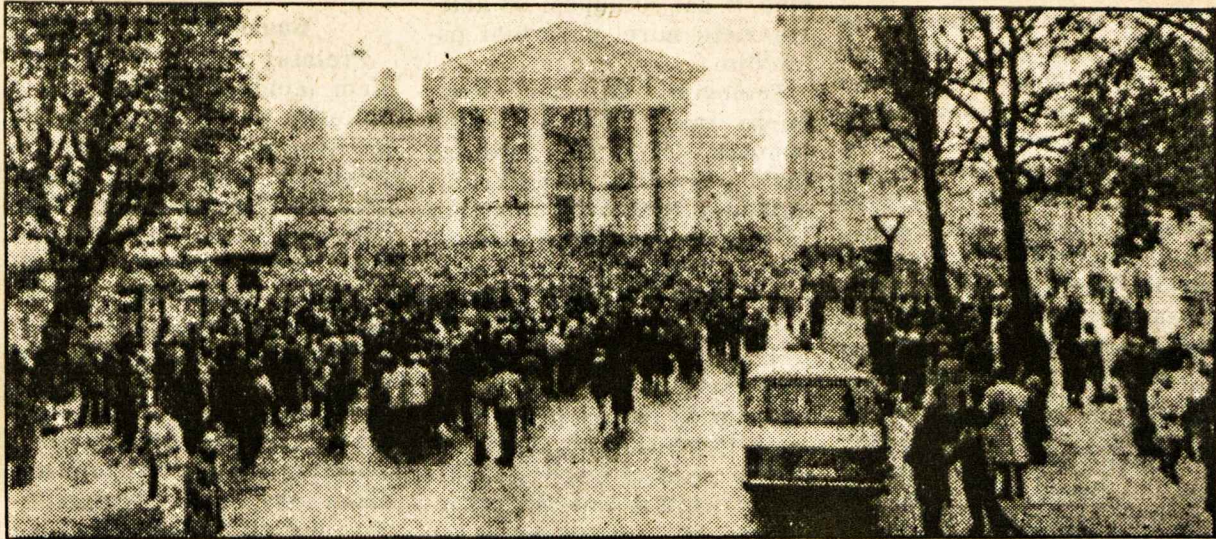
Kardinolas Glemp Gudijoje

Lenkų spauda plačiai aprašė Lenkijos pirmo kardinolo Jozef Glemp lankymąsi Gudijoje rugsėjo 5-7 d.d. Jį pakvietė Minsko ir visos Gudijos orto-

doksų metropolitas Filaretas. Kardinolą sveikino minios žmonių su lenkiškomis vėliavėlėmis rankose. Šventovėse jam buvo giedama "Sto lat" (Ilgiausių metų), palei kelius, kuriais automobiliu važiuojo kardinolas, daug klūpančių žmonių prašė jo palaiminimo. Minske sveičia iš Lenkijos grąžino į realybę sovietiškas ministeris religijos reikalams Andrej Michailovič Zaleskij, kuris priklauso Lenkijos bažnytiniam vienetai. VLIKo valdyba yra šia padėtimi patenkinta ir nesiekia "de jure" Vilniaus prijungimo prie Lietuvos bažnytinės provincijos. "Kurier" redakcija vanoja tuos lenkus, kurie nesiekia buv. Lenkijos rytinių teritorijų prijungimo prie Lenkijos. P.v. lenkų istorikas-rašytojas Pawel Jasienica pasisakė: "Bet kokie bandymai atimti lietuviams Vilnių ir ukrainiečiams Lvovą būtų, mano manymu, lenkų tautinė savižudybė". Panašiai yra pasisakę ir daugiau lenkų intelektualų.

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukai seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

Žmonės prie Vilniaus katedros spalio 23, sekmadienį dalyvauja Mišiose, kurias koncelebruoja kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS ir keletas kunigų. Nuotr. "Globe & Mail"

Ką jūs pastebėjote pirma, Cindy ar jos palydovą?

"Dažniausiai fizinis trūkumas yra mano gyvenimo dalis, kurią aš turiu priimti. Kadangi aš neturiu regėjimo, aš sugebu atlikti savo pareigas kitais keliais."

Cindy jaučiasi laiminga ir didžiujosi savo nepriklausomybe.

Ji dirba ir laisvalaikio dainuoja bažnyčios choro.

Kaip ir kiti 937,000 Ontario pilnamečių asmenų, Cindy turi fizinį trūkumą, bet jos regėjimo trūkumas jai netrukdo daryti tą, ką ji nori. Tai kodėl mes turime trukdyti?

Ar jūs esate plačių pažiūrų?

Jeigu norite gauti anglišką skelbimą, rašykite: Ontario Office for Disabled Persons, 700 Bay Street, 16th Floor, Toronto, Ontario M5G 1Z6

Office for Disabled Persons
Remo Mancini, Minister

Kun. ALFONSAS RIŠKUS

Kunigo Alfonso Riškaus sukaktis

ALFONSAS NAKAS

Kartą apie jį rašiau prieš dešimtį metų (žūr. "TŽ" 1978. X.26 laida), 70-mečio sukakties proga. Sutikimo nedavęs, laišką dar pabarė ("kam to garsinimo reikėjo?"). Artėjant kunigystės aukštiniam jubiliejui, prašiau daugiau biografinių žinių. Nesuteikė, nes ir vėl nenorėjo "garsintis". Ir šį kartą rašau nesiklaupęs, žinodamas, kad nekooperuotų, uždraustų. O juk ilgo amžiaus sulaukusius visi sveikina, rengia jiems vaišes, kelia tostus. Žinodamas jo asketišką būdą, nujaučiu, kad kun. Alfonsas sukaktuvinių triukšmo išvengs. O kai mano rašinys jį pasieks post factum, už sauvaliavimą ant manęs gal labai ir neužsitrūstins...

Sukaktuvininkas gimė 1908 m. lapkričio 6, Purvaičių kaime, Plungės vls., Telšių aps. Telšių kunigų seminariją baigė 1936 m. pavasarį, tad pastoracinį darbą dirba 53-čius metus. Tiesa, Lietuvos paraprijose jam teko darbuotis vos aštuonerius metus: 1936-40 m. – Švėkšnos vikaras ir senelių prieglaudos reikalų vedėjas; 1940-41 m. – vikaras Salantuose ir Budriuose; 1941-44 m., iki iš Lietuvos pasitraukimo, – klebonas Raudėnuose.

Vokietijoje, kuriai pasibaigus, kapelionavo lietuvių stovyklose Kemptene, Schwabene, Neuburgo apygardoje. Nuo 1945 m. rudens Freiburgo ir Breisgau universitete gilino teologijos studijas ir kartu dirbo pastoracinį darbą tarp lietuvių, kurių, jaunų žmonių, didelis būrys Freiburge studijavo.

Neturiu tikslų duomenų, kada kun. Alfonsas Biberache atsidarė, bet spėju, kad apie 1948 m. Velykas, gal kiek ankščiau, gal kiek vėliau. Mano dienoaraštų tų metų birželio 18 įrašyta, jog iš Miuncheno nuvažiavęs į Biberachą aplankyti porą metų mane motiniškai globojusią ir "deutsche Mutti" vadintą Mariją Nothhelfer, susipažinau su "mano" kambary apgyvenusiu "lietuviu kunigu Tiškom". Kituose įrašuose jis nebe Tiškus, o kun. Alfonsas Riškus. Man dar buvo likę devyni mėnesiai iki emigracijos Amerikon. Pas Frau Nothhelfer dar daug kartų lankiausi ir su kun. Alfonsu suartėjom, taip, kad laiškinis ryšys nutrūko iki šių dienų. Kalbą tęsiant apie geraširdę, pamaldžią, bene aristokratiškos kilmės Frau Nothhelfer, tai kaip ankščiau mane, taip vėliau kun. Alfonsą, ji maitino ir globojo. Dar daugiau: Biberacho pakrasty turėtą didelį žemės sklypą (gal poros hektarų) su sodu ir mediniu sandėliuku, kun. Alfonso įtaigojama, jį padovanojo vokiečių katalikų jaunimo organizacijai. Už gerą širdį kun. Alfonsas jai keletriopai atsilgino: kai visiškai susenusią, suvaikėjusią giminės prievarta įstūmė į senelių prieglaudą, jis ją išgelbėjo,

pasiėmė į savo globą ir nukaršino, o kai sulaukusi 90 keletų metų mirė, pagarbiai palaidojo.

Teologijoj išprusęs, Freiburgo un-te vokiečių kalbą išmokęs, 1950 m. kun. Alfonsas buvo pakviestas kapelionauti didžiulę Biberacho vokiečių valdiškoji gimnazijoj. Šiame darbe išbuvo daugelį metų, iki pensijos. Mieste radęs didelį išvietintųjų lietuvių (D.P.) telkinį, kurį laiką talkino jo pastoracijai. Tik emigracija į užjūrus tą telkinį per trejetą metų išgarino. Kun. Alfonsas stoji prieš dilemą: išplaukti su savaisiais (į Ameriką pakartotinai buvo kviečiamas) ar darbuotis pas vokiečius? Nusprendė pasilikti.

Ir įniko kietasprandis žemaitis į savo darbus! Šalia pedagoginio darbo minėtoji gimnazijoj, šalia pastoracinio šv. Martyno (St. Martin) bažnyčioj, užsimanė katalikų jaunimui pastatyti namus, kuriuose jis (jaunimas) galėtų leisti laisvalaikį, stovyklauti, žaisti, rengti kultūrinius pobūvius. Į statybos darbą įtraukė visus katalikų jaunimo organizacijos Neudeutschland narius: vienį rankioj ir už pėnigius pardinėję išmetamus butelius, kiti pelno tikslu rengė pobūvius suaugusiųjų publikai, treči telkė aukas iš dosnių tautiečių, o dauguma patys laisvalaikiu maišė cementą, krovė plytas. Baltas, dviejų aukštų, imponantiškas namas Frau Nothhelfer dovanotam sklype buvo užbaigtas 1958 metais. Kun. Alfonsą lankant, šio rašinio autoriui name teko pabuvoti 1972 ir 1977 metais. Ten virė jaunimo gyvenimas. Ne vien katalikų: buvo įsileisti ir protestantai.

Kun. Alfonsui kapelionaujant gimnazijoj ir ten dar dėstant, šalia tikybos, Lietuvos istoriją, išėjo pora tuzinų abiturientų laidų. Daug šimtų jaunuolių, gimnaziją palikdami, žinojo, kur yra Lietuva, kokia tragedija ją ištiko. Tapę profesionaliais, pedagogais, technologais ar diplomatais, kiekviena proga jie lietuvių tautą užtaria.

Jau keliolika metų kun. Alfonsas pensininkauja... Pensininkauja? Ha! Nebedirba, teisybė, pedagoginio darbo, nebedėsto gimnazijoj. Bet su jaunimu ryšių nutrūkti negalima. O pastoracijoj darbai padvigubėjo, patrigubėjo. Nebe vienoj paraprijoj "pensininkas" – altaristas prašomas talkinti, o dviejose ir trijose. Skundžiasi, kad jaunieji kunigai nebeenorį išpažinčių klausyti, o tikintieji prie klausyklių veržiasi. Tokiems dalykams jis negalys ranka numoti, iš klausyklių išbėgti. Nors jau tikra senatvė. Trapūs kaulai. Beveik kasmet vienokia ar kitokia sveikatos krizė. Bet vis dar pakylant. Išsitiesiant. Grįžtant prie altorių. Grįžtant į saukylas ir klausyklas. O kai su-

Triguba lietuviško rašto spraga Brazilijoje

Netekome ilgamečio redaktoriaus prel. Pijaus Ragažinsko 1988.VI.20, redaktoriaus Stasio Vancevičiaus 1988.VII.30 ir redaktoriaus Antano Dutkaus 1988. IX. 14.

KLEMENSAS JŪRA

Trys prieškarinių laikų lietuvių veikėjai, spaudos veteranai, su trumputėliais laiko tarpeliais, iškeliauja Amžinybės vieškeliais. Palieka tuščią spragą. Be įpėdinių, be pavaduotojų, kurie juos galėtų pakeisti dagių ir varpučio gausiai užgožtoje dirvoje... Atsisveikinom su paskutiniais anų laikų redaktorais, jaunatvišku entuziazmu liepsnojusiais, tris gausius sambūrius atstovavusiais. Didžiai gaila kiekvieno daug ar mažai nusipelnusio, mūsų retėjančios kolonijos tautiečio brolio. O ypač gaila ir liūdna dėl buvusių lietuviškos ugnelės kurstytojų. Pasistiebęs pro daugiau penkių dešimtmečių kalnelį, žvelgiu į "Šviesos", "Aido" ir "Lietuvio" redaktorių veidus. Su visais trimis teko broliškai bendradarbiauti, jų rengiamuose pobūviuose-minėjimuose dalyvauti. Gėrėjau jų idealais, planais, darbais, lietuviškos kultūros skleidimo užmojais. Nepritariau ir nedalyvavau jų ideologiniuose "apsišaudymuose". Ir čia, kaip visur ir visada, būta vadinamų srovinių nesutarimų...

Gausiausia grupė

Prelatas atstovavo gausiausia sąjūdžiui, kuris spietėsi aplinkui kunigo Ben. Suginto pasišventimui, ryžtui ir pastangoms, bei visų talka – pastatytą lietuvišką šventovę Vila Zelinoje. Tenai buvo leidžiamas, taip pat kun. B. Suginto įsteigtas savaitraštis "Šviesa", redaguojamas (ir daugiausia prirašomas) paties prelato ir vėliau atvykusio kunigo-poeto A. Armino. Čia veikė Liet. katalikų šv. Juozapo bendruomenė su tūkstantiniu narių skaičiumi, pasigėrėtinai didingas šv. Cecilijos choras... Čia, vos už poros žingsnių – Vila Beloje, 1930 metais išaugo didinga Vytauto Didžiojo vardo lietuviška mokykla, šimtų lietuviukų lankoma...

Veiklus žurnalistas

Arčiau S. Paulo miesto centro, Mookos rajone, kupinas ryžto ir revoliucinės ugnies žurnalistas Antanas Dutkus redagavo, jo uošvio spaustuvėje spausdinamą "Brazilijos lietuvių aidą", aplink kurį spietėsi visi kairesni ir itin raudonų pažiūrų broliai-įsivaini. A. Dutkus, Konstantino Uckaus talkinamas, subūrė vadinamą "Brazilijos lietuvių organizaciją centrą", kuriame labai stipriai reikėsi atvirai prokomunistinė "Ryto" sąjunga, trumpai turėjusi net žurnalą "Rytas". Vietinei valdžiai suvaržius "Ryto" veiklą, iš centro pasitraukus Katalikų Bendruomenei, subliūško centro didybė, nors savaitraštis pasiliko iki pat karo, t. y. per vienuolika metų. Jaunimui leido ir redagavo žurnalą "Jaunųjų žiedas".

Uždrausta spauda

Trečiasis savaitraštis (neilgą laiką buvo tapęs net dukarsavaitiniu) "Lietuvis", redaguojamas Stasio Vancevičiaus, retkarčiais poetui-mo-

sirenka kokiai konferencijai Vokietijoje pasilikti lietuvių kunigai, tai dažnai matau spaudoj ir kun. Alfonso Riškaus pavardę.

Po dešimtmečių mudviejų korespondencija suretėjo: jam bėparašau kasmet po du laišku, o iš jo tegau nu vieną. Jo laiškuose randu karčių žodžių šiandieniniame pasauliui, bet nerandu visiško nusivylimio, rezignacijos. Mano nuomone, seniai jis vertas prelato titulo, tik iš po darbų krūvos jo nepastebi nei mūsų, nei vokiečių vyskupai...

Po keturių dešimtmečių universalios darbuotės Biberache, užbaigusiam 80-tuosius gyvenimo metus, kun. Alfonsui Riškui turėčiau palinkėti užrakto poilsio. Bet žinodamas, kad "poilsis" jo žodyne neegzistuoja, linkiu geros sveikatos ir tik tokių darbų, kurie artimiausi jo širdžiai...

kyt. Simui Bakšiui talkinant (trumpai V. Atkočiui-Gyčiiui jį pavaduojant). Mažiesiems lietuviukams St. Vancevičius su S. Bakšiu leido patriotiškai vertingą žurnaluką "Mažųjų pasaulis". Deja... nesutarimų ir nesantikos verdėnėje, "Lietuvio" atstovaujami iševiai buvo karčiai pravardžiuojami "litininkais", kadangi aplink jį būrėsi lietuvių mokytojai, Lietuvos konsulas ir laikraštis buvo Draugijos užsienio lietuviams remti (DULR) finansiskai remiamas...

Plačia apimtimi įsiliepsnojus Antrajam didžiuliam pasaulinio masto žmonijos pamišimui, buvo uždrausta visa svetimsalių spauda, uždarytos mokyklos, suspenduota organizacijų veikla, net svetima kalba kalbėti gatvėje buvo pavojinga...

Pirmas pokarinis laikraštis

1947 metais kun. Ragažinskas, talkinamas senųjų spaudos mylėtojų, įsteigė pirmąjį pokarinį dvisavaitinį žurnalą "Mūsų Lietuva", kuris vėliau paverstas savaitraščiu ir iki dabar tebegyvuoja. Žurnalą ir šių žodžių autoriui teko bent porą metų redaguoti-tvarkyti. Prelatas neapleido plunksnos ir bent vedamaisiais ir įvairiomis žinutėmis dalyvavo žurnale, pasirašinėdamas Javono slaptyvardžiu, iki pat senatvės dienų, kada laikraštį perleido Tėvams jėzuitams, o šie po eilės metų išvykdami, paliko Tėvams saleziečiams. Bendradarbiavo ir kitų kraštų lietuviškoje spaudoje...

"Lietuvio Brazilijoje" redaktoriui Puišiiui-Šakelei išsikėlus į Rio de Janeiro, o jo pavaduotojui poetui V. Atkočiui-Gyčiiui tragiškai mirus, laikraščio redagavimą perėmė jaunas gabus žurnalistas "Lietuvos aidą" specialus korespondentas Stasys Vancevičius, pirmašis lietuvis S. Paulo žurnalistų sąjungos narys, juo išbuvęs iki mirties. Laikraštis sutrumpintu pavadinimu "Lietuvis" 1938 metais gražiai paminėjo pirmąjį dešimtmetį. Didelio formato, gausius žiniomis iš Lietuvos ir viso pasaulio, neilgai buvo leidžiamas net du kartus savaitėje; sustabdytas 1941 metais. Jo redaktorių R. Kymanto slaptyvardžiu kartkartėmis pasireikšdavo lietuviškoje periodikoje...

Mėgo keliauti po Pietinę Ameriką, Afriką ir Europos kraštus. Kelionių išpūdžius įdomiai aprašinėjo prieškarinėje Lietuvos spaudoje. Dalyvavo Pirmame pasaulio lietuvių kongrese Kaune 1935 metais. Skaitydavo įdomias pasakaitas. Šį tą parašydavo ir brazilų periodikoje. Yra vertęs brazilų autorius ir lietuvių kalba...

Skirtingos ideologijos

Paskutiniu Amžinybės iškeliauvęs, iš visų trijų vyriausias amžiumi žurn. Ant. Dutkus, po "Lietuvio aidą Brazilijoje" uždarymo 1941 m., ilgesnį laiką dirbo S. Paulo brazilų viename iš didžiausių dienraščių "Folha da Manha". Per ilgą eilę metų dirbdamas buhalterio darbą įvairiose firmose, ne nutolo nuo lietuviškos veiklos. Aktyviai dalyvavo organizaciniam gyvenime; ilgus metus ruošė Brazilijos lietuvių spaudos-kultūros istoriją, kurios didelį pluoštą tęsiniais paskelbė "Mūsų Lietuvos" savaitraštyje...

Aptariant visus tris paskutinius prieškarinės lietuvių spaudos veteranus Brazilijoje, tenka pabrėžti, jų atstovavimą ideologiniui skirtingiems sąjūdžiams. Pirmasis būrė visą katalikiškąją Brazilijos lietuvių – tūkstantines minias. Ne be to, kad pagal kun. B. Suginto paliktą "tradiciją" – Šviesos" savaitraštyje "smogdavo" konkurentams, "Aidui" ir "Lietuviui", kurie, savaime suprantama, nepalikdavo skolingi. Tų laikų kovotojai, vadinami "spaudakirčiais" (kirsti per spaudą!) aršiausiai kovojo 1936-1940 m. Ragažinsko-Armino, Dutkaus ir Vancevičiaus-Bak-

šio vadovybėje. Tik spaudos uždarymas galutinai nutraukė įsiaistrinusias "kovas". Lietuvos konsulas taip pat nestovėjo nuošalyje, ypač Mačiuolio-Gaučo laikais...

Tolimi prisiminimai

Menu... dar taip neseniai, vos prieš 50 metų, 1938 m. Naujųjų metų sutikime susirinkome dar nepriklausomos Lietuvos konsulate visi – "draugai ir priešai". Mūsų tarpe dalyvavo ir svečias iš Lietuvos DULRo pirmininkas ir Pasaulio lietuvių s-gos pirmininkas adv. Rapolas Skipitis, kurį šių žodžių autoriui teko šen bei ten lydėti per plačiąją Braziliją. Susirinkusiųjų, neišskiriant nei paties konsulo, veidus dengė rūpestis dėl besiniaukiančio tėvynės dangaus. Visoje Europoje rūstėjo horizontai: Suomijai panosėje svyravo aštrus pjautuvus, grumojo kruvinas kūjis; Varšuva pagiežingai šūkojo "do Kowno! Do Kowno!", sukiršintų studentų lūpomis, kad nedelsiant užnertų Rzeczpospolitos kilpą lietuviui ant kaklo, nenujauzdami jiems patiams atėjancio Berlyno pavojaus. Ir S. Paulo lietuvių buvo pasiekusios nuogirdos dėl rimtai grėsiančio pavojaus lietuviškam pamariui – Klaipėdai. Įsiaistrinus pokalbiams tarp jaunų ultra-patriotinių kariškių, užsidegėliškai "liepsnojančių", kad "Visi Brazilijos lietuvių skubės kovoti ir apginti lietuviškąją Klaipėdos pamari! Visi konsulo – Lietuvos pirmūno – vadovaujami kovosis už Klaipėdą! Kovosim iki paskutinio kraujo lašo..."

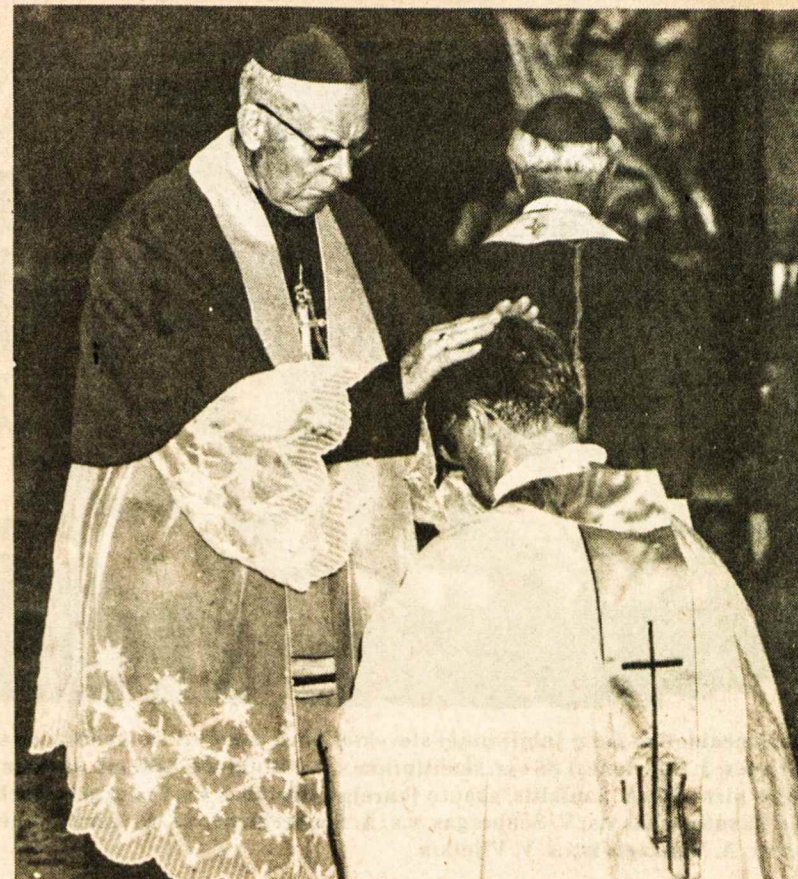
Menu... skaidriai liepsnojančias širdis ir... kumštis! O gaila, neturėjom rankose kardų... tik grasiai ir rūščiai žybtėjo šampano taurės!

Krašto nelaimės

Žodžiai! Žodžiai!... skambūs ugningi žodžiai nuskambėjo, nusprogo menkučiais burbulėliais! Nei vienas nepajudėjom iš mūsų šiltojo pavėsio! Nei vienas "tėvynės gnybės" nenuskubėjo partizaniskai lieti kraujo prieš Klaipėdos grobiuk! Nei trijų mėnesių netruko – praradom tylutėliai Klaipėdą. Tylutėliai sugrūmuliavom gėdingąjį lenkų ultimatumą ir Rytų-Vakarų plėšrūnų dalybas! Tylėjom! O ką kita mes galėjom daryti? Juk, kaip sakiau, mes net kardų neturėjom rankose! Net ir patsai konsulas – pašauktas Lietuvon, kategoriškai atsisakė paklusti savo vyriausybei, teisindamasis negalys nutrūkti savo vaikų mokslo ir galutinai įšalo Brazilijoje. Suprantama – privengė kıştį galvą į baisėjančią karo sąmaistį, nors ir turėjo Lietuvos pirmūno titulą, buvęs "Tolimųjų Rytų Žinių" (1920-1921) redaktorių-leidėjas...

Agitatorių aukos

Menu... tais laikais, svečias iš Lietuvos, redaktorių

Vysk. JULIJONAS STEPONAVIČIUS uždeda rankas ant prel. AUDRIO BACKIO galvos, konsekruojant jį vyskupu spalio 4 d. Romoje

Dutkų pažinęs, pavadino jį apsigimusių kovotojų-revoliucionierium, ypačiai, kai asmeniškai pamatė jo suorganizuatą masinį Centro lietuvių mitingą. Menu... kaip Barretos aplynkėje Frigorifico-Anglo lietuvių darbininkai, kairiųjų sukiršinti, tūkstantine minia subruzdavo prieš juos lankantį svečią iš Lietuvos ir šių žodžių autoriui teko net sentimentalaus ilgesio kalba juos ne tik raminti, bet – su ašaromis akys sugiedoti Tautos himną. Gerutėliai ir ramūs žmoneliai, tik – vargų spaudžiami ir agitatorių kiršinami...

Kirviai visus iškirtio

Menu... mūsų lietuviškoje marguomenėje būta galingų ažuolų ir kuklutelių berželių! Ir pikėurnos laiko kirviai visus iškirtio, anot vysk. Baranauko. Pasilikom vos viena kita apykreivė pušelė, kurias net patsai Praamžius nepanorė pasišaukti. Nebeliko visų tų "aršiausiųjų ideologinių priešų", kurių – ką tik dabar paskutiniu iškeliauvusį – net ir buvusių konsulai vieningai

kaltino anarchistinių, vėliau – prokomunistinių idėjų skleidimu ir lietuvių ateivių kiršinimu. Mano menku išmanymu – komunistu jis nebuvo, gal tik "giliai prijauciančiu", kadangi niekada nepasmerkė Lietuvos pavergimo... ir karštai gynė "tenai egzistuojančias laisves, okupanto sukurtą gerovę..."

Dabar... rankioti spyglius, amžinybės iškeliauvusių atminime. Nenoriu pateisinti seną priežodį – mortuo leoni et leporis insultant. Tiesa, nebuvo jie rūščiai riaumojantys lietuviški liūtai, turėjo nuopelnų ir spragų, bet su visais esu mielai bendradarbiavęs kaip su broliais-lietuvišiais. Visų atminime yra spindulių ir debesėlių. Visada, visais laikais sakydavau, kad nepriklausau jokiai srovei, nei partijai, o visi man broliais-lietuvišiais tegali būti ir kiekvienam iškeliaujant į Amžinąstį – liūdžiu ir žemai lenkiu galvą prie kiekvieno kapo, o ypačiai buvusį spausdinto žodžio bičiulį... IIsėkites! IIsėkites Praamžiaus palaimintos tylos ramybėje.

UKRAINIEČIŲ IMPORTO IR EKSPORTO BENDROVĖ

FIRCHUKS

Siunčiame siuntinius į Lietuvą.

Turime moteriškų, vyriškų bei vaikiškų drabužių. Taip pat 220 voltažo radijų ir vaizdajuosčių rekordavimo aparatų.

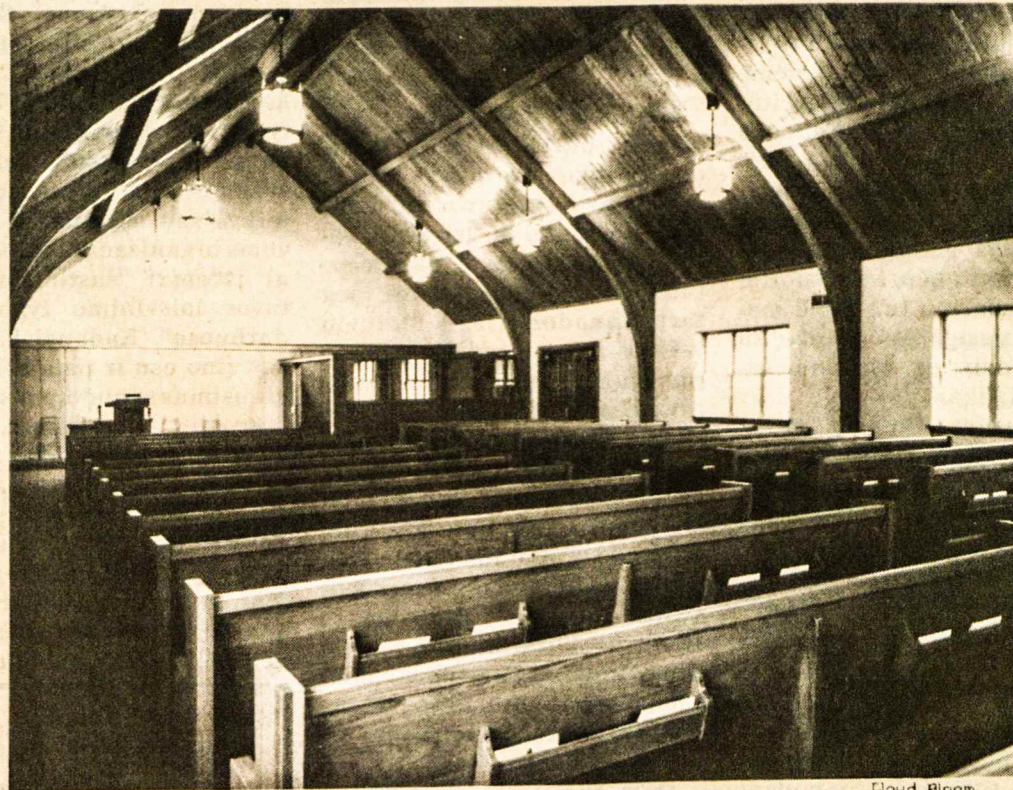
610 Queen St. W., Toronto, Ont., M6J 1E3. Tel. 364-5036

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Baltiečių simpoziumas

Apie 170 baltiečių, jų tarpe didelis skaičius lietuviško jaunimo, dalyvavo Kanados baltiečių federacijos suruoštamame simpoziume, kuris įvyko spalio 16 d. estų Tartu kolegijoje, Toronte. KBF pirm. Joana Kuraitė-Lasienė pasveikino susirinkusius ir supažindino su simpoziumo kalbėtojais. Chris Korwin-Kuczynski, Toronto Ward 2 aldermanas, ragino etnines bendruomenes labiau įsijungti į municipalinę politinę veiklą ir rūpintis platesniais gyvenamo krašto klausimais, o ne tik savųjų tautų rūpešiais. Nola Crewe, Toronto mokyklų tarybos narė, pastebėjo, kad maža grupė žmonių, įeigu gerai susiorganizavusi ir ištverminga, gali pasiekti savo tikslų, ar tai būtų viešosios opinijos paveikimas, balsavimai ir pan. John Gunning, "Juodojo kaspino" sąjūdžio Toronto apyl. pirm., siūlė daug konkrečių nurodymų bet kokiam sąjūdžio įsisteigimui ir tolimesniam veikimui. Eric Cunningham, OEB International visuomeninės informacijos firmos pirm., kartu su estų bendruomenės veikėju Ruho Paluoja ir Mariika Szkambara, ukrainiečių "Civil Liberties Commission" politinės akcijos komiteto nare, nagrinėjo klausimą, kokie turėtų būti santykiai su politikais. Cunningham teigė, jog norint, kad politikas palaikytų kurią pusę, svarbiausia yra supažindinti jį su bet kokio klausimo faktais. Politikai nėra viską žinantys – jie turi gauti duomenų, iš kurių jie tada formuoja savo nuomonę. Tad svarbu jiems parūpinti tuos faktus. Buvo patarta palaikyti nuolatinius asmeniškus ryšius su visais politikais, nežiūrint reikalo ar jų politinio įsitikinimo, tačiau buvo išreikšta ir priešinga nuomonė, kad kreiptis reikėtų tik į atinkmus politikus specifiniais reikalais. Szkambara pranešė, kaip Deschenes komisijos reikalavimai ukrainiečiai suorganizuojamą ir net suruošę jiems dviejų savaitių kursų supažindinti juos su tuo reikalu ir paruošti susitikimams su visais federalinės valdžios parlamentarais. Suvažiavimo dalyviams pasivaikšius priešpiečiai, Kanados Latvių Bendruomenės pirm. dr. Guntis Silinš supažindino su svečiu kalbėtoju, Toronte gerai pažįstamu Peter Worthingtonu, dabartiniu "The Ottawa Sun"

dienraščio redaktorium ir buvusiu kandidatu į federalinę valdžią.

Jis ragino dažnai rašyti laiškus redakcijai ir padėkoti už vieno ar kito straipsnio išspausdinimą, raginti, kad daugiau būtų rašoma apie vieną ar kitą reikalą, nurodyti klaidas, kai jų pasitaiko straipsniuose. Jis priminė, reikią nesitikėti, kad žinios, spaudoje, per radiją ar televiziją bus perduotos taip, kaip jos buvo pateiktos žurnalistui ar redaktoriumi. Jie į įvykius ar žinias žiūri šaltai, objektyviai, iš kitų požiūrių. Toliau siūlė išgalvoti idomnesnius išsireišimo būdus, kaip pvz. demonstracijoms, norint geriau pagauti spaudos dėmesį. Neužtenka didelio žmonių skaičiaus ar tauraus tikslų, – spauda, o ypač televizija, ieško įdomių žinių bei vaizdų.

Popietinė simpoziumo dalis prasidėjo su sesija apie santykius su žinių šaltiniais. Pirmoji kalbėjo "Kingston Whig Standard" dienraščio žurnalistas Judi Macleod, kuri pilnai pritarė Peter Worthingtono komentarams. Ji priminė, kad 90% žinių perdavėjų yra kairiojo politinio požiūrio asmenys, tad juo labiau reikia didesnių pastangų, norint perversiti šiuos požiūrius ir patekti į pagrindinę Kanados spaudą. Toliau sekė KLB visuomen. reikalų komisijos bei PLB valdybos nario Algio Juzukonio konkretūs siūlymai, kaip suformuluoti skelbimus spaudai, kad būtų tikslūs ir aiškūs, kokias žinias teikti ir kam. Šią simpoziumo dalį užbaigė kalbėtojas Harold Nelson, "CBC National News" redaktorius, paaiškindamas, kad žinios yra atrenkamos skelbimui. Anot jo, neužtenka, kad jos yra ar įdomios, ar aktualios. Reikia žiūrėti, ar jomis būtų galima paveikti viešąją ar valdžios opinią, kaip jos derinasi su kitais įvykiais ar su valdžios politika bei kitų požiūriais. Paskutinis kalbėtojas buvo "National Citizens' Coalition" pirm. David Somerville. Jo "manymu, negali būti jokio veikimo be lėšų. Jis siūlė, kad renkant lėšas aukotojams būtų duodami konkretūs pavyzdžiai, kaip jų aukos bus naudojamos, kad aukotojas jaustųsi, jog jis praktiškai prisideda prie organizacijos užbrėžto tikslo pasiekimo. Kalbom užsibaigus, estų, latvių ir lietuvių atstovai davė santaraukas apie dabartinius įvykius jų kraštuose, panaudodami vaizdajuostes. D.D.

*) Čia minimoji "Apžvalga" buvo dvisavaitinis laikraštis, ejęs Tiltėje nuo 1889 iki 1896 m. "Lietuvių enciklopedija" taip aptaria "Apžvalgą": "Laikraštis nuo pat pradžios griežtai buvo nusistatęs prieš rusų valdžią, labiausiai dėl katalikų tikybės persekiojimo, ir savo smarkumu įtraukė Lietuvos katalikų visuomenę į aktyvią kovą prieš rusų priespaudą" (I t. 228 psl.). Red.

KAZYS KARUŽA, bendradarbiaujęs išeiviu laikraščiuose, yra išleisęs ir knygų. Prieš porą metų jis gražiai pagerbė savo brolių poetą, deją, per anksti mirusį, savo lėšomis išleisdamas knygą "Petras Karuža", redaguota poeto draugu Antano Vaičiuliaičio ir Bernardo Brazdžionio. Dabar jis išleido didelę, lyg albuminio formato, knygą, aprašančią jo 1975-79 m. keliones po vakarų Europą. Be jo paties surašytų įspūdžių, čia yra ir gausių ištraukų iš laikraščių bei įvairių nuotraukų, net ir kitų autorių rašinių viena ar kita tema, o ypač buvusių stovyklų aktualijų. Knygos tiražas – tik 100 egz. Jei kas norėtų šį leidinį įsigyti, turėtų kreiptis į autorių ir leidėją: K. Karuža, 3675 Monon St., Los Angeles, Calif. 90027, USA. A.R.

Atsiųsta paminėti

J. Barkus, SUTAIKINIMAS 1988 Autoriaus leidinys: 809 St., Hot Spring, AR 71901, USA. Spaudė "Draugas" 4545 West 63rd St. Chicago, Ill. 60629

Zelfirina Paikytė-Balvočienė, PASKUTINIS PABUČIAVIMAS. Eilėraščiai 1987. Spaudė "Draugo" spaustuvė 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Kaina – \$5.00.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sol. Violetos Rakauskaitės-Štromienės estradinių dainų koncertas Klivlando lietuviams įvyks lapkričio 12 d. Dievo Motinos parapijos salėje. Pirmam koncertui Klivlande ją pakvietė Dainavos stovyklavietės rėmėjų komitetas, vadovaujamas dr. Marius Laniausko. Rugsėjo 25 d. ji atliko koncertinę programą "Draugo" pokylije Čikagoje.

Satyrinis Čikagos lietuvių teatras "Antras kaimas" su savo prievaizdu Algirdo T. Antanaičiu rugsėjo 17-18 d.d. aplankė San Francisco ir Los Angeles lietuvius. Šia išvyka savišveiklinis teatras pradėjo savo veiklos sidabrines sukakties minėjimus. "Antrą kaimą" į Los Angeles pakvietė taip pat sidabrinę sukaktį švenčiantis Amerikos lietuvių klubas Santa Monikoje. Susitiko dvi suakutininčių grupės – scenoje programą atliekančius čikagiečiai ir salėje jų pastangas stebintys klubo nariai iš Santa Monikos.

Montrealietė sol. Gina Čapkauskienė kasmet aplanko JAV lietuvius, poilsiaujančius Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine valstijoje, ir jiems surengia koncertą pirmojoje rugpjūčio dalyje. Šiemetiniame koncerte skambėjo sopranui skirtos operų ir operėlių arijos: W. A. Mozarto "Don Žuano", G. Donizetti "Pulko dukters", "Lucia di Lammermoor", G. Puccini "Madame Butterfly", "Bohème", G. Verdi "Rigoletto", K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio", J. Strausso "Šikšnosparnis", G. Gershwinio "Porgy and Bess". Akompanavo iš Niujorko atvykęs pianistas William Smiddy, koncertą papildė C. Saint-Saensio "Mirties šokiai".

Los Angeles lietuviai pensininkai, vadovaujami Juozo Kaributo, rugsėjo 25 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė susitikimą su svečiais iš Lietuvos – aktoriumi Regimantu Adomaičiu, poetu Sigitu Geda ir rašytoja Vidmantė Jasukaityte. Į netikėtą literatūros popietę susirinko ne tik pensininkai, bet ir kiti tautiečiai, pasiilę lietuviškų kūrybinių žodžių. Regimantas Adomaitis, dramos ir filmų aktorius, sodriai balsu pateikė ištrauką iš Justino Marcinkevičiaus istorinių dramų "Mindaugas" ir "Mažvydas", deklamavo Sigitą Gedą vyresnį "Vargas tiems, kurie nuo manęs atsitolino". Jis yra laimėjęs respublikinę 1982 m. premiją už tris vaidmenis: Mindaugo ir Mažvydo Justino Marcinkevičiaus dramose ir Jono Gabrielio H. Ibseno veikalė "Jonas Gabrielis Borkmanas". Minėtini ir jo sukurti personažai lietuviškuose filmuose: Donatas filmė "Niekas nenorėjo mirti", Girdvainis "Velnio nuotakoje", Adomas Jono Avyžius romano motyvais sukurta filmė "Sodybų tęstėjimo metas". Vidmantė Jasukaityte popietės programon įsijungė savo eilėrašiais. Jos poezijai atstovauja rinkiniai "Ugnis, kurią reikia pereiti", "Taip tui esu", "Mano broli žmogau", proza – "Stebuklinga patvorių žolė", "Po mūsų nebebus mūsų".

Bernardas Brazdžionis popietės dalyvius supažindino su daug eilėraščių sukūrusiu ir libretų operoms parašiusiu Sigitu Geda, kuris taipgi yra ir vienas žymiausių Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio veikėjų. B. Brazdžionis pabrėžė, kad dabartinėje lietuvių literatūroje nėra rašytojų ten ir čia. Yra tik lietuvių kūrėjai, kurie savo prozą ir eilėraščius skiria tai pačiai vienintelei Lietuvai. S. Geda taip pat jautriai pareiškė, kad B. Brazdžionį jis norėtų pasikviesti Lietuvon, kur pasiklausyti jo gyvų posmų susirinktų dešimtys tūkstančių lietuvių. Ši kartą pats S. Geda skaitė savo eilėraščius jo išgirsti atėjusiems Los Angeles ir apylinkių lietuviams, kalbėjo apie Lietuvos persitvarkymo sąjūdį, S. Gedos kūrybiniam aruodui priklauso poezijos rinkiniai "Pėdos", "Dvidešimt šešios rudens ir vasaros giesmės", "Mėnulio žiedai", "Žydingi slyva Snaigyno ežere", Broniaus Kutavičiaus opera tapusi poema "Strazdas". Respublikinę Lietuvos premiją S. Gedai 1985 m. laimėjo eilėraščių ir poemų rinktinė "Varnėnas po mėnuliu". Literatūrinė popietė baigta visų sugiedotu Tautos himnu.

Vilniaus "Lėlės" teatras trisdešimtmečio sukaktį paminėjo gastrolėmis centriname Maskvos lėlių teatre. Maskviečiams buvo nuvežti pagrindiniai Vilniaus "Lėlės" repertuaro veikalai: S. Gedos "Ką senelis padarys, viskas bus gerai", M. Martinaičio "Žemės dukra", A. Jonyno ir V. Mazūro "Cirkas yra cirkas", S. Michalkovo "Trys paršiukai", G. Marekaitės "Savitri – Saulės dukra", F. G. Lorkos "Dono Kristobalio balaganėlis" ir "Dono Perlimpino meilė".

Dainų šventė "Klonių aidai", surengta Klaipėdos vasaros koncertų estradoje, buvo skirta aštuoniasdešimties kompozitorių ir chorų dirigento Jono Švedo (1908-1971) gimimo metinėms rugsėjo 9 d. Šventėje dalyvavo beveik 40 Klaipėdoje veikiančių chorų, vaikų ir jaunimo tautinių šokių grupių, kaimiškų kapelių, liaudies instrumentų orkestrų. Po rudens dangumi skambėjo J. Švedo dainos, instrumentiniai kūriniai, jo harmonizuota liaudies muzika. Šventėn buvo atvykęs ir etnografinis Ylakių ansamblis iš J. Švedo tėviškės Skuodo rajone. Kelis kūrinius dirigavo Konradas Kaveckas, buvęs J. Švedo mokinys. Šventę suorganizavo meno vadovas Algirdas Vyžintas ir vyr. rež. Vytautas Blūsius. Ji baigta nuotaikinga gegužine.

Paminklas Konstantinui Sirvydui, SJ, rugsėjo 23 d. atidengtas prie kelio, vedančio į Sirvydų kaimą Anykščių rajone. Jis yra skirtas pirmosios lietuviškos gramatikos autoriaus 410-tųjų gimimo metinių sukaktį, kuriai pasirinkta apytikrė data, nes tikslūs K. Sirvydo gimimo metai nėra žinomi. Įspūdingą paminklą iš medžio ir metalo sukūrė anykštėnas Jonas Žukas, ažuolinėje knygoje iškalbinęs Lietuvai skirtus K. Sirvydo žodžius: "Daug vandenių negali užgesti meilės mano..." Atidengiant paminklą, kalbėjo lietuvių kalbos tyrinėtojas prof. dr. Z. Zinkevičius, K. Sirvydo raštų ištraukas skaitė aktorius L. Noreika. Paminklo papėdė buvo papuošta gėlėmis, ją apjuosusios ažuolų lapų vainiku. Kultūros namuose surengtas vakaras K. Sirvydo atminimui susilaukė gausių dalyvių, nes rugsėjo 23-24 d.d. Anykščiuose vyko II-ji respublikinė kultūros bei švietimo darbuotojų literatūrinės kūrybos šventė. Spalvingą K. Sirvydo ir jo gyvento laikotarpio paveikslą atkūrė: kalbininkas Z. Zinkevičius, K. Pakalka, literatūrologai V. Daujotytė, D. Kuolys, V. Sventickas, poetas P. Panavas, aktorius L. Noreika, programai vadovavęs mokytojas V. Balčiūnas.

Koncertas "Maironis ir muzika" Raseinių šventovėje rugsėjo 24 d. surengė Ariogalos muzikos mylėtojų draugija "Šaltinis", Raseinių, Šiluvos, Betygalos, Viduklės, Ariogalos šventovių parapijiniai komitetai. Koncerto idėja kilo praėjusią vasarą Pasandravėje įvykusiam veikėjų pasitarime, svarčiams Maironio gimtinės ir tėviškės sutvarkymo reikalais. Raseinių šventovėje surengtame koncerte kaip tik ir buvo renkamos aukos Maironio gimtinei Pasandravėje atstatyti. Prieš koncertą vikaras išnešė Švenciausią, pabrėždamas pasaulietinį šio renginio turinį. Kauno choras, vadovaujamas vyr. dirigento P. Bingelio ir dirigento A. Mišeiko, atliko kompozitorių Č. Sasnausko, J. Naujallio, A. Kačanausko, J. Tallat-Kelpšos kūrinius Maironio žodžiais, aktorius L. Noreika deklamavo Maironio eilėraščius. Buvo sugiedotos ir Lietuvos himnas, spaudoje vis dar vadinamas dr. V. Kudirkos "Tautiška giesmė". Klebonas kun. V. Griganičius įsijungė pamokslu, nušvietusiu Maironio reikšmę lietuvių tautai. Maironiui skirta koncertinė Kauno choro ir aktorius L. Noreikos programa jau yra atlikta trisdešimt aštuonis kartus įvairiose Lietuvos vietovėse, o dabar ji pirmą kartą buvo išleista šventovėn. Aukas telkiantis labdaros koncertas "Maironis ir muzika" įvyks ir Jurbarko šventovėje. Kitą dieną panašūs labdaros koncertai Stalino aukoms atminti numatyti paveikslų galerija paverstoje Vilniaus katedroje ir Kauno arkikatedroje-bazilikoje.

V. Kst.

Dr. MILDA DANYTĖ sveikinasi su Šv. Tėvu spalio 6 d. arch. Audrio Bačkio artimųjų audienčios metu

"Varpo" šimtmečio sukaktis

A KUČYS

Lietuvių tauta prieš šimtą metų, kaip ir prieš tūkstančius metų, buvo gyva: ji kalbėjo lietuviškai, turėjo savo tautinį meną, tautosaką, papročius, dainas. Bet ji nebuvo savos žemės šeimininkė – tai buvo visagalis caras. Saviesiems didvaldžiams pasivertus lenkais, jai buvo skirtas žemiausias – žemdirbių luomas. Kad ji, kaip tauta, greičiau liktų tik istorijos knygose, rusai ją rusino, o lenkai, – tiek atėjūnai, tiek ir savieji persivertėliai, – lenkino. Ji tebebuvo sodžiauose, kumetynuose ir valstiečių vienkiemiuose gyva, bet jos gyvybei grėsė pavojai iš visų pusių.

Bet štai iš žemdirbių tarpo atsirado apsišvietusių žmonių, kurie pajuto pareigą dirbti savo žmonėms, savo tautai, iš kurios jie yra kilę ir kuriai jie priklausė. Daugiausia tai buvo studentai Petrapilio, Maskvos bei Varšuvos universitetuose, kai kurie drąsesnieji lietuviai kunigai ir klierikai, ypač dvasinėje Seinų seminarijoje. Jų dėka gimė Didžiojoje Lietuvoje pirmasis lietuviškas laikraštis "Aušra", kuri, kad ir tik trejus metus ėjus, paskleidė skaityti mokančiųjų žemdirbių ir aplenkusiųjų inteligentų tarpe pirmuosius tautinio sąmoningumo spindulius. Tūkstančiai pasijuto, kad jie esą senos ir garbingos tautos nariai. Jie pasijuto lietuviams.

Poausrinis žadintojas

"Aušrai" nepajėgus toliau savo paskleistuose spinduliuose darbuotis, liko toliau kunigų leidžiama "Žemaičių ir Lietuvos apžvalga".*) Tačiau ji buvo paklusni sulenkėjusiai bažnytinei hierarchijai ir todėl, kreipdama daugiausia dėmesio į religinius dalykus ir nedrįsdama kelti atsiskrymo nuo istorinės Lietuvos unijos su Lenkija idėjų, lietuvių tautinio atgimimo mažai rūpinosi. Kam nors reikėjo pažadinti tautą veiksmui ir paruošti ją į laisvųjų tautų gretas.

Šitokiam darbiui iniciatyvos ėmėsi būrelis Varšuvoje studijavusių lietuvių ir keli ten apsigyvenę lietuviai inteligentai. Jų tarpe daugiausia reikėsi medicinos mokslus bebaičius Vincas Kudirka. Jam ir jo idėjos draugams, kai aplinkui skleidėsi tautų pavasaris, ramybės nedavė skurdai savo tautos dvasinę ir medžiaginę padėtis. Ypač kai čia pat matė naująjį lenkų jūdėjimą, kuris po dviejų nesėkmingų sukilimų romantizmo laikotarpį, suko savo tautą racionališne kryptimi – į švietimą, kultūrą, ekonominę gerovės plėtimą, t.y. į sritį, kurios ugdė tautos sąmoningumą, apsišvietimą ir ekonominį pajėgumą. O tai yra ir kelias į tautos laisvę bei suverenumą.

Naujas užmojis

Iš to Varšuvoje gyvenusių lietuvių būrelio rūpestį bei suėjimų gimė draugija, pavadinta "Lietuva". Vincas Kudirka ėmė susirašinėti su dr. Jonu

Basanavičium ir su kai kuriais Maskvoje studijavusiais ir su lietuvių būreliui priklausiusiais studentais. Aiškino jiems draugijos siekius ir užsietą planą, kuris buvo iš tikro planas: steigti, kur tik lietuvių esama, skyrius ir dirbti, keliant tautinio atgimimo dvasią, švietimą, kultūrą ir ekonominę gerovę; leisti laikraštį, knygas, organizuoti lietuviškas mokyklas, chorų, vaidintojų būrelius. Vienu žodžiu, sujungti visą tautą, ir tai ne vien tik pasididžiavimui savo praeitimi ar dainomis, bet veržimuisi į apšviestą tautų tarpą, o tuo pačiu ir į laisvę.

Bet kaip tą darbą dirbti, kai rusiškos valdžios viskas yra uždrausta? Uždraustas yra lietuviškas raštas, negalima mokyti lietuviškai, negalima steigti jokių draugijų: kalėjimas ar ištėrimas gresia net ir už spausdinto lietuviško rašto laikymą. Vincas Kudirka ir jo idėjos draugai visa tai gerai žinojo. Juk ir jis pats tik prieš keletą mėnesių buvo išleistas iš kalėjimo, į kurį buvo pakliuvęs už tokį menką dalyką – nelegalios knygos perrašymą. Tad negalėjo nežinoti, kad jų užsietas darbas ir siekiai gali būti vykdomi tik nelegaliai, tik kovojant su tais, kurie siekia lietuvių tautos išnykimo. Apie tai Vincas Kudirka "Varpe" rašė: "Kur žengsi, kur žvilgtelsi Lietuvoje, esančioje Šiaurios erelio prieglobėje, ten užtėmėsi, kaip maskoliavimo dvasia sukasi aplink lietuvių, pasiversdama visais: tai kaip silpnas, atidaręs nagus drąsiai leidžia liepsną ant silpnų, neturinių ginklo aukų, idant jas prie visko priversti bauginimu, tai vėl kaip aniuolas plesdenu švelnių sparnų apnaudina, idant lengviaus įveikti auką; tai kaip geradėjas ištisia ranką su dovanomis, gražiomis paviršiumi, o viduryje prilaukiančiomis nuodus, tai vėl kaip nekaltiausias avinėlis šokinėja tarpu lietuvių, nuoduodamas, būk nieko, o nieko pakenkti negalįs".

"Mes gi daleidžiame tai dvasiai sukitis apie mus ir taisyti ant mūsų kilpas – nepasakome: apage satanas! (atsitrauk, šetone!) Arba jau neįstengiam, arba neįdrįstame tai padaryti, arba visai neužtėmydami nieko, arba ir mislydami širdyje: tegul sau maskoliavimo dvasia sukasi ir renka aukas dėl ateities, kad tik mums patiems būtų šiandien sota ir šilta!"

Bemaž šimtas metų praėjo nuo šių Kudirkos žodžių "Varpe", o jie ir dabar tebėra gyvi, maskoliavimo dvasią pakeitus į dabartinio Lietuvos okupantų prievartą atneštą bolševizmą. Anksčiau buvo carizmas, dabar bolševizmas – du kitokie žodžiai, bet ta pati imperia-lizmo dvasia, skirtumas tik toks, kad dvigalvis carų erelis pasiėmė iš Lietuvos šimteriopai mažiau aukų, negu bolševikų kūjis ir pjautuvais.

Inteligentų bailumas

Anuo metu "Varpo" turinys

buvo daugiau skiriamas apsišvietusiems žmonėms, inteligentams, kaip tada juos vadinavo, jo kaimo žmonėms tie patys varpininkai metais vėliau pradėjo leisti "Ūkininką", vėliau pavadintą "Lietuvos ūkininku". Daug kartų Kudirka kreipėsi į inteligentus, ragindamas juos būti drąsiais, būti pavyzdžiu savo engiamai tautai. Štai kad ir šis satyriško pobūdžio priminimas:

"Aure sutinka mane Motiejų Padauža ir klausia:

– Ar žinai, Tamista, kaip dabar gali pažinti lietuvių inteligentą Maskolijoje?
– O kaip?

– Iš drebėjimo kinkų. Mat, kaip pernai vasarą pradėjo drebėti inteligentų kinkos, tai nepasiliovė drebėjusios iki šiol ir perėjo jau į chronišką drebėjimą. Net gaila žiūrėti, nes jau ir policija iš jų juokiasi. Na, su drebėjimu kinkų tiek to – pasitęsios merginos ir tiek, bet chroniška baimė pavėrė žmones į avis. O šiandien lietuviams visai nepritinka ir neparanku būti avimis, šiandien jie privalo būti drąsiais ir turėti labai aiškias galvas. Dabar Maskolijoje plačiai pajudintas lietuviškas klausimas. Gali užklausti lietuvių: ko jūs norite? O tuo tarpu lietuvių, vieton atsakymo, galės parodyti tik drebėjimą kinkų. Bijau, kad su lietuviams šiandien neatsitiktų taip, kaip anuomet, kada Napoleonas, pasišaukęs lietuvių deputaciją, užklausė: ko jūs norite? Vieton atsakymo lietuvių tik lankstė galvas iki žemės ir siekė bučiuoti ranką, neištarė nė žodžio. Tada Napoleonas pasakė: toms avims reikia gero piemens."

(Bus daugiau)

GINTAUTO IEŠMANTO EILĖRAŠČIAI IŠ SIBIRO

Beteisis tremtinys

Giedri tiesos ir ryžto gūsių
Virš žemės plaukstosi jaunai.
Ir nelemties pakyla skausmas,
Susverdi prievartos kalnai.
Grandinės trūksta, balsas
tiesias
Ir žvilgsniu plyskėjoja ugnis.
Vien tu kaip vergas dar
kamuojies,
Vien tu – beteisis tremtinys.

Uchtos ligoninė,
1988. VIII.8

Svajonės ryžtas

Kieksyk, kiek sykių man skyrus būtį
Žvaigždė jau geso!
Atrodė, šurpas, atrodė, kliūtys
Sutrupins dvasią.
Tačiau troškimai, ištvėrė kančią,
Iš skausmo kėlės.
Ir švietė ryžtas, ir krito pančiai,
Švelnėjo gėlos.
Buvau paneigtas, buvau pamintas,
O vėl sąjaujo.
Gal toks kilimas? Gal tokios mintys?
Trimitai groja.

Uchtos ligoninė,
1988. VIII.15

Erdvės platumoj

Iš katalombų glūdumos, kur dvasią alino tamsa,
Aš pakilau iki erdvių, žėruojančių beribiais toliais.
Ir pajutau slaptas jėgas ir norus, skambančius šviesa,
Patyriau džiaugsmą, kurs tylus, iš nuostabos ant kelių puolęs.

Grožio stebėjams visuomet, jis vėrė gėlmę kaip liepsna,
Bet tik dabar ji supratau, pažinęs aukštį ir plėtybę.
Lemtim alsavo į jausmus palaima, saulės pinama,
Svajonę audrino viltis, atskleidus amžinasties ribą.

Ir kleketavo man aušroj ereliai, skrydžiui pabunda,
Ir kėlė kepures kalnai, iš rūko šypsena pamoje.
Aš traukiau orą krūtine, kurs buvo tyras nei goda.
Aš – klonių kurtis, o sparnais, žiūriu, pavirto silpnos kojos.

Koks mūsų tikslas, kur prasmė, neklusė tamptanti mintis.
Jinai gyveno ju esme ir godžiai mėgavosi ditybe.
Taip skrieja angelas skliautu, bet žino: žemė jo širdis,
Tik ilgesys iškėlė ję, virš nebūties sapnu sužibęs.

Uchtos ligoninė,
1988. VII.23

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	8 1/4 %
180-185 d. term. ind.	8 1/2 %
1 metų term. indėlius	8 1/2 %
2 metų term. indėlius	8 3/4 %
3 metų term. indėlius	9 %
1 metų GIC-met. palūk.	10 1/2 %
2 metų GIC-met. palūk.	10 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk.	10 1/2 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	9 3/4 %
RRSP ir RRIF (pensijos)	8 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	10 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10 %
Specialiaji kaup. s-ta	8 %
Taupomąją sąskaitą	6 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	8 %
Kasd. pal. čekių sąsk.iki	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo 11 1/2 %

Sutarties paskolas nuo 11 1/2 %

Nekiln. turto paskolas:

Su nekeičiamu nuosimčiu 1 metų 11 1/4 %

2 metų 11 1/2 %

3 metų 11 3/4 %

Su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ir 3 metų 10 1/2 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morkičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlasdas (money orders) ir keliučių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiuštai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

Perkant ar parduodant nekilnojama nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863.

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000 res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371

Važiuoti (vakaras Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (t. pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

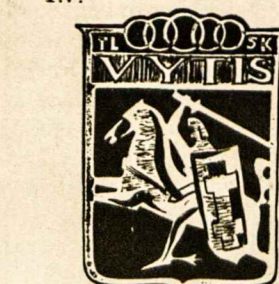
Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS
Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

VYČIO 40-TIS

Toronto "Vytis", vienas iš pirmiausiai įsisteigusių sporto klubų pokario išeivijoje, šių metų lapkričio 26 d. ruošiasi 40-ties metų veiklos paminėjimui. Nenuostabu, kad šis gerai organizuotas sporto vienetą, visuomet turėdamas darbščias ir sumanias vadovybes, geras sportininkus, pasiekė svarbių laimėjimų. "Tėviskės žiburių" sporto skyriaus krepšininkai ir dabartinį klubo pirmininką Rimą Sonda, prašant atsakyti į sekantius klausimus:

Klausimas. Visuomenės daliai, kuri domėjosi klubo ilgame veikla, yra žinomi keliai ir vingiai, lydeje organizacinius bei varžybinius siekius. Prašau suglaustai priminti.

Atsakymas. Neužmirškim, kad pilna klubo veiklos istorija man nėra žinoma, nes aš atvažiavau į Kanadą tik 1972 metais. Gi priimti mane į sportinę veiklą Toronto sporto veikėjams pasiūlė 1976 metais Australijos sporto darbuotojas bei žurnalistas Antanas Laukaitis, su kuriuo susipažinau Montreale olimpiados metu. "Vyčio" veikla yra labai plačiai aprašyta "Vyčio" 25-mečio leidinyje, taip pat išsamiai A. Suprono straipsnyje, patalpintame "Išėjimo lietuvių sportas 1944-1984" knygoje.

Kl. Klubas buvęs vaidmuo bendrame Šiaurės Amerikos lietuvių sportiniame gyvenime?

Ats. Sakyčiau, kad labai didelis. Eilė klubo narių yra buvę ŠALFAS pirmininkais ar centro valdybos nariais. Jiems vadovaujant, sporto sąjungos veikla būdavo gva ir yra atnešusi labai teigiamų rezultatų varžybiniame ir administraciniame plotmeje. Vytiečiai, Kanados Sporto Apygardos vadovai, aktyviai reikšdavosi, o dabar reikiąsi per E. Stravinską net ir Kanados Lietuvių Bendruomenės centro valdyboje. Buvome tikrai gana gerasis sportininkais bei sporto vadovais.

Kl. Ar iškiliųjų sportininkai bei jų laimėjimai žinomi net ir už lietuvių sportinės veiklos ribų?

Ats. Kaip iškiliausius norėčiau paminėti stalo tenisininkus: Violetą, Florą, Gorią Nešukaites, Eleną Sabaliauskaitę, Sofiją Kasperavičiūtę-Baliūnienę bei Praną Gvildį. Kaip matome, stalo tenisas buvo turbūt stipriausia sekcija, prie kurios sportinių pasiekimų lygio tiko tik sachmatininkas Povilas Vaitonis. Kitų sporto šakų atstovai labai gerai pasirodė davo tik lietuvių tarpe.

Kl. Koks klubo ar pavienių klubo narių indėlis į bendrą išeivijos lietuvių sportinį krautį?

Ats. Labai plačios apimties. Klubas dalyvavo beveik visuose išeivijos sportiniuose renginiuose, o leidžiant išeivijos sporto istoriją, klubo narių įnašas labai didelis. Galbūt per didelis klubo veikėjų įėjimas į "gilesnius" vandenius susilpnino paties klubo veiklą... Čia norėčiau priminti tai, kad "Vyčio" iniciatyva 1951 m. suorganizuotos Šiaurės Amerikos lietuvių pirmosios žaidynės, tada olimpiados vardu pavadintos, buvo akstinu tolimesnė ŠALFAS metinių žaidynių veiklai...

Kl. Jaunajai kartai perimant klubo veiklos organizavimą, kokios perspektyvos, kokie planai ateičiai?

Ats. Jaunajai kartai? Mano supratimu tai vidurinioji. Jai perimant visuomeninio darbo viršūnes, trūksta patirties, ištvermės, pasiaukojimo bei takto. Perspektyvos, būnant optimistu, atrodo geros. Šiandien, jau daug tėvų supranta sporto reikšmę jauno žmogaus visapusiškam vystymui. Šiandien jaunųjų sportininkų, gal net ir būsimų žvaigždžių, jau turime 36, su kuriais nuosekliai dirbame. Taigi, ateityje pagrindinį dėmesį ir skirsime jaunajai kartai. Vyresnių atsakyti nėra tikslo. Jų patirtimi reikia naudotis kiek galima. Mūsų pagrindinis tikslas ir pareiga yra auklėti bei fiziškai vystyti jaunuosius. Šiuo keliu einant, ramiau galėsime galvoti apie tolesnį išsilaukymą išeivijos gyvenimo kūryje...

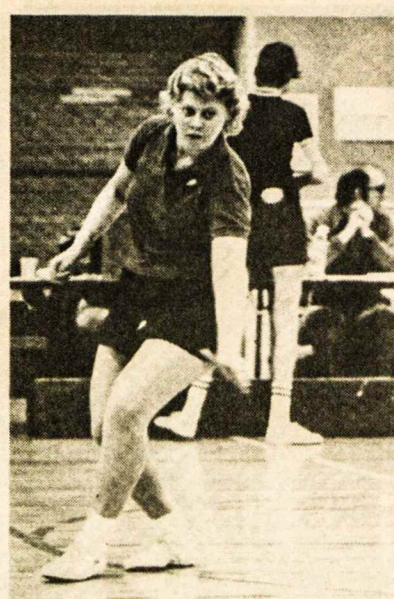
RIMAS SONDA

gimė 1944 m. Kaune. Mokslo metais aktyviai reikšėsi sporte. Jo megiamiausia sritis buvo fechtavimas. Įvairiose varžybose daugelį kartų atstovavęs Kauno miestą, o taip pat Lietuvą. 1972 m. atvykęs į Kanadą, tęsė studijas Waterloo universitete ir įsigijo inžinerijos magistro laipsnį. Laisvalaikį nuo darbo skyrė visuomeninei bei sportinei veiklai – Toronto "Vyčio" klube, Kanados Sporto Apygardoje (vadovavęs), Bendruomenės krašto valdyboje, ŠALFAS centro valdyboje. Šiuo metu yra "Vyčio" klubo pirmininkas.

Violeta Nešukaitė, maždaug dešimtmetį, pradedant 1964-taisiais, ištikimai pasižengusi stalo tenisiui, buvo pasiekusi gražių rezultatų. Ji keturis kartus tapo Amerikos ir dešimtį kartų Kanados moterų stalo teniso meistrė ir nuolat atstovavo Kanados rinkinei tarptautinėse ir pasaulinėse pirmenybėse. Turėjusi daug talento ir mylėjusi šią sporto šaką.

Flora ir Gloria, sekdamos vyresniąją sesutę, taip pat buvo pasiekę gerą žaidimo lygį ir yra atstovavusios Kanadai tarptautiniame forume. Gi jų tėvas Jonas Nešukaitis stalo tenisiui buvo paskyręs didesnę gyvenimo dalį. Jis rūpino si dukromis, kurios jo dėka pasiekė tarptautinio dėmesio. Kurį laiką vadovavo Kanados vyrų stalo teniso rinkinei. Taip pat su stalo teniso žaidimo pasitobulinimo pratybomis kaip vadovas yra išvažinėjęs beveik visas Kanados provincijas.

Kur jie dabar? Taip jau gyvenimo raidoje dalykai klostosi... Jie visi, Nešukaičiai šeimos nariai, jau palikę šią jiems mielą sporto šaką, iriasi kasdienišku gyvenimo keliu kaip ir daugumas buvusių iškiliųjų sportininkų. Kaip lietuvių, jie buvo iškėlę išeivijos stalo tenisą į aukštumas. Jie visi dar ir šiandien yra Toronto "Vyčio" nariai.

VIOLETA, tipiškoje gynimosi pozicijoje. Susikaupimas bei koncentracija buvo jos žaidimo stiprybė.

"AUŠROS" ŽINIOS

Sėkmingai pradėtos 1988 m. York lygos vyrų krepšinio pirmenybės spalio mėn. 5 d. York gimnazijos patalpose. "Aušra" laimėjo prieš Chinese all Stars komandą 84:70 (36:32). "Aušra" buvo sustiprinta G. Rautišu (persikėlė gyventi į Torontą) ir iš Australijos atsikėlusiu į Kanadą A. Kapociu. Šiose rungtynėse už "Aušrą" žaidė ir pelnė taškus: R. Kaknevičius 13, S. Žulys 14, G. Rautiš 12, V. Gataveckas 11, S. Arlauskas 15, K. Bartusevičius 10 ir A. Kapocius 6. K. Š.

"Vėjas", Šiaurės Amerikos lietuvių formuojama krepšinio rinktinė, lapkričio 18-19-20 d.d. renka si New York, kur žais trejas rungtynes prieš vietinės pirmosios diviziono lygos komandas: Wagner College, Hartfordo universitetą ir kt. Tai vis dar bandomas mūsų žaidėjams laikotarpis. Artimiausiu laiku bus galutinai atrinkti 12 geriausių krepšininkų, ir ši rinktinė tęs pasirošimą numatytoms draugiškoms varžyboms 1989 m. vasarą Lietuvoje.

Toronto "The Globe and Mail", spalio 21, penktadienio laidoje tilpo žinutė, kad Sovietų Sąjunga davė sutikimą jų olimpinės komandos nariui, Alexander Volkov, 6'8", pradėti derybas su NBA profesionalų klubais, kurie vis dar nori sovietų krepšininkų. Tai praneša Klivlando sporto agentūra. (Sabonio ir Marčulionio klausimu nekalbama, nes šie du žaidėjai dar labai reikalingi patiems sovietams. Red.)

Skautų veikla

• Visų skautų-čių dėmesiu! Lapkričio 5-6 d.d. LS sąjungos 70 m. jubiliejaus šventė: šeštadienį 6 v.v. – skautininkų-kių vakaronė, diskusijos Toronto Lietuvių namuose 3-me aukšte. Sekmadienį 10.15 v.v. Mišios Prisikėlimo šventovėje. "Šatrijos-Rambynio" tūntai ir skautininkų-kių "Ramovės" renkasi salėje 9.45 v.v. pilnoj uniformoj. Po Mišių visi važiuoja į Lietuvių namus, kur bus paruošti užkandžiai. 1 v.p.p. iškilminga sueiga – 70 metų minėjimas. 2 v.p.p. koncertas (žūrėk skelbimą), 3 v.p.p. "Skautų aidas" 65-osių metinės. Po to kava ir pyragai. Visa programa bus įdomi. Maloniai kviečiame visuomenę šioje skautų-čių šventėje dalyvauti.

Tuntininkai ir seniūnai

• Ona Indrelienė, skautų-čių rėmėja, gydoji "North York" ligoninėje. "Šatrijos-Rambynio" tūntų skautai-tės linki jai greit pasveikti.

• Toronto skautininkai-kės spalio 30 d. aplankė visus iškilavusius amžinybės skautininkų-kių kapus ir uždegė žvakutes. Ji graži tradicija kartojama kiekvienais metais. M.

• "Skautų aidas" 65 m. sukaktuvių progą kreipiuosi į skautus-tės, tėvelius ir rėmėjus paremti šį naudingą leidinį, vienu ar kitu doleriu. Tam tikslui "Paramoje" yra atidaryta sąskaita nr. 4646. Skautiškas ačiū.

Birutė Abromaitienė, "Skautų aidas" įgaliojtinė

• Spalio 22 d. privačiuose namuose įvyko antroji šių metų akademinių skautų sueiga. Suejimo tikslas – pasisvečiuoti ir padiskutuoti naujausias žinias iš Lietuvos. Taip pat buvo rodomas filmas iš šių metų rugpjūčio 23 d. mingo. Sueigoje dalyvavo akademikės ir vyresnės skautės. Vaisės buvo paruoštos akademikių. Sueiga labai sėkmingai praėjo ir yra planuojama ateityje daryti panašaus pobūdžio sueigas. G.Š.

"SAMOGITIA" Knygų rėškla
"SAMOGITIA" meniška įraš
knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 1/4 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4 % už 1 m. term. indėlius
9 % už 3 m. term. indėlius
9 1/2 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas
10 1/4 % už 1 m. GIC invest. pažym.
10 1/4 % už 2 m. GIC invest. pažym.
10 1/4 % už 3 m. GIC invest. pažym.
8 1/2 % už pensijų planą (variable rate)
10 1/4 % už 1 m. term. pensijų planą
10 1/4 % už 2 m. term. pensijų planą
10 1/4 % už 3 m. term. pensijų planą
8 1/2 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
8 1/2 % už namų planą-OHOSP (variable rate)
7 % už taupymo sąsk.
8 1/4 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo 11 1/4 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu 1 metų 11 1/4 %
2 metų 11 1/2 %
3 metų 11 3/4 % (fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 3 metų 10 1/2 % (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morkičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morkičiai.

AKTYVAI virš 67 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i

Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morkičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ JŲ KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

• atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, vėidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ištrigusi paskirtų liberalų daugumą turinčiame senate. Sutarties atmetimu remiasi pagrindinė J. Turnerio strategija rinkiminiame parlamento vajuje. Esą sutarties klausimu turi pasisakyti visi kanadiečiai, nes ministeris pirm. B. Mulroney šiai svarbiai sutarčiai nėra gavęs jų pritarimo. Tad J. Turneris, puldamas laisvos prekybos sutartį, sakosi ginąs ne tik kanadiečių gerovę, bet ir Kanados nepriklausomybę, jos dabartinį savitumą.

Įtampos televizijos pokalbyje atnešė jo priekaištą, kad ministerio pirm. B. Mulroney išsikovoja laisvos prekybos sutartį parduoda Kanadą. B. Mulroney reagavo pastaba, kad ir jis yra kanadietis, mylintis Kanadą, ne vien tik J. Turneris. Tada prasidėjo rimtos diskusijos nereikalingas abipusis apsikapojimas patriotizmu.

Patirtis rodo, kad Kanados politikai ne visada savo planams iš anksto siekia kanadiečių pritarimo. Kartais netgi su lauzomi ir jiems padaryti išpareigojimai, kurių dėka buvo laimėti parlamento rinkimai. Tokį atvejį dienraščio "The Toronto Sun" š. m. liepos 23 d. laidoje skaitytojams priminė žurnalistas R. Rohmeris. Jo pastabos liečia senus laikus – kovą tarp liberalų vado P. E. Trudeau ir konservatorių vado R. Stanfieldo rinkiminiame parlamento vajuje. R. Stanfieldas, siekdamas ekonominės krašto gerovės, norėjo įvesti kainų ir atlyginimų kontrolę, kurią griežtai atmetė P. E. Trudeau. Rinkimus tada laimėjo P. E. Trudeau su savo liberalais, po kelių mėnesių pakaitęs nuomonę ir įvedęs kainų bei atlyginimų kontrolę, dėl kurios kritė R. Stanfieldas su konservatoriais.

Rinkiminiai vadų pokalbiai televizijoje ne visada tiksliai atskleidžia jų pasiūlymus rinkėjams. Pokalbis priklausau nuo žurnalistų pateikiamų klausimų ir laiko ribos saistomų atsakymų. Tad nenuostabu, kad spalio 25 d. angliškose pokalbio laidoje daug vietos teko bendrybėms, nedaug šviesos įnešusioms į trijų vadų nesutarimus. Dažniais atvejais būdavo nutraukiamos esminės neužbaigto atsikirtimo dalys, žiūrovams neleidžiančios susidaryti galutinės nuomonės. Be to, niekas tiksliai nežino, kiek kanadiečių stebi tokius politinių pokalbių televizijoje. Dienraštis "The Toronto Star" atskleidė bandė ieškoti telefoniniais pokalbiais. Esą buvo paskambinta 255 kanadiečiams ir nustatyta, kad tik 94 žiūrėjo Kanados televizijos tinklo transliuojamą vadų pokalbį rinkiminio vajuos temomis. Kiti tuo laiku į savo televizorius buvo įsijungę JAV stočių programas. Būdingas buvo A. Cheyno atsakymas Edmontone: "Žiūriu ledo ritulio rungtynių su Wayne Gretzkiu. Tie trys politikai man neįdomūs". Spaudoje taipgi netrūksta pritarimų, kad tris valandas trukę pokalbiai buvo per ilgi. Ne visiems užteko kantrybės juos stebėti nuo pradžios iki galo.

Kanados Lietuvių Bendruomenės žinios

— Lapkričio 26-27 d.d. "Harbour Castle" viešbutyje Toronto, įvyks Ukrainiečių Bendruomenės "Civil Liberties Commission" ruošiamą pasaulinę konferenciją karo nusikaltėlių klausimu. Šeštadienį nuo 9 v.r. bus pranešimai apie įvairiuose kraštuose daromas pastangas teisineje ir politinėje srityje. Sekmadienio sesija taip pat prasidės 9 v.r. Joje bus diskutuojama tolimesnė veikla. Registracijos mokestis – \$25 asmeniui. Rengėjai pageidauja užsiregistruoti iki lapkričio 10 d., tel. (416) 762-7888.

— Vykstant VII-tajam PLB seimui ir IV-tajam kultūros kongresui, daugelis dalyvių iš kitų pasaulio kraštų buvo Toronto lietuvių priimti į savo namus, kur jie pajuto lietuvišką nuosirdumą bei vaišingumą. PLB bei KLB valdybos nuosirdžiai dėkoja: Č. B. Joniams, J. O. Gustainiams, B. E. Kišoniams, A. J. Kairiams, V. Paliūniui, V. E. Abramavičiams, St. B. Prakašams, R. Bekerienėi, A. A. Vaičiūnams, A. R. Grigoniams, M. S. Petrušiams, J. N. Budriams bei visiems kitiems, kurie priglaudė svečius. Ypatinga padėka – Prielai Saplienei, kuri rūpinosi svečių apgyvendinimu.

Metinė "TEVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata nuo 1988 m. sausio 1 d. – \$22 doleriai, (naujam skaitytojui – \$18), rėmėjo prenumerata – \$25, garbės – \$30. Prenumerata JAV-se – amerikietiška doleriais.

BALTIEČIŲ BALIUS JAUNIMO ŠOKIAI

lapkričio 12, šeštadienį, 8.00 v.v., Toronto Lietuvių namų "B" salėje. (1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario)

Bilieto kaina iš anksto – \$5, prie įėjimo – \$6. Bilietai reikaliu skambinkite: Romui Stanuliuvi tel. 231-4937 arba Linui Ažubaliui tel. 766-7040.

Rengėjai – "Vyčio" sporto klubas

Toronto "Atžalynas" maloniai kviečia jus dalyvauti Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St. W.) rengiamame

šokių vakare

Las Vegas Fiesta monte carlo

lapkričio 19, šeštadienį, nuo 6.30 v.v. iki 1 v.r.

Gros "The Ponytails & The Haircuts" orkestras.

Įėjimas – \$10.00 su šiltu bufetu. Trumpa meninė programa. Veiks baras. Visos pajamos – "Atžalynui".

Stalus rezervuoti tel. 533-1121.

Kviečiame visus! Iki pasimatymo!

"Atžalynas"

LTI metinis susirinkimas

Lietuvių tautodailės instituto metinis narių susirinkimas įvyko rugsėjo 17 d. A. V. Vaitonių namuose, Toronto. Tarybos posėdis pradėtas 12 v. Susirinkimui pirmininkavo A. Veselkienė, įgaliota tarybos pirm. A. Paškevičiaus, kuris negalėjo posėdyje dalyvauti. Tylos minute buvo prisimintas pernai rudenį miręs valdybos pirm. inž. Leopoldas Balsys.

Po trumpos pertraukos valdybos pirm. A. Vaitonienė atidarė metinį susirinkimą pakviesdama pirmininkauti L. Nakrošienę ir sekretoriauti L. Sendžikienę. A. Vaitonienė padėkojo išdėstius V. Matulaičiui ir skyriaus narėms už pagalbą Toronto skyriaus veikloje. Išd. V. Matulaitis padarė finansinį pranešimą už 1987 metus ir dalį 1988 metų. Pateikė kasos stovį bei apibūdino to laikotarpio pajamas bei išlaidas. Pranešė, kad knyga "Lithuanian Sashes" jau atspausdinta ir pradėta platinti. Iš institute einamų pareigū nu rugsėjo 17 d. V. Matulaitis atsisakė. Susirinkimas pareiškė gilią padėką V. Matulaičiui už ilgmetes pastangas ir našų darbą institute. Revizorius pranešė, kad atskaitomybė už 1987 metus tikrinta –

netikslumų nepastebėta.

Kuratoriaus pranešimą, nedalyvaujant dail. A. Tamošaičiui, padarė Anastazija Tamošaitienė. Rengiama nauja knyga – "Lietuvių tautodailės apžvalga išsivijoje". Joje bus apdaryti ir pavaizduoti lietuvių išsivijoje sukurti menininkų dailės dirbiniai: tautiniai drabužiai, juostos, kilimai, medžio, metalo, keramika ir kt. Dail. Antanas Tamošaitis sutinka pasilikti kuratoriaus pareigose.

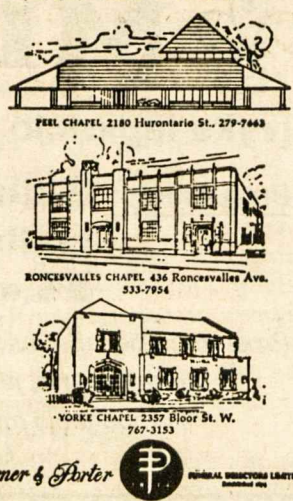
Švietimo vadovė dail. A. Tamošaitienė paminėjo buvusius susirinkimus – Kingstone, Gananouque ir dabartinį Toronto. Gal reikėtų rengti sekantį susirinkimą Čikagoje ar Filadelfijoje? LTI Toronto skyriaus liaudies dirbinių paroda Toronto universitete (Roberts bibliotekoje) buvo skoninga ir graži, tačiau nebuvo nurodyti dirbinių autoriai. "Lithuanian sashes" knygos supažindinimui lankstinukai jau yra paruošti.

Sekė diskusijos ir sumanymai, po jų tarybos rinkimai. Taryba išrinko naują penkių narių valdybą. Revizorium išrinkta Aldona Zanderienė. Susirinkime dalyvavo 27 nariai su 30-čia įgaliojimų. Ia.

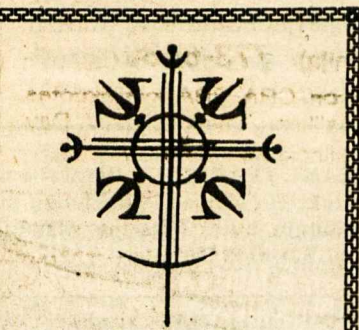
Demonstravo studentai

Vilniaus radijas paskelbė, kad studentai demonstravo prie Vilniaus universiteto. Universiteto vadovybė sutikusi su jų reikalavimais. Yra panaikinamas ateistinis kursas. Bus skaitomas neprivalomas ir be užskaitų religinės istorijos kursas. Vėlinių diena paskelbta kaip nedarbo diena. Už ją reikės atidirbti šeštadienį.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

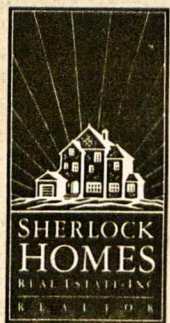
Turner & Porter

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
jis mums duoda"

The Loughheed & Barnard
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Jei norite pirkti ar parduoti namą,
ar gauti informaciją, prašau man
paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker

birute spudas, B.A.
sales representative

BLOOR WEST VILLAGE ramioje gatvėje parduodamas 4 miegamųjų labai gerame stovyje namas. Du židiniai, ažuolo sijų lubos ir ažuolo apdaila, privatus įvažiavimas, garažas, gražus kiemas.

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

Century 21 OFFORD
REALTY LTD.

Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angele Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640,
namų tel. (705) 429-6428.

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

1988 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

Greitai bus paskelbtos 1989 metų ekskursijos

Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriksime, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronte nuo 1962 m. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.

Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais keliainių
reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje
advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents

Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St. W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127

Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argenta Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškal pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RUŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER REAL ESTATE LTD.
3830B Bloor St. W., Islington, Ontario M9B 1K8
Tel. 233-3334 — Fax 233-0285 — 231-2661

BOLTONE 14,5 akrų pramonei statybai – \$3,400,000.
BOLTONE 76,7 akrų, geras investavimas. Kaina – \$4,500,000.
BRAMPTONE 97 akrų ūkis statybai – \$2,200,000.
BRAMPTONE 2 akrų pramonei statybai – \$650,000. Dėl informacijų skambinti AL SRSA tel. 846-8168 arba VALTERIUI tel. 231-2661.
MISSISSAUGA 12 akrų – \$3,900,000.
PEMBROKE, Ont., 18 sklypų namų statybai po \$15,000. Dėl informacijų skambinti IGNAC VUCKO tel. 622-7083 arba VALTERIUI tel. 231-2661.
COLLEGE prie Dovercourt parduodama "Litho-Art" spaustuve. Praso kaina \$110,000.00. Įmokėti trečią dalį. Skambinti Valteriui Drešeriui tel. 231-2661.

Mes patarnaujame visose pirkimo ir pardavimo srityse bei draudos reikaluose.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — Fax 233-0285 — 231-2661

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

— Šv. Mykolo katedroje iškilmingų pamaldų metu vysk. Robert B. Clune apdovanojo kard. Carterio medaliais eilę pasižymėjusių Mišių tarnautojų. Du iš jų buvo iš mūsų parapijos: Tomas Pajaujis ir Aidas Batūra. Kadangi Aidas Batūra yra susilaužęs koją ir iškilmėse dalyvauti negalėjo, tai jam medalis bus iškilmingai įteiktas vėliau mūsų šventovėje.

— Pirmajai Komunijai vaikūčiai bus pradėdami ruošti mūsų parapijoje nuo lapkričio vidurio. Tėvai prašomi savo vaikūčius registruoti parapijos klebonijoje. Juos paruoš Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys.

— Mūsų parapijos KLM moterų draugijos skryčiaus visuotinis susirinkimas bus lapkričio 6, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių Anapilio parodų salėje.

— Pakrikštyti: Willard ir Ramintos (Jankaitės) Halina dukrelė Elzbieta-Raminta; Jono ir Aidos (Dovidaitytės) Rickų sūnus Aleksandras-Jonas; Simo ir Lorie (Annucelli) Kaknevičių sūnus Dovydas-Andrius.

— Susituokė Zita Bersėnaitė su Viesturs Cers.

— Aukų Religinei Lietuvos šalpai: \$100 — P. V. Dalindos; Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai: \$1000 — I. Gabalis; \$500 — N.N.; Šv. Jono lietuvių kapinėms: \$180 — O. Balsienė (savo tėvelio a.a. Juozo Kriauciūno mirties metinių proga); \$100 — D. Balsienė (a.a. Adolfo Balsio XIV mirties metinių proga); \$75 — E. Mardosienė, \$50 — V. Kazlauskas ir G. Stauskienė (a.a. Apolonijs Kazlauskienės II mirties metinių proga); parapijos skoloms numokėti: \$200 — Č. Pšezdieckis; \$100 — A. Valiūnas, S. A. Gotceitai; \$70 — M. Pranyš.

— Mišios lapkričio 6, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Anastaziją Šėpavičienę, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 11.00 v.r. už a.a. Mariją ir Joną Senkus.

Lietuvių namų žinios

— LN valdybos posėdis — lapkričio 3 d., 7.30 v.v.

— Galima rezervuoti stalus į LN tradicinį koncertą-balių lapkričio 5 d. Skambinti LN raštinei tel. 532-3311.

— Kūčių vakarienės ir Naujų metų sutikimo baliaus bilietai gaunami LN raštinėje.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Feliksas Garšva iš Kauno, Tauras Biskis iš Bostono, Jonas Račkauskas (Jr.), Tomas L. Kybartas iš Čikagos.

— Į sekmadienio popietę atsilankė Liberalų partijos kandidatas Jesse Flis su žmona Sophie. Jis buvo supažindintas su dalyviais LN vedėjo T. Stanulio. Jesse pasidžiaugė lietuvių kalbos ir trispalvės pripažinimo laimėjimais Lietuvoje ir pasižadėjo remti Lietuvių laisvos namų statybą.

— Lietuvių slaugos namams aukoj: \$200 — A. Urbaitis; \$100 — J. L. Dagiai (\$50 a.a. Jono Dambaro ir \$50 a.a. Petro Šerno atminimui). Statybos fonde yra \$88,483.40. Aukos priimamos: "Paramoje", "Talkoje" ir Prisikėlimo parapijos kooperatyve.

— Lietuvių slaugos namų planavimo komitetas paruošė korteles, kuriose prašome paremti slaugos namų statybą. Šios kortelės yra adresuotos Ontario premjerui David Peterson ir Sveikatos ministeri Elinor Caplan. Komitetas prašo kortelių nesiųsti, bet užpildžius jas grąžinti į Lietuvių namus. Jos visos bus įteiktos vienu kartu ir atitinkamu laiku.

A. a. Vytauto Šadreikos ir a.a. Prano Grybo atminimui Aldona Mėnėgienė ir Povilas Gylis "Tėviskės žiburiams" aukoję \$50.

"Svajonių aidų" koncertas, spalio 30 d., LN karaliaus Mindaugo menėje praėjo labai sėkmingai, dalyvaujant 450 asmenų. "Svajonių aidų" ketveriukė buvo pagerbta atstojimu ir ovacijomis. "Svajonių aidų" gastroles po P. Ameriką, JAV, Kanadą ir Europą koordinuoja Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga.

Ryšium su kapinių lankymu Lietuvos kankinių parapijos katalikių moterų draugijos skryčiaus valdyba Anapilio parodų salėje suruošė meno parodą. Buvo išstatyti Ritos Bulavaitės-Kvedarienės kaleidoskopinių paveikslų 1986-1988 serija ir Joanos Marcinienės gamtos vaizdų paveikslai. "Tėviskės žiburių" metiniam baliui abi menininkės paaugojo po paveikslą. J.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Lapkričio mėnuo yra skirtas mirusiųjų prisiminimui. Mūsų šventovėje per visą lapkričio mėnesį bus laikomos Mišios už mirusius, šokiadieniais — 8 v.r., šeštadieniais — 9 v.r., o sekmadieniais — 10.15 v.r.

— Vėlinių dieną, lapkričio 2, 7.30 v.v. mūsų šventovėje bus iškilmingos Mišios už mirusius parapijiečius.

— Spalio 24 palaidota a.a. Irena Navickienė, 52 m.; spalio 27 palaidotas a.a. Andrius Baumanas, 83 m.

— Šis penktadienis mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Pirmasis penktadieniais yra klausoma išpažinčių rytą ir vakarą Prieš Mišias, Šv. valanda su palaiminimu ir Švenčiausiojo išstatymu — 7 v.v., o 7.30 v. prasideda Mišios. Šį šeštadienį Gyvojo Rožinio draugija renkasi 10.30 v.r. Rožinio kalbėjimui, o 11 v.r. — Mišios. Pensi-ninkų namuose "Vilnius" Mišios 5 v.p.p.

— Trečiojo ordino mūsų parapijos kongregacijos mėnesinis susirinkimas ir Mišios šį ketvirtadienį 10 v.r. Po Mišių vyksta susirinkimas Parodų salėje.

— Parapijos tarybos religinės sekcijos iniciatyva, kuriai pirmininkauja Al. Kuolas, pradedant su šiuo trečiadieniu, 7.30 v.v. bus sekančio sekmadienio liturgijoj naudojamų Šv. Rašto ištraukų skaitymas, nagrinėjimas ir sau prisitaikymas.

— Nekaltai Pradėtosios Šv. M. Marijos seserų ir jų rėmėjų ruošiamą metinę šventę — lapkričio 27 d., Prisikėlimo parapijoje. Programoje: 3 v.p.p. Mišios Prisikėlimo šventovėje, po Mišių parapijos salėje vaišės ir meninė programa.

— Parapijai aukoj: \$2000 — A. Navickas; \$200 — L. Balsienė, Č. B. Joniai; \$100 — J. Baumanienė, St. Pranckevičius, A. Genys, J. A. Raškauskai, A. R. Sapijonai, A. V. Lukai, S. V. Liutimos, J. Poška, A. Virkutis; \$75 — J. Liutkienė; \$50 — Pr. Radzevičiūtė-Klimienė, P. G. Stauskai, A. Blūdžius, S. Baronaitis, O. Skėrienė, J. K.; misijoms: \$100 — K. Daunys, J. Strazdas; \$50 — St. Povilenskis, A. Račkauskas, V. Žilinskienė; novenai: \$100 — V. Demikienė, Z. R. Rimšos, B. Narbutas, J. M. Uleckai, S. A. Kavaliauskai; \$65 — E. Mardosienė; \$60 — A. Kerulytė; \$50 — J. Astar, R. S. Geidukytė, E. Graibienė, R. I. Kymantai, P. Naudžiuvienė, O. Kalinauskienė, A. Kupitis, M. Lazdūtis, A. A. Lukošiai, D. Z. Didžbaliai, O. Skėrienė, J. Viecevinskis, V. Tikulienė, A. J. Plipiai, M. Žižys, V. Mickus, G. Stauskai, St. Povilenskis, D. Zulonienė; labdarai: \$105 — V. Žilinskienė.

— Mišios lapkričio 6, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Igną ir Stefaniją Bieliauskus, 9.20 v.r. — už a.a. Stefaniją Mačiulienę, 10.15 v.r. — už Vėlinių novenai payestas sielas, Toronto skautų/čių intenciją, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Pranckevičių ir Brazilų šeimos mirusius.

Lietuvių kapinių rudeninis lankymas įvyko spalio 30, sekmadienį. Mišias su kitais šešiais kunigais atnašavo Hamiltono lietuvių parapijos klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM. Pamaldų metu giedojo Lietuvos kankinių parapijos choras, vadovaujamas muz. Jono Govėdo, ir sol. Rimas Strimaitis. Pamokslą pasakė klebonas kun. Jonas Staškus, pažymėdamas, kad kapines apsaugoti nuo fizinės taršos yra lengva, nes tai ir valdžia įstatymais padeda. Tačiau sunku apsaugoti nuo dvasinės taršos. Kai kurie mūsų žmonės neatsižvelgia į kapinių komisijos potvarkius, elgiasi pagal savo išmanymą ir norus. Užrašai ant paminklų turi būti taisyklingsi lietuvių kalba ir be kitos kalbos priemaišų. Kodėl lietuvis Jonas nori būti John? Nejaugi taip greitai nutautėjame ir negerbiame lietuvių kalbos? Dar kiti nori tvarkytis kapinėse kaip jiems patinka, neatsižvelgdami į bendrą kapinių tvarką. Dėl tokių dalykų viena šeima jau antri metai tampo kapinių komisiją po teismus. Kažin ar tie žmonės, kurie be atlyginimo dirba bendram labui, užsitarinau tokio traktavimo? — Nežiūrint šalto oro, daug žmonių aplankė kapines. Anapilio didžiojo salėje visi vaišinosi Anapilio moterų būrelio paruoštais valgiais. J.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS XIII-sios krašto tarybos trečioji sesija

įvyks lapkričio 12-13 d. d. Toronte.

Lapkričio 12, šeštadienį, nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

Bishop Marocco-T. Merton gimnazijos patalpose, 1515 Bloor St. W. (Bloor ir Dundas gatvių kampas — netoli Lietuvių namų) — įėjimas iš Dundas gatvės; automobilį galima pasistatyti gimnazijos kieme (važiuojant iš Bloor gatvės; važiuojant požeminiu išlipti Dundas St. W. stotyje.

Registracija, suvažiavimo atidarymas, KLB krašto valdybos, apylinkių ir kiti pranešimai, PLB valdybos pirm. dr. Vytauto Bieliausko pranešimas.

1.30 v.p.p. simpoziumas "Dabartiniai įvykiai Lietuvoje" ir diskusijos įžanga — okupuotos Lietuvos įvykių apžvalga.

PRANEŠĖJAI: PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas, PLB vicepirm. ryšiams su užsieniu Algimantas Gureckas, Lietuvos laisvės lygos tarybos išeivijoje narys doc. Vytautas Skuodis, PLJ sąjungos vicepirm. Mirga Šaltmiraitė, PLJS "Infotinklo" redaktorius Darius Čuplinskas.

Lapkričio 13, sekmadienį, nuo 10.30 v.r. iki 3 v.p.p. Anapilio salėje. Lėšų telkimo seminaras, diskusijų tąsa bei šeštadienio simpoziumo išvados, rezoliucijų ir nutarimų svarstymas bei priėmimas, suvažiavimo uždarymas.

Visuomenė kviečiama dalyvauti visose krašto tarybos sesijose, o ypač šeštadienio simpoziume.

KLB krašto valdyba

Tradicionis Toronto Lietuvių namų

POBŪVIS KONCERTAS

Muzikinę programą atliks

solistė Gina Čapkauskienė, akompanuojant Jonui Govėdai

Po koncerto — šokiai, įvairių gėrimų baras, šiltų valgių bufetas, loterija. Šokiams gros "Les & The Music Masters" orkestras.

Įėjimas — \$6.00. Stalai numeruoti. Gaunami LN raštinėje (tel. 532-3311), sekmadienį popietėse, pas W. Drešerį (tel. 231-2661) ir prie įėjimo.

Maloniai kviečiame visus torontiškius ir apylinkės lietuvius dalyvauti!

Toronto Lietuvių namai

Lietuvių skautų sąjungos 70 metų sukakties

MINĖJIMAS

įvyks lapkričio 6, sekmadienį, Toronto Lietuvių namuose.

Programoje: iškilmingos Mišios 10.15 v.r. Prisikėlimo šventovėje.

Iškilminga sueiga 1 v.p.p. Toronto lietuvių namuose.

Koncertas — 2 valandą po pietų.

Programą atlieka: skautės-tai menininkai — sol. Anita Pakalniškytė, fleitistas Tomas Regina, Edis Punkris, jūros skaučių trijo — Danutė Pargauskaitė, Zita ir Daina Gurklytės. Akompanuoja muz. Jonas Govėdas.

Įėjimas — laisva auka.

Maloniai kviečia visus — Toronto skautija

Daugiau laisvės ir mažiau mokesčių!

Balsuokite VAY JONYNAS Libertarian MISSISSAUGA SOUTH

"Ta valstybė valdo geriausiai, kuri valdo mažiausiai!"

Kanados lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas įvyko 1988 m. spalio 25 d. Lietuvos kankinių parapijos klebonijoje. Jį pradėjo pirm. kun. J. Staškus, pakviesdamas pirmininkauti kun. K. Butkų, OFM, iš St. Catharines, Ont., sekretoriauti — kun. E. Jurgutį, OFM, iš Toronto. Po įžanginės maldos pranešimus padarė valdyba. Aptarus organizacinius reikalus, buvo perskaitytas platus vieno pasauliečio laiškas, prašantis pamoksluose kelti daugiau pozityvius reiškinius. Klausytojai esą dabar laukia iš pamokslų dvasinės stiprybės, paguodos ir vilties. Susipažinta su laišku iš Detroito, kur dvim lietuvių parapijom gresia uždarymas. Nutarta tuo reikalu parašyti raštą Detroito kardinolui. Išklausius vyskupo P. Baltakio, OFM, misijinės kelionės Kanados Vakarose aprašymą, pavesta ir toliau valdybai rūpintis Kanados Vakarose gyvenančių lie-

tuvių sielovada. Išrinkta nauja valdyba: pirm. kun. dr. V. Skilandžiūnas, išd. kun. A. Simanavičius, OFM, sekr. kun. J. Staškus. Atkalbėjus šventovėje Vakarine (mišparus) už mirusius kunigus ir pasistiprius pietumis, išklausyta pasikalbėjimo su kun. A. Svarinsku Romoje iš garsinės valdybos, kurią paruošė kun. J. Staškus, ir taip pat vysk. J. Steponavičiaus pamokslu Vatikano radijo studijoje. Suvažiavime dalyvavo devyni kunigai. K.

A. a. Juozo Stalioraičio septynerių metų mirties prisiminimui jo žmona Bernadeta Stalioraitienė "TŽ" aukojė \$100. "Maclean's" žurnale spalio 10 d. laišku skyrė atsiliepiant Snaigė Šileikienė ir straipsnį rytų Europos klausimu. Žurnalas padaręs liapsusą rašydama apie Sovietų Sąjungą, kaip tautiniu atžvilgiu hemogoninę valstybę. Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimą į

Sovietų Sąjungą nepripažįsta Kanada ir kiti Vakarų kraštai. Jei šie maži kraštai bus išbraukti iš pasaulio žemėlapiu, tai juos užmirš ir plačioji visuomenė. Tokia laikysena tik pasitarnauja sovietams, kurie siekia Baltijos kraštus padaryti Sovietų Sąjungos neatskiriama dalimi.

Augustinas Kuolas, seniau gyvenęs Toronte dabar — Oakvillėje daktarų Angeles ir Sigitos Kazlauskų namuose, yra surinkęs daugumą išeivijoje išleistų lietuvių knygų, žurnalų bei laikraščių. Apie gausią jo biblioteką rašytojas Stasys Santvaras parašė reportažą "Dirvoje" (1988 m. 38 nr.), paryškintą nuotraukomis. A. Kuolas pareiškęs norą tą biblioteką palikti Lietuvai, kai tas bus palankios sąlygos. Galutinį sprendimą atitinkamu laiku padarysiąs jo šeimos atžalynas. Dalį turimų knygų jis yra perleides lituanistikos katedrai Čikagoje.

MONTREALQUE

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C.I.B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$23,000,000 REZERVAS — virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	10 1/4%	Taupymo — special.	5 1/2%
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 1/4%
1 metų	9 1/4%	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	8 1/2%	Einamos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	8 1/4%	RRIF — RRSP — term.	10 1/4%
60 d. - 119 d.	8 %	RRIF — RRSP — taup.	6 1/2%
30 d. - 59 d.	7 3/4%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 11 3/4%, asmenines — nuo 12 1/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve 3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

"Aušros" vaizdajuostės iš Lietuvos

Sukuriame vaizdajuostės apie jums brangius žmones ir vietas Lietuvoje. Vaizdajuostėje galime įamžinti įdomiausius Lietuvos gyvenimo įvykius. Videofilmas atliekamas NTSC ir PAL televizijose sistemoje, kasetės persiunčiamos nurodytu adresu. Užmokama \$199 gavus vaizdajuostę. Mūsų paslauga leis jums aplankyti tėvynę, būnant toli nuo jos.

Užsakymai ir platesnė informacija gaunama šiuo adresu: USSR, 232300 Vilnius ARP-3 P.O. Box 506, "AUŠRA". Tel. 61-31-68.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms rengėjom ir viešioms už tokių gražų man suruoštą mergvakarį. Dėkoju už puikias ir vertingas dovanas, kurios puos mūsų namus.

Ypatingą padėką reiškiu vyriausiom rengėjom už dovanotas gėles, meniškai papuoštą valgių stalą, malonius sveikinimus ir už jūsų visų idėjų darbą bei meilę.

As ir James esame labai dėkingi. Su meile — Darlena Sukauskaitė

Savaistračio "Nepriklausoma Lietuva" spaudos vakaras įvyko spalio 22 d. Toronto Lietuvių namuose. Programos pranešėja anglų ir lietuvių kalbomis — dr. Genovaitė Bi-jūnienė. Pagrindinis kalbėtojas — viso renginio koordinatorių ir daugiausiai laiko ir jėgų tam skyres — Donatas Renkauskas. Meninę dalį atliko "Gintaro" dainininkės, vadovaujamos Rūtos Stauskienės, "Gintaro" jaunių šokėjų grupė, vad. Ramonės Yčienės, solistas Vaclovas Verikaitis, akompanuojant muzikai Leokadijai Paulauskaitė-Kanovičienė, kuri taip pat virtuoziškai paskambino Šopeno preludą ir nokturną. Meninę dalį užbaigė akordeonistė Darna Pargauskaitė. Iš montrealiečių padėkos žodį tarė "Nepriklausomos Lietuvos" administratorius A. Mylė.

Buvo susirinkę apie 220 žmonių. Vakaro metu suaukota spaudai \$970.00. Iš viso pajamų gauta \$1613.00. Vakarais baigėsi vakariene ir šokiais. G.B.

RAMI, TVARKINGA lietuvaite nuo lapkričio pirmos ieško dviejų miegamųjų buto. Prašome skambinti tel. 534-0149 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS kambarys, virtuvė ir prausykla II-me aukšte vyresnio amžiaus asmeniui. Skambinti tel. 534-8057 Toronte.

ATLIEKAM mūrinių darbus iš plytų, blokų ir taisome senus pastatus. Skambinti Alfonsas tel. 536-3456 Toronte.

IŠNUOMOJU HIGH PARKO pietinė pusė, Bloor gatvė, netoli Keele požeminio stoties, ramiame ir švariame name su baldais, butą. Galima naudotis virtuve ir prausykla. Nerūkantiems, pensininkams ar dirbantiems vyrams. Kreiptis: 75 Indian Grove.

NORĖČIAU ATVAŽIUOTI į Kanadą ir čia kurį laiką padirbėti. Galėčiau globoti senelius ar prižiūrėti vaikus. Prašau rašyti šiuo adresu: Petronėlė Babkauskaitė, Punks 16-515 ul. Szkolna 6, woj Suwalki, Polska.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų inžinerinio darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noruką (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose bei kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį Prisikėlimo parapijos kieme.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom. Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue, Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis